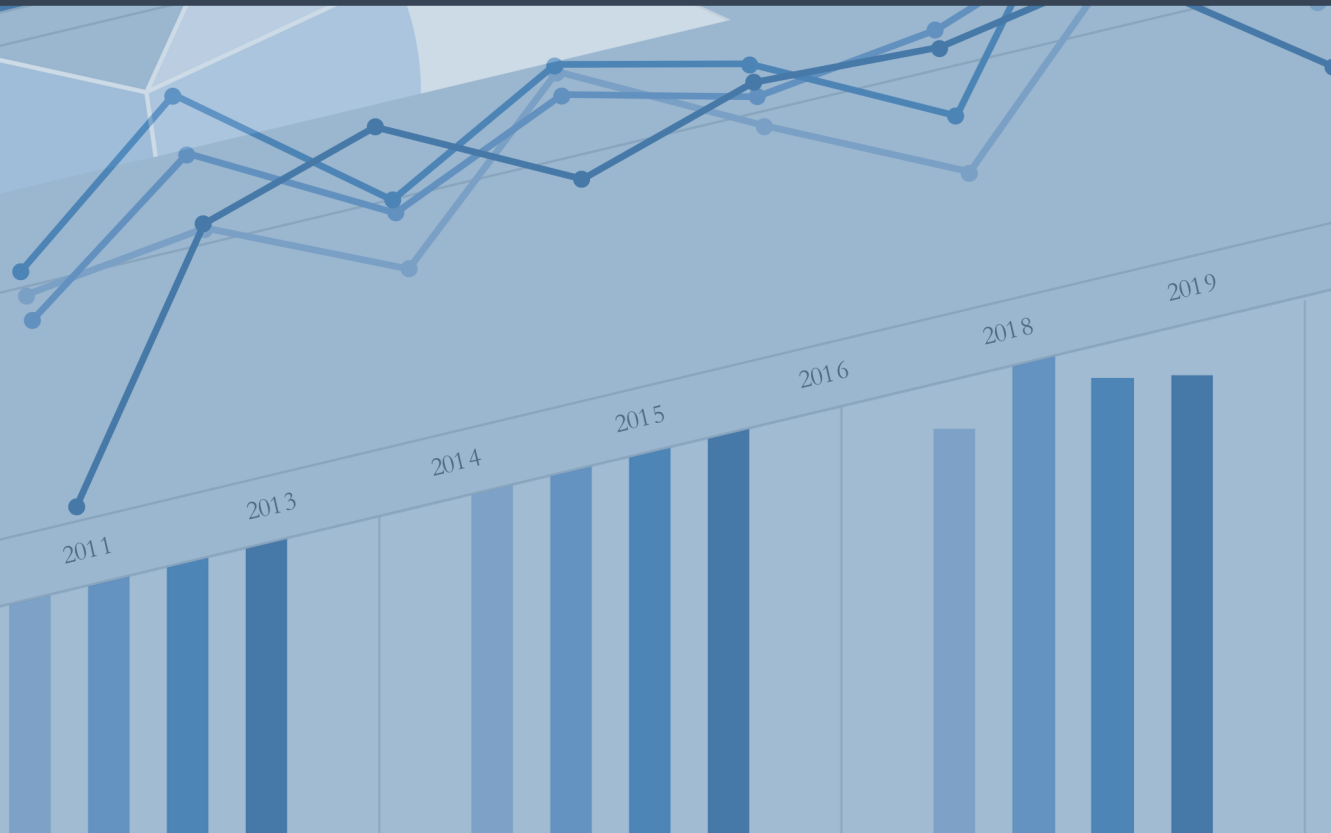

Shifting Tides

ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියාව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ මහජන මතයේ ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය-සෝෂල් ඉන්ඩිකේටර්

2024 අප්‍රේල්

Shifting Tides

ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියාව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ මහජන
මතයේ ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

ප්‍රදීප් පිරිස්

නිපුණිකා ඔ. ලේකම්වසම්

පර්යේෂණ සහ ග්‍රන්ථ සංස්කරණය

කර්තෘ: ප්‍රදීප් පීරිස් සහ නිපුණිකා ඕ.ලේකම්වසම්

දත්ත විශ්ලේෂණය: මාරිමුත්තු ක්‍රිෂ්ණමූර්ති

ව්‍යාපෘති සම්බන්ධීකරණය: හසන්තා ගමගේ

පර්යේෂණ සහාය: ඉෂාරා ජයරත්න, නිෂාරා කරුණාතිලක සහ
එස්. ඩිලිෂානි

නිර්මාණ සහ පිටු සැකසුම: කවීන් පීරිස්

සෝෂල් ඉන්ඩිකේටර් (SI) විසින් මෙම අධ්‍යයනයට සහාය දැක් වූ ආචාර්ය පාකයසෝති සරවනමුත්තු සහ හවානි ෆොන්සේකාට ස්වකීය ස්තුතිය පිරිනමනු ලබන අතර මෙම අධ්‍යයනයට අරමුදල් සැපයීම සඳහා දායකත්වය සැපයූ The International Coalition of Sites of Conscience (ICSC) ආයතනයට ද මෙහිදී සිය ස්තුතිය පුද කරනු ලබයි.

අන්තර්ගතය

හැඳින්වීම	07
බහුතර-සුළුතර සබඳතා	13
සමාජීය විශ්වාසය	29
සුළු ජාතීන් සඳහා දේශපාලනික ආරක්ෂාව	34
ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ ආයතන කෙරෙහි විශ්වාසය.....	47
බලය බෙදාගැනීම.....	67
නිරාගමික ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව.....	75
ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහාය.....	85
ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ.....	95
ඇමුණුම්.....	106

හැඳින්වීම

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයේ (CPA) සමීක්ෂණ අංශය වන සෝෂල් ඉන්ඩිකේටර් (Social Indicator- SI) විසින්, එය ස්ථාපිත කළ වර්ෂ 1999 සිට, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ආයතන, දේශපාලන මෙවලම් සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් වන ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ මහජන මතය, ආකල්ප සහ මතයන් අවබෝධ කර ගැනීමට සමීක්ෂණ මාලාවක් පවත්වා ඇත. එපරිද්දෙන්ම, SI විසින් සාම ක්‍රියාවලිය, සාමය ගොඩනැගීම සහ ගැටුම් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් සමීක්ෂණ ද සිදුකර ඇත. මෙම සමීක්ෂණවල ප්‍රතිඵල ජනප්‍රිය මාධ්‍ය හරහා ප්‍රසිද්ධ කිරීම මගින්, පොදු ජනතාවගේ ජීවිතයට බලපාන කාරණා සම්බන්ධයෙන් පවතින මහජන සංවාදයට බලපෑම් කිරීම සඳහා නිහඬ බහුතරයකට වේදිකාවක් ලබාදීමට ගනු ලබන උත්සහයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. SI විසින් නිර්මාණය කර ක්‍රියාත්මක කරන ලද සාමය පිළිබඳ විශ්වසනීයත්ව දර්ශකය (PCI), සාම ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් පමණක් නොව පෘථල ලෙස දේශපාලන කාරණා සම්බන්ධයෙන් මහජන මතය ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පළමුවරට ක්‍රමානුකූලව සහ විද්‍යාත්මක සිදු කරන ලද ප්‍රයත්නයක් ද වේ. මෙම සමීක්ෂණ මාලාව 2001-2008 යන වර්ෂයන්හි අඛණ්ඩව සිදු කළ අතර සෑම වසරකම අවම වශයෙන් සමීක්ෂණ තුනක් හෝ, පවත්වන ලදී. 2001 වසරේ සිට SI-CPA විසින් සාමය, සංහිඳියාව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන කරුණු පිළිබඳව බහුවිධ සමීක්ෂණ මෙවලම් භාවිතා කරමින් මහජන මතය අඛණ්ඩව සමීක්ෂණය කරන ලදී. ඒ අනුව, පසුගිය දශක දෙක තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන මතයේ ගතිකත්වය නිසා

ඇති වූ ප්‍රවණතා සාකච්ඡා කළ හැකි සුවිශේෂී තත්ත්වයක SI-CPA සිටින්නේ ය.

මහජන මතය විමසීම් වූ කලී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නීත්‍යානුකූලභාවයේ පදනම වන අතර අධිකාරි මහජන මතය විමසීමටත් මහජනතාවට මැතිවරණයන් අතර ස්වකීය අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමටත් අවස්ථාව සලසා දෙයි. මෙසේ ජනප්‍රිය අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමෙන්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට හොඳ තීරණ ගැනීමට හැකියාවක් මත විමසීමක් මඟින් ලබා දෙන අතරම, ඡන්ද පෙට්ටිය වෙත මහජනතාව තම තීරණය ප්‍රකාශ කිරීමට කැඳවීමට පෙර පාලකයින් වගකිව යුතු බව තේරුම් ගැනීම සඳහා ද මහජනතාවට අවස්ථාව සලසා දෙයි. මේ අනුව, මත විමසීමේ සන්නිවේදන භූමිකාව වඩාත් වැදගත් වන්නේ, දේශපාලනඥයන්ට මතභේදාත්මක කරුණු සම්බන්ධයෙන් අභියෝගාත්මක තේරීම් කිරීමට සිදු වූ විට, මහජනතාව වෙතට දැඩි තීරණ සන්නිවේදනය කිරීමට මහජන මතය විමසීම භාවිතා කළ හැකි බැවිනි. එබැවින්, SI-CPA විසින් පසුගිය දශක දෙක පුරා සිදු කරන ලද මහජන මතය විමසීම් මාලාව මඟින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට නිවැරදි තේරීම් සිදු කිරීමටත් මහජන අභිලාෂයන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමටත් බලගන්වා ඇත.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කිසිවිටෙක රේඛීයව වර්ධනය වූවක් නොවේ. Huntington (1970) විසින් තර්ක කළ පරිදි නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විකාශනය වූයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රැල්ලකින් පසුව ඇති වූ ප්‍රතිලෝම තරංගවලිනි. එබැවින්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා හිතකර කොන්දේසි නිරන්තරතරයෙන් වෙනස්වන ප්‍රවාහයක් බව පෙනෙන අතර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන්න නියත වශයෙන් තහවුරු කිරීම දුෂ්කර කාර්යයක් ලෙස පවතී. මෑත දශක කිහිපය තුළ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන තන්ත්‍ර වර්ගීකරණය සම්බන්ධ සාකච්ඡාවලදී, බොහෝ ප්‍රභේද සහිතව දේශපාලන පාලන තන්ත්‍රවල ව්‍යාප්තියක් පවතී (Collier and Levitsky 1997). “විශේෂණ සහිත” (ඉහත එම., 431) ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ලෙස හඳුන්වන මෙම ප්‍රභේද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පරිවර්තනයට ආවේණික වූ දුෂ්කරතා ඉස්මතු කරන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ

අධිකාරීවාදී ප්‍රවණතා දෙවර්ගයම පෙන්වන්නවයි. එවැනි සන්දර්භයක් තුළ ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ජනතාවගේ සහයෝගය සහ කැමැත්ත අවබෝධ කර ගැනීමට මහජන මතය අඛණ්ඩව සමීක්ෂණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. Levitsky and Ziblatt (2018) වර්තමාන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන පරිදි, එහි තවදුරටත් පුපුරනසුලු, නාට්‍යාකාර මරණ නොමැති, මුත් දේශපාලන ආයතන සහ ප්‍රතිමානයන් ක්‍රමයෙන් බාදනය වීම හරහා මන්දගාමී මරණයක් සිදු වේ. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ශක්තිය හෙළිදරව් කිරීමේදී මෙම අඛණ්ඩ සමීක්ෂණ ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රභූ දේශපාලන පරිවර්තනය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සිට ජනවාර්ගිකත්වය වෙත මාරුවීමෙන් පරාවර්තනය වන්නේ, ප්‍රතිවිරෝධී ජාතිකවාදයන් සහ මෙම දුක්ගැන්විලි මැතිවරණ වාසි සඳහා භාවිතා කිරීමට දේශපාලන ප්‍රභූත්වයේ ඇති කැමැත්ත පිළිබඳ මුල් බැසගත් පශ්චාත් යටත් විජිත කියවීම් මෙහිදී පිළිබිඹු කිරීමයි. ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ ජනවාර්ගික ස්වභාවය (Uyangoda 2011, 2012 සහ 2013) “නිවුන් හුදකලාව”(twin solitudes) සඳහා අඛණ්ඩව කටයුතු කරයි (Uyangoda 2012, 19). එනම්, ප්‍රතිපක්ෂ සිංහලයන් සහ දමිළ ලෝක දෘෂ්ටි ජනවාර්ගික ගැටුමට කල් පවත්නා විසඳුමක් සෙවීමට බාධා කරනු ලබයි. ජනවාර්ගිකත්වය වැඩි වටිනාකමක් දීමේ ලංසු තැබීම (ethnic outbidding), (DeVotta 2005) ක්‍රමානුකූලව සුළු ජාතීන් ආන්තිකරණයට ලක්කර බලය තහවුරු කිරීමේ වැදගත් මෙවලමක් ලෙස පවතින අතර දේශපාලන අනුග්‍රහකත්වය, ප්‍රාදේශීය සහ ජාතික මට්ටම් යන දෙකෙහිම ප්‍රතිපත්ති මත වරප්‍රසාද ලබා ගන්නා ඡන්දදායකයින් මැතිවරණ සඳහා බලමුලු ගැන්වීමේ කේන්ද්‍රීය කාර්යභාරය ඉටු කරයි (Peiris 2022). ලිබරල් පොරොන්දුවේ (එ.ම.) සංක්ෂිප්ත කථාංගයට විරාම තබමින්, රට නිර්-ලිබරල්වාදය (illiberalism) (DeVotta 2021) වෙත අඛණ්ඩවම සේන්ද්‍ර වේ.

බෙදුණු දේශපාලන විවාදය සංහිදියා කටීකාවෙන් ද පිළිබිඹු කරයි. එසේම, සන්නද්ධ ගැටුම අවසන් වී වසර 15ක් ගතවී ඇතත්, රටේ සුළුතර දෙමළ ජනතාවට සංහිදියාව සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා දීමට ශ්‍රී ලංකා රජය අසමත් වී ඇත. වගවීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය තවමත් අවධානයට

ලක් නොවී පවතී (Anketell 2012), දෙමළ සමරු උත්සව වලට එරෙහි මර්දනයන් පුළුල්ව පැතිර ඇති (Ganguly 2022; Shanmugathas 2023) සේම සංහිදියා ඉල්ලීම් ආමන්ත්‍රණය කිරීමේදී තාවකාලික විමර්ශන කොමිෂන් සභා අසාර්ථක වී ඇත (“ශ්‍රී ලංකාව-සංහිදියාව, වගවීම සහ අයිතීන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම” 2023). එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ (UNHRC) යෝජනා මඟින් මතු කරන ලද ගැටළු විසඳීමට ද රට අපොහොසත් වී ඇති අතර ජාත්‍යන්තර විමර්ශනයට අඛණ්ඩව ප්‍රතිරෝධය දැක්වීම ද සිදු කරයි. (“ශ්‍රී ලංකාව: එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාව, ජාත්‍යන්තර පරීක්ෂණ පවත්වා ගෙන යාමේ සහ යුක්තිය සෙවීම සහ වගවීම අවශ්‍යතාවය තහවුරු කිරීමයි” 2022). එසේම, ඉඩම් නිදහස් කිරීම, පොලිස් බලතල සහ අධි ආරක්ෂක කලාප තවමත් මතභේදාත්මක ගැටලු ආකාරයෙන් පවතින බැවින් 13 වැනි සංශෝධනය සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡා කිසිදු එකඟතාවකට (Bopage 2023) පැමිණ නැත. මෙම ජාතික වශයෙන් මතභේදකාරී ගැටලු පිළිබඳ මහජන මතය අවබෝධ කර ගැනීමට සහ සංහිදියාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති තීරණ පිළිබඳ දැනුවත් වීමට මෙම අඛණ්ඩ මත විමසීම උපකාර වනු ඇත.

මෙම සන්දර්භය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, සංහිදියාව සහ අන්තර් වාර්ගික සබඳතා පිළිබඳ මහජන මතය විමසා බැලීම සඳහා SI-CPA හි පර්යේෂක කණ්ඩායම මෙම දීර්ඝ විශ්ලේෂණයට අවතීර්ණ විය. මෙහිදී, මෙම විශ්ලේෂණය අදාළ ගැටලු දෙකක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි; රටක් වශයෙන් දශක තුනක යුද්ධයක පාඩම් අපි ඉගෙන ගෙන තිබේද? අපි සංහිදියාව සහ තිරසාර සාමය සඳහා යන මාවතේ සිටින්නේද? මෙම විග්‍රහයේදී භාවිතා කර ඇති සියලුම සමීක්ෂණ මඟින් රටේ එක් එක් ප්‍රධාන ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන්ගේ මතයන් පිළිබඳ විද්‍යාත්මකව ඇගයීමක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. කෙසේ වෙතත්, යුද්ධය පැවති සමයේ සිදු කරන ලද සමීක්ෂණවල සොයාගැනීම් මඟින් හසුකර ගනු ලබන්නේ යුද්ධයෙන් විනාශ වූ ප්‍රදේශවලින් පිටත එනම්, රජය යටතේ පවතින ප්‍රදේශවල මහජන මතය පමණක් බව සඳහන් කළ යුතුය. සමීක්ෂණ ප්‍රශ්නාවලිය

සිංහල සහ දෙමළ යන භාෂා දෙකෙන්ම ක්ෂේත්‍රය තුළ භාවිතා කරන ලද අතර සමීක්ෂක කණ්ඩායම ජනවාර්ගිකත්වය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ආගමික සහ භාෂා විවිධත්වයේ පුළුල් පරාසයක් නියෝජනය කරනු ලබයි. ප්‍රතිචාර දක්වන්නන් අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලද අතර සමාජීය විද්‍යාවන් සඳහා වන සංඛ්‍යාන පැකේජය (SPSS) භාවිතයෙන් දත්ත කට්ටලය විශ්ලේෂණය කරන ලදී. මෙම විශ්ලේෂණයේ භාවිතා කරන එක් එක් සමීක්ෂණය පිළිබඳ විස්තරයක් ඇමුණුම I හි දක්වා ඇත.

1999 සිට මෙම සමීක්ෂණ මාලාව සඳහා ලබා දුන් බුද්ධිමය නායකත්වය සහ සහයෝගය සඳහා ආචාර්ය පාකාසෝති සරවනමුත්තුට SI විසින් මෙහිදී ස්තූතිවන්ත වේ. ඒසේම, සියලුම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සාමාජිකයින්ට සහ විවිධ විද්වතුන්ට විශේෂයෙන් ම ඇරිසෝනා විශ්ව විද්‍යාලයේ මහාචාර්ය විලියම් මිෂ්ලර් සහ සමීක්ෂණ මෙවලම් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා බුද්ධිමය සහාය ලබා දුන් සේම මෙම නවීන සමීක්ෂණ මාලාව සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා SI හි ධාරිතාව සංවර්ධනයට සහාය දුන් වර්ජිනියා විශ්ව විද්‍යාලයේ මහාචාර්ය ස්ටීවන් ෆින්කල්ට SI විසින් ස්තූති වන්නෙමු. ඒසේම, මෙම ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියාව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ පුළුල් කතිකාවත අර්ථවත් කිරීමට දායක වනු ඇතැයි අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

බහුතර-සුළුතර සබඳතා

යටත් විජිත සමයේ සිට “වාර්ගික දේශපාලනය” ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන භූ දර්ශනයේ ප්‍රමුඛ ලක්ෂණයකි. සිලෝන්වල (එවකට ශ්‍රී ලංකාව හැඳින්වූ ආකාරයට) බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය, “කුලය, ජනවාර්ගිකත්වය සහ ආගම මත පදනම් වූ සීමිත නියෝජනයකින් යුත් අතිශයින් බෙදුම්වාදී සහ සංක්‍රමණික ස්වරූපයකින්” යුක්ත විය (Perera 2001,7). 1920 ගණන්වල සිට ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන කතිකාව තරමක ජනවාර්ගික යටිතලයකින් සමන්විත විය. එසේම, 1921 ලංකා ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට තේරී පත් වූ නිල නොවන සාමාජිකයින් සඳහා ආසන 19 න් 8 ක් ජනවාර්ගික ආසන ලෙස පැවතුණි (Jennings 1948). 1931 දක්වා මෙම ජනවාර්ගික නියෝජනය පැවති අතර, ඩොනමෝර් ව්‍යවස්ථාව යටතේ (ඉහත එම) භෞමික මැතිවරණ කොට්ඨාස මඟින් ප්‍රතිස්ථාපනය විය. මේ අනුව, ජනවාර්ගික ආසන ක්‍රමය අහෝසි කිරීම මඟින් සුළු ජාතීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ට සතුටුදායක පිළිතුරක් ඉබේම ලබා දුන්නේ නැත. එය ඇත්ත වශයෙන්ම, බහුතර සිංහල ජනයාට හිතකර වූ භෞමික මැතිවරණ කොට්ඨාස ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමෙන් ඇතැම් සුළුතරයේ ගැටලු උග්‍ර කරන ලදී. ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වැඩි ඡන්ද දෙකකින් පමණක් සම්මත වූ අතර දෙමළ ජාතිකයන් විසින් එය වර්ජනය කරන ලද්දේ මෙම නව ක්‍රමය මඟින් සුළු ජාතිකයින්ට ආරක්ෂාවක් නොමැතිකම හේතුවෙනි (ඉහත එම) එසේම, පොදු මහජන මට්ටමින් මුල් බැස ගැනීමට ආරම්භ වී තිබූ ජනවාර්ගික-පසුකාලීන ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් දේශපාලන මැතිවරණ බෙදීම අර්ථවත් ලෙස ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ද හැකි වූයේ,

ඉතා අල්ප වශයෙනි. වසර 25 ක ජීවිත කාලයක් භුක්ති විඳි සෝල්බර් ව්‍යවස්ථාව හරහා සුළුතර ජාතීන්ගේ ආරක්ෂාව සහිත පාර්ලිමේන්තු විධායකයක් හඳුන්වා දුන් නමුත්, බහුවිධ බහුතරයේ දේශපාලන බලවේග (Coomaraswamy 2020) විසින් අඛණ්ඩවම එය අවධානමකට පත් කරන ලදී. උඩරට දෙමළ ප්‍රජාවේ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකට ඡන්ද බලය අහිමි කළ 1948 ලංකා පුරවැසි පනත (Wijeyeratne 1998) සම්මත කිරීමෙන් පමණක් ලංකා දේශපාලන භූමියේ “කාවැද්දුණු බහුතරවාදය” (embedded majoritarianism) (Kumarasingham 2013, 23-4) තවදුරටත් ඉස්මතු විය. ඒසේම, 1956 දී සිංහල පමණක් පනතේ සිංහල භාෂාව රටේ රාජ්‍ය භාෂාව බවට පත් කරන ලදී (DeVotta 2003). භාෂාමය ජාතිකවාදයට ප්‍රශංසා කිරීමෙන් ස්වදේශීය භාෂාවන්ට වඩා ඉංග්‍රීසි භාෂාවට වරප්‍රසාද ලබා දුන් යටත් විජිත විලංගුවලින් ඉවත්වීමක් සනිටුහන් කළ ද, මෙය දිවයිනේ ප්‍රධාන ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් දෙක අතර ආපසු හැරවිය නොහැකි පරතරයක් ඇති කළේය. එයින්, තවදුරටත් ඔවුන් මැතිවරණ, දේශපාලනික සහ සමාජීය වශයෙන් වෙන් කරන ලදී (Coomaraswamy 2020).

1972 ප්‍රථම ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ජාතිකවාදී භාෂාවෙන් සකස් කරන ලද අතර, මෙම වෙන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තීව්‍ර කරමින් මැතිවරණ ජයග්‍රහණ සඳහා ජනවාර්ගිකත්වයට වැඩි වටිනාකමක් දීමේ ලංසු තැබීම (DeVotta 2005) දිගින් දිගටම කරගෙන යන ලදී. 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි බුද්ධාගමට රාජ්‍ය ආගම් දුරාවලියේ ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දී ඇති අතර (Coomaraswamy 2020), එය අද දක්වා ම බුද්ධාගම භුක්ති විඳින ස්ථානයකි. 1970 ගණන්වල උසස් අධ්‍යාපනය ජනවාර්ගිකකරණයට ලක් වූ අතර එහිදී විශ්වවිද්‍යාලවලට බඳවා ගන්නා දෙමළ සිසුන් සංඛ්‍යාව දැඩි ලෙස සීමා කළ, භාෂාව පදනම් කරගත් විශ්ව විද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී (Perera 2001). එහෙත්, 1977 දී මෙම ප්‍රතිපත්තිය ආපසු හැරවූ (ඉහත එම) නමුත් එය, රට තුළ ආධිපත්‍යය දැරූ ජනවාර්ගික ප්‍රතිවිරෝධතාවලට එකතු විය. මේ අනුව, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ ජනවාර්ගික ප්‍රතිවිරෝධතා විසඳීමේ

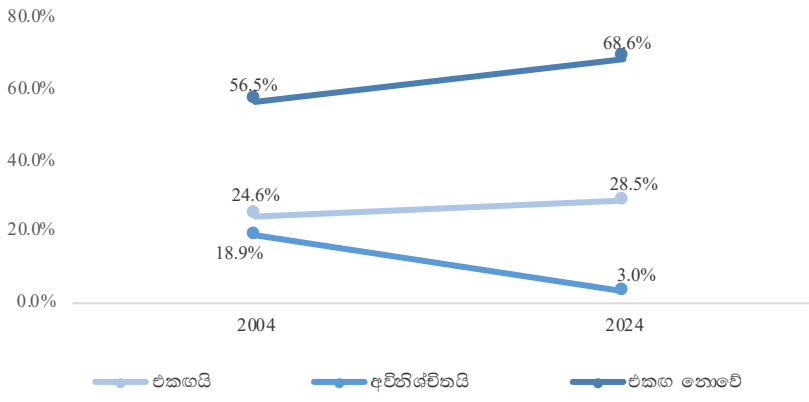
අසාර්ථක දේශපාලන ප්‍රයත්නයන් පසුබිම් කරමිනි. එහෙත්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හඳුන්වා දී වසර පහක් ඇතුළත ශ්‍රී ලංකා රජය සහ දෙමළ ඊළාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය (එල්ටීටීඊ) අතර ගැටුම් ඇති වූ අතර එය, දශක තුනක සිවිල් යුද්ධයකින් අවසන් විය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය (Suryanarayan, Manoharan, and Senadhira 2013), උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් (LLRC) වාර්තාව (Mohammed, Kumarage, and Gunatilleke 2014) ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනාවල ප්‍රගතිය ඇතුළු ගැටුම නිරාකරණ කිරීමට ගත් උත්සාහයන් අසාර්ථක විය. ඒ, දේශපාලන පරිකල්පනයේ, තරඟයේ සහ සවලියකරණයේ/බලමුලුගැන්වීමේ (Uyangoda 2013, 4) ප්‍රමුඛ ස්වරූපයක් ලෙස වාර්ගික-ජාතිකවාදය ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ දිගින් දිගටම පවතින නිසාය (Uyangoda 2011). වාර්ගික ලංසුකැබීම (DeVotta 2005) පශ්චාත් යුධ ශ්‍රී ලංකාවේ (Pilapitiya 2022) ප්‍රමුඛතම මැතිවරණ අවිය ලෙස අඛණ්ඩවම පවතින අතර සුළුතරයන්ට හිතවාදී වන ප්‍රතිපත්තිවලින් පිටුපෑම සාමාන්‍ය දෙයක් විය (ඉහත එම).

ප්‍රවණ්ඩ සිදුවීම් මාලාවකින් කුටප්‍රාප්තියට පත් වූ මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව මෑත කාලීන සිංහල-බෞද්ධ බලමුලුගැන්වීම් මඟින් පෙන්නුම් කරන්නේ, වාර්ගික රාජ්‍යය විසින් පූර්ව සහ පශ්චාත් ගැටුම් අවස්ථාවලදී දෙවන පෙළ සුළුතර අන්‍යතා තම වාසියට (Imtiyaz and Mohamed-Saleem 2015) භාවිතා කරන ආකාරයයි. මෙහිදී, “වාර්ගික අනෙකා” දෙමළ ජනවාර්ගිකත්වයේ සිට මුස්ලිම් ජනවාර්ගිකත්වය වෙත විතැන් වුවත් වාර්ගික රාජ්‍යයේ පක්ෂපාතීත්වය සිංහල-බෞද්ධ ආධිපත්‍යවාදී කණ්ඩායමට පක්ෂව පවතී. 2022 දී (Mihlar 2022) රටේ ඓතිහාසික අවස්ථාවක් වූ අරගලයේ විරෝධතාවලදී උතුරු නැගෙනහිර නියෝජනය එතරම් දුරට නොපෙනීමෙන් ද ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන් අතර එකී හේදය පැහැදිලි වේ.

මෙම ජාතික, දේශපාලන බෙදීම පුද්ගලික සහ එදිනෙදා ක්ෂේත්‍රයෙහි පරිවර්තනය වන ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, SI-CPA විසින් ජනවාර්ගික අනෙකා කෙරෙහි ඔවුන්ගේ මහජන මතය සහ ආකල්ප ග්‍රහණය කරගැනීමට සමීක්ෂණ මාලාවක් පවත්වන ලදී. මෙම සමීක්ෂණ මාලාව සාමාන්‍ය ජනතාවගේ අනන්‍යතාවය සහ එම අනන්‍යතාවය පදනම් කරගත් දෛනික අත්දැකීම් හා සම්බන්ධ ගැටලු පිළිබඳව ඉදිරිදර්ශන ලබා දෙමින් සංහිඳියාව සඳහා ඉතා වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි. ජාතික මට්ටමේ කතිකාවතට මහජන අදහස් එක් කරමින් සංහිඳියාව පිළිබඳ මහජන කතිකාවතට මෙම නව අවබෝධය ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි අපි බලාපොරොත්තු වෙමු.

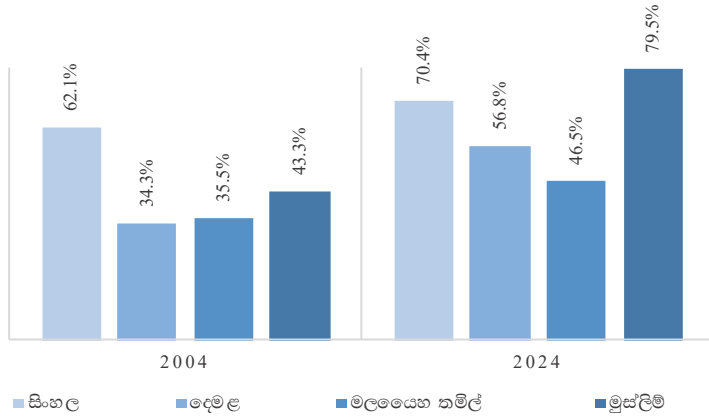
ප්‍රස්තාර අංක 01 - මාගේ ජනවර්ගිකත්වය නිසා මට මිනිසුන් වෙනස්කොට සලකන්නේද යන්න පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

විවිධ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වලට තම ජනවාර්ගිකත්වය මත පදනම් වූ වෙනස්කම් කිරීමේ පැවතීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ට හැඟී ගිය ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා, සමීක්ෂණය මගින් ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ "මාගේ ජනවාර්ගිකත්වය නිසා මිනිසුන් බොහෝ විට

මට වෙනස්කොට සලකයි” යන ප්‍රකාශය සමඟ ඔවුන් එකඟ වන්නේද එකඟ නොවන්නේ ද යන්න සඳහන් කරන ලෙසයි. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ එල්ටීටීඊය අතර අසාර්ථක සාම සාකච්ඡා පවත්වන කාලයේ දී එනම්, 2004 දී පවත්වන ලද KAP (දැනුම, ආකල්ප සහ භාවිතය) සමීක්ෂණයෙන් හෙළි වූයේ බහුතරයක් (56.5%) ඔවුන්ගේ ජනවාර්ගිකත්වය නිසා ඔවුන්ට වෙනස්කොට සලකනු ඇතැයි විශ්වාස නොකරන බවයි. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් හතරෙන් පංගුවකට ආසන්න (24.6%) ප්‍රමාණයකට හැඟුණේ තමන්ගේ ජනවාර්ගිකත්වය පදනම් කොට ගෙන වෙනස් කොට සැලකීමට ලක්වන බවයි. පළමු KAP සමීක්ෂණයෙන් වසර 20 කට පසුව, 2024 දී ලබාගත් දත්ත මඟින් හෙළි කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් හතරෙන් එකකට වඩා (28.5%) තවමත් තමන් ජනවාර්ගිකත්වය පදනම් කොට ගෙන වෙනස්කොට සැලකීම් අත්විඳින බව විශ්වාස කරන බවයි. අනෙක් අතට, ජනවාර්ගිකත්වය පාදක කර ගෙන වෙනස්කම් කිරීම සිදුවන බව ප්‍රතික්ෂේප කරන සංඛ්‍යාවේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ඇත. (2004 දී එහි පෙර පැවති 56.5% සිට 12.1%) ඒ අනුව, 68.6% ක් මෙම ප්‍රකාශය සමඟ එකඟ නොවේ.

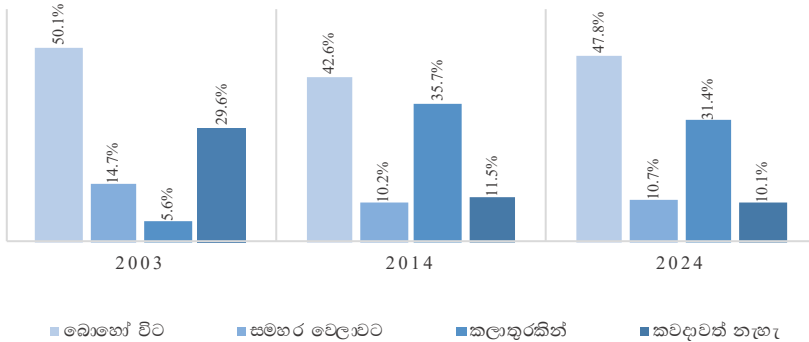
ප්‍රස්තාර අංක 02 - මාගේ ජනවර්ගිකත්වය නිසා මට මිනිසුන් වෙනස්කොට සලකන්නේද යන්න පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගික

ජනවාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත දෙස බැලූ විට, මුස්ලිම් ප්‍රජාවේ විශාලතම විතැන් වීමක් වාර්තා කරයි. 2004 දී ජනවාර්ගිකත්වය පදනම් කර ගෙන වෙනස්කොට සැලකීම සිදුවන බව ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස 43.3% ක් වන අතර, 2024 දී 79.5% ක පිරිසක් ද එසේ, වෙනස්කොට සැලකීම සිදුවන බව ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. එසේම, දෙමළ ප්‍රජාව තුළ ද සැලකිය යුතු වෙනසක් වාර්තා වී ඇත. එනම්, දෙමළ ප්‍රජාව සම්බන්ධයෙන් වූ සංඛ්‍යා දත්ත අනුව 2004 දී 34.3% ක් සහ 2024 දී 56.8% ක පිරිසක් වාර්තා වේ. සාමාන්‍ය පුද්ගලයකුට පවතින සංහිදියාව පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණයෙන් බැලූ විට, සමීක්ෂණ දත්ත ඔස්සේ පෙන්වා දෙන්නේ ජනවාර්ගිකත්වය පදනම් කරගත් වෙනස්කොට සැලකීමේ අඩු වීමක් පවතින බව සියලු සුළුජාතික කණ්ඩායම් දකින බවයි. එබැවින්, මෙම තත්ත්වය මිත්‍රශීලී - සුභද්‍රශීලී, අන්තර් වාර්ගික සබඳතා පෝෂණය කිරීම නිවැරදි දිශාවක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි. යුද්ධය අවසන් වූ පසුබිමක, විවිධ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වල සාමාන්‍ය පුරවැසියන් අතර අන්තර්ක්‍රියා වැඩි කිරීමට මඟ පෑදූ බව මෙයින් ප්‍රකාශ වේ. එමෙන්ම, ආර්ථික අර්බුදය සියලු ජනවාර්ගික වශයෙන් බෙදුණු කණ්ඩායම්වලට දැනුණු අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සිවිල් පිබිදීමක් ඇති වූ අතර අවම වශයෙන් එයින්

මෙම වාර්ෂික කණ්ඩායම් ක්ෂණිකව එකිනෙකාට ඒකාබද්ධ කරන ලදී (“A Brief Analysis of the Aragalaya” 2023).

ප්‍රස්තාර අංක 03 - වෙනත් ජනවර්ගයකට අයත් අයෙකු සමඟ සබඳතා (අන්තර් සබඳතා) පැවැත්වීම - ජාතික

සමාජය තුළ සංහිඳියාව සැබෑ ලෙසම මුල් බැස ගන්නා ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, එනම් වෙනත් ජනවර්ගයකට අයත් පුද්ගලයින් සමඟ කිසියම් සබඳතා (අන්තර් සබඳතා) පැවැත්වීමක්, ප්‍රතිවාරදැක්වූවන් තම වාර්ෂික ‘අනෙකා’ පිළිබඳ ඔවුන්ට හැඟෙන ආකාරය පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත ග්‍රහණය කර ගැනීම මෙහිදී සිදු කරන ලදී. එහිදී, “ඔබ කොපමණ වාරයක් වෙනත් ජනවර්ගයකට අයත් අයෙකු සමඟ ඔබ සබඳතා පවත්වනවාද?” යන ප්‍රශ්නය මෙම සමීක්ෂණයේ දී අසන ලදී. පසුගිය වසර 20 තුළ අන්තර් වාර්ෂික සම්බන්ධතාවල පැහැදිලි වර්ධනයක් ඉස්මතු කරමින් ‘කිසිදාක නැත’ යන මතයෙහි ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී ඇත. නිදසුනක් වශයෙන්, 2003 දී ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගෙන් 1/3 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් (29.6%) ප්‍රකාශ කළේ තමන් වෙනත් ජනවර්ගයක අයෙකු සමඟ කිසිදු සම්බන්ධතාවයක් සිදු කර නොමැති බවයි. (2003 සමීක්ෂණය මගින් හසුකරගනු ලැබුවේ රජයේ පාලන ප්‍රදේශවල ජීවත් වූ පුද්ගලයින්ගේ අදහස් පමණක් බව කරුණාවෙන් සලකන්න) එය 2024 දී 10.1% දක්වා පහත වැටී ඇත. සංහිඳියාව හුදෙක් ප්‍රජාවන් අතර අන්තර් ක්‍රියා සහ සම්බන්ධතාවලට පමණක් හුදෙක් ලඝු කළ නොහැකි

වුවද¹, එය පැහැදිලිව ම විවිධ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වලට නිරාවරණ වූ අඟවුමකි. ඒ අනුව, ජනවාර්ගික අනෙකා පිළිබඳ පවතින සෘණාත්මක ඒකමතික භූමිකා වලට ඵ්දිරිව කටයුතු කිරීමෙන් දිගු කාලීන සහජීවනය පෝෂණය කිරීමට හැකි වේ.

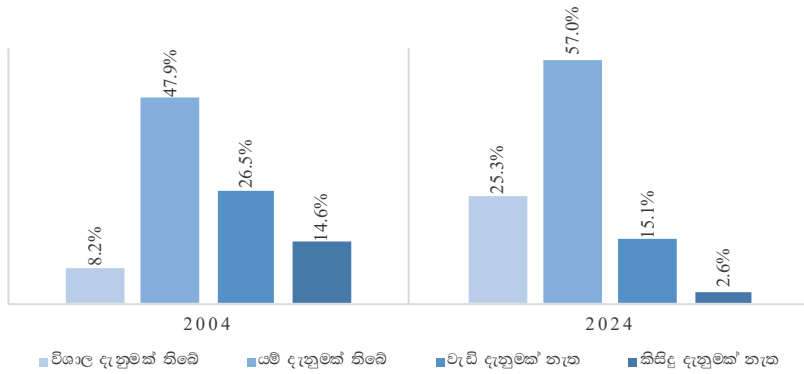
වගු අංක 01 - වෙනත් ජනවර්ගයකට අයත් අයෙකු සමඟ සබඳතා (අන්තර් සබඳතා) පැවැත්වීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

	2003				2014				2024			
	වයඹ	මුල්	පුරුදු	මුළු	වයඹ	මුල්	පුරුදු	මුළු	වයඹ	මුල්	පුරුදු	මුළු
බොහෝ විට	46.3%	50.8%	93.3%	82.2%	32.1%	64.8%	81.0%	84.0%	44.4%	48.2%	78.6%	63.9%
සමහර වෙලාවට	16.3%	9.2%	3.3%	7.9%	11.7%	5.7%	8.9%	4.0%	10.7%	8.0%	11.9%	14.5%
කලාතුරකින්	5.5%	9.2%	0.0%	2.6%	42.4%	20.5%	8.9%	10.9%	33.7%	33.9%	9.5%	16.9%
කවදාවත් නැහැ	31.9%	30.7%	3.3%	7.2%	13.7%	9.0%	1.3%	1.1%	11.1%	9.8%	0.0%	4.8%
සමස්ත ප්‍රතිචාරකයින් සංඛ්‍යාව	1678	178	90	152	1426	210	79	175	803	112	42	83

1 අන්තර්ක්‍රියා / අනෙකා අතර ඇති සම්බන්ධතා වල ස්වභාවය මෙකී ප්‍රශ්නය මගින් ග්‍රහණය කර නොගත් ධනාත්මක හෝ සෘණාත්මක ස්වභාවයක් විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ඒකමතික භූමිකා මත පදනම්ව තනිකරම 'අනෙකා' පිළිබඳ මතයක් ගොඩනැගීමට ඵ්දිරිව අන්තර්ක්‍රියා සහ සම්බන්ධතා පැවැත්වීම සහජීවනය සඳහා වන හොඳ පියවරකි.

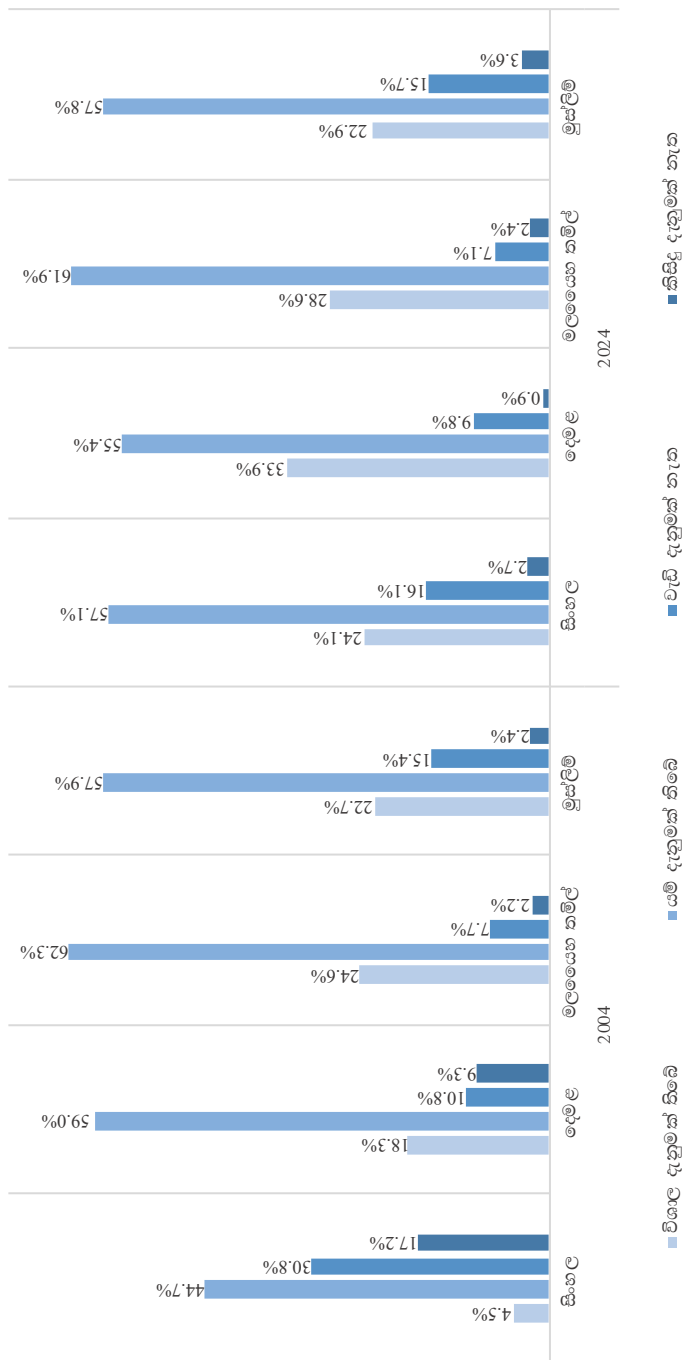
ජනවාර්ගිකත්වය අනුව වෙන් කර ලද දත්ත දෙස බැලූ විට පෙනෙන්නේ, පසුගිය වසර 20 තුළ අන්තර් වාර්ගික සම්බන්ධතාවල සිංහල සහ දෙමළ ජනතාව අතර අන්තර් වාර්ගික සම්බන්ධතා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු වී ඇති බවයි. නිදසුනක් වශයෙන්, මීට වසර 20 කට පෙර සිංහල (31.9%) සහ දෙමළ ජාතීන් (30.7%) 1/3 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් ප්‍රකාශ කර සිටියේ තමන්ට කිසි විටෙකත් වෙනත් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් සමඟ අන්තර් සම්බන්ධතා පැවැත්වීම පිළිබඳ අත්දැකීමක් නොමැති බවයි. 2024 දී කරන ලද සමීක්ෂණයට අනුව, එම ප්‍රජාවන් කොටස් දෙකෙන් 1/10 ක් පමණ තවමත් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ තමන් වෙනත් ප්‍රජාවන් සමඟ අන්තර් සම්බන්ධතාවක් පවත්වා නොමැති බවයි. මෙම තත්ත්වය සංහිදියාවේ ධනාත්මක ගුණාංගයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ එල්ටීටීඊය අතර යුද්ධය අවසන් වීම සහ ඉන් පසුව රටේ සෑම ප්‍රදේශයකටම එකිනෙකා හා සම්බන්ධ වීමේ අවස්ථාව උදා වීම විවිධ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් අතර අන්තර් සම්බන්ධතා වැඩි දියුණු කිරීමට හේතු විය. ඒසේම, යුද්ධය පැවති සමයේ උතුරු නැගෙනහිරින් පිටත ජීවත් වූ සිංහල සහ මලලෙයහ දෙමළ සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාවන් අතර සබඳතාවල මිත්‍රශීලී බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. එබැවින් සිංහල සහ දෙමළ ප්‍රජාවන් අතර මෙසේ වැඩිවන අන්තර් සම්බන්ධතාවය දශක ගණනාවක් පටන් “නිවුන් හුදකලාව” (Uyangoda 2012, 19) මඟින් ඇත් කර ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැකිය. එනම්, එකිනෙකා තේරුම් ගැනීමට නොහැකි වූ සහ එමඟින් ඔවුන්ව දුර්වල කළ විවිධ ජනවාර්ගික-ජාතිකත්වයන් මඟින් සංහිදියාව ඇති කර ගැනීම දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත් කරන ලදී.

ප්‍රස්තාර අංක 04 - වෙනත් ජනවර්ග පිළිබඳව පවතින දැනුම පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

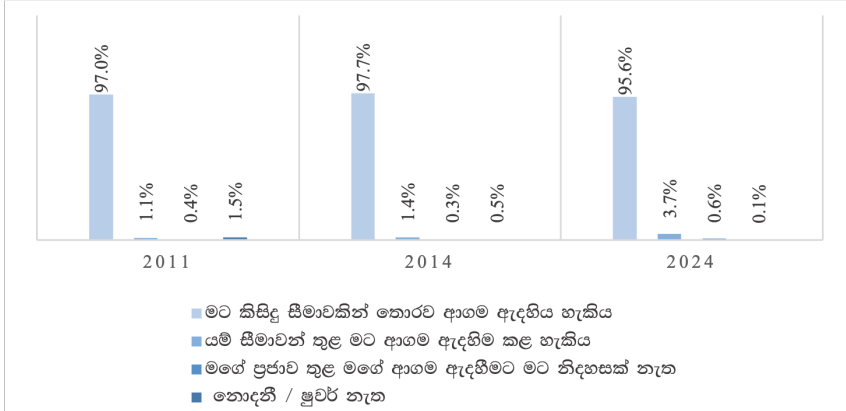
තමන්ගේම ජනවර්ගය නොවන ප්‍රජාවන් පිළිබඳව මහජනතාව කෙතරම් දැනුවත්ද යන්න අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණයෙන් ඒ පිළිබඳ විමසා සිටියේ, “ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් ජනවර්ග පිළිබඳව කොපමණ දැනුමක් ඔබට ඇතැයි හැඟෙනවාද?” යනුවෙනි. වසර 20 ක කාලයක් පුරා ජාතික මට්ටමේ දත්ත මඟින් අනෙකුත් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් පිළිබඳව මහජනතාව සතු දැනුමෙහි සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් දැකිය හැකිය. 2004 දී 14.6%කට වෙනත් ජනවර්ග සම්බන්ධයෙන් කිසිම දැනුමක් නොතිබුණ ද, 2024 දී එම සංඛ්‍යාව 2.6% දක්වා පහත වැටී ඇත. අනෙකුත් ජනවර්ග පිළිබඳව විශාල දැනුමක් තිබූ 8.2%ක් පමණ වූ ප්‍රතිචාරකයින් ගේ ප්‍රමාණය 2024 දී 25.3% දක්වා වැඩි වී ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 05 - වෙනත් ජනවර්ග පිළිබඳව පවතින දැනුම පිළිබඳව මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

ජනවාර්ගිකත්වය පිළිබඳ දත්ත දෙස බැලූ විට, විශේෂයෙන් වසර 20 ක කාලයක් තුළ සිංහල සහ දෙමළ ජාතීන් අතර සංහිඳියාව සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක වෙනසක් පෙනෙන අතර එම ප්‍රජාවන් දෙකෙන්ම අනෙකුත් ජනවර්ග පිළිබඳව වැඩි දැනුමක් ඇති බව වාර්තා වී ඇත. නිදසුනක් වශයෙන්, 2004 දී සිංහල 17.2% සහ දෙමළ ජනයා 9.3% ක් වෙනත් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් පිළිබඳ කිසිදු දැනුමක් නොතිබූ අතර, 2024 දී මෙම සංඛ්‍යාව 2.7% සහ 0.9% දක්වා සිංහල සහ දෙමළ වශයෙන් පිළිවෙළින් පහත වැටී ඇත. අන්තර් වාර්ගික මට්ටමේ සම්බන්ධතා පිළිබඳ ජාතික මට්ටමේ ගතිකත්වයන් සමීපව කියවීමේ දී, 2004 සහ 2024 යන කාල පරිච්ඡේදය අතර මලෙයහ දෙමළ සහ අනෙකුත් ප්‍රජාවන් අතර දේශපාලන සබඳතාවයේ ප්‍රබල වෙනසක් සිදු නොවූ බව මින් හෙළි වේ. දත්ත අනුව, මුස්ලිම් ප්‍රජාව ද අනෙකුත් ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන් පිළිබඳව ඔවුන් සතු දැනුම සම්බන්ධයෙන් සමාන ප්‍රවණතාවයක් (සුළු වෙනස්කම් සහිතව) වාර්තා කරන ලදී. එබැවින්, සිංහල හා දෙමළ ජනයා අතර ඇති සබඳතාවලට බලපාන සමීක්ෂණය පැවැත් වූ සන්දර්භයන් බෙහෙවින් වෙනස් බැවින්, සිංහල හා දෙමළ ජනයා තුළ ඇති මෙම වර්ධනය වූ දැනුම ඔවුනොවුන් පිළිබඳව බව උපකල්පනය කළ හැකිය. 2004 දී, රජය සහ එල්ටීටීඊය අතර සාම සාකච්ඡා ක්‍රියාත්මක වන පසුබිමක මෙන්ම, යුද්ධය අවසන් වී වසර 15 කට පසු, මුළු රටට ම එක සේ බලපෑ ආර්ථික අර්බුදයක් මධ්‍යයේ 2024 දී මෙම සමීක්ෂණය පවත්වන ලදී. මෙම ප්‍රජාවන්ට සහ වාර්ගික “අනෙකා” පිළිබඳ ඔවුන්ගේ දේශපාලන ලෝක දෘෂ්ටිය දශක ගණනාවක් තිස්සේ ජාතික මට්ටමින් (Uyangoda 2012) සම්පූර්ණයෙන් හුදකලා වී වර්ධනය වූ බැවින් මෙම දැනුවත්භාවයේ වර්ධනය සංහිඳියාව සම්බන්ධයෙන් පිළිගත හැකි සාධනීය පියවරක් වන්නේ ය.

ප්‍රස්තාර අංක 06 - ඔවුන්ගේ ප්‍රජාව තුළ ඔවුන්ගේ ආගම ඇදහීමට පවතින නිදහස පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

ආගමික නිදහස පිළිබඳ ගතිකත්වය හෙවත් ඒ සම්බන්ධයෙන් ඇති වන වෙනස්කම් වලට හේතු වන සාධක අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් “ඔබ සිතන පරිදි ඔබේ ප්‍රජාව තුළ ඔබට ආගම ඇදහීමට කොපමණ නිදහසක් පවතීද?” යන ප්‍රශ්නය සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ මතය විමසන ලදී. මේ සඳහා, ජාතික මට්ටමේ දත්ත මඟින් ධනාත්මක ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරන අතර කිසිදු සීමාවකින් තොරව තම ආගමික කාර්යයන් සිදු කළ හැකි බව 97% ක් 2011 දී පවසන ලද අතර 2024 දී එම අදහස ම තහවුරු කරන ලද ප්‍රමාණය 95.6% ක් වේ.

වගු අංක 02 - ඔවුන්ගේ ප්‍රජාව තුළ ඔවුන්ගේ ආගම ඇදහීමට පවතින නිදහසක් පිළිබඳ මහජන මතය- ආගම

		මට කිසිදු සීමාවකින් තොරව ආගම ඇදහිය හැකිය	යම් සීමාවක් තුළ මට ආගම ඇදහීම කළ හැකිය	මගේ ප්‍රජාව තුළ මගේ ආගම ඇදහීමට මට නිදහසක් නැත	තොදනි / සුවිච්චි නැත	සමස්ත ප්‍රතිචාරකයින් සංඛ්‍යාව
2011	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික නොවන)	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	19
	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික)	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	169
	ඉස්ලාම්	94.2%	3.9%	0.6%	1.3%	155
	හින්දු	96.0%	2.2%	0.4%	1.5%	274
	බෞද්ධ	98.3%	0.8%	0.3%	0.6%	1375
2014	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික නොවන)	92.3%	7.7%	0.0%	0.0%	13
	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික)	100.0%	0.0%	0.0%	1.3%	60
	ඉස්ලාම්	86.9%	10.9%	1.1%	1.5%	175
	හින්දු	94.7%	2.8%	0.8%	0.6%	246
	බෞද්ධ	99.5%	0.0%	0.2%	0.0%	1405
2024	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික නොවන)	87.5%	12.5%	0.0%	0.0%	24
	ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික)	83.9%	3.2%	12.9%	0.0%	31
	ඉස්ලාම්	88.1%	10.7%	1.2%	0.0%	84
	හින්දු	92.0%	7.2%	0.8%	0.0%	125
	බෞද්ධ	97.8%	2.1%	0.0%	0.1%	775

සමීක්ෂණ දත්ත ආගමික වශයෙන් වෙන් කොට විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් අනාවරණය වූයේ, පවතින දේශපාලන-සමාජ වනාවරණය මගින් තම ආගම ඇදහීමේ නිදහසට බාධාවක් වන්නේ යැයි සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රී ලාංකිකයන් නොසලකන බවයි. කෙසේ වෙතත්, මුස්ලිම් ප්‍රජාවේ සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් යම් යම් සීමාවන්ට යටත්ව තම ආගම අදහන බව පෙන්නුම් කරන නිෂේධාත්මක මතයක් දත්ත මගින් නිරූපනය කරයි. 2011 දී මුස්ලිම් ප්‍රජාවෙන් 3.9% ක් මෙම මතය දැරූ අතර එය 2024 දී 10.7% දක්වා වැඩි වී ඇත. තවද, 2011 දී කිසිදු සීමාවකින් තොරව තම ආගම ඇදහීමට හැකි යැයි විශ්වාස කළ මුස්ලිම්වරුන් 94.2% ක් වූ ප්‍රතිශතය 2024 දී 88.1% දක්වා පහත වැටී ඇත.

2009 යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසු, බොදු බල සේනා (BBS) (Morrison 2020; Aliff 2015) වැනි අන්තවාදී කණ්ඩායම් විසින් අවුළුවන ලද සිංහල-බෞද්ධ අන්තවාදයේ නැගීමත් සමඟ මුස්ලිම් විරෝධී ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ ඉස්ලාම් හිතිකාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ වර්ධනය වීම දක්නට ලැබුණි. මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ වෙනස් කොට සැලකීමේ බොහෝ සිදුවීම් අතර 2014 බේරුවල සහ අලුත්ගම (Colombage 2014) මුස්ලිම් විරෝධී කෝලාහල ද වේ. එසේම, සිංහල කාන්තාවන් නීතිවිරෝධී ලෙස වන්ධ්‍යාකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වෛද්‍ය ෂාෆි ෂිහාබ්දීන්ට එරෙහිව අසත්‍ය චෝදනා එල්ල කිරීම (“The Tragedy of Dr. Shafi Shihabdeen” 2022; “Doctor Arrested For ‘Sterilising’ Women In Sri Lanka Was Framed: Probe,” n.d.), 2018 දී අම්පාර සහ මහනුවර දිස්ත්‍රික්කවල මුස්ලිම් ප්‍රජාවට එරෙහිව ප්‍රචණ්ඩකාරී ප්‍රහාර මාලාවක් ඇති කිරීමට මූලික වූ වඳ පෙති/කොන්ත්‍ර සිද්ධිය (“The Politics of Hate” 2021; Jeyaraj 2023), සමස්ත ලංකා ජමියතුල් උලමා (ACJU) විසින් හලාල් සහතිකය නිකුත් කිරීම සම්බන්ධ මතභේදාත්මක සිද්ධිය (“Peaceful Coexistence More Important than Halal-ACJU,” n.d.; “Halal Certificate Not Required, SLS Is Sufficient – Gnanasara Thero” 2020) පාස්කු ප්‍රහාරයෙන් පසු මුස්ලිම් ප්‍රජාව විවේචනය කිරීම (Ethirajan 2019), සහ කොවිඩ්-19 වසංගතය නිසාවෙන් මියගිය මුස්ලිම්වරුන්ගේ දේහයන්

බලහත්කාරයෙන් ආදාහනය කිරීමට කටයුතු කිරීම (Ganguly 2021) යන ආදිය මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ වෙනස් කොට සැලකීමේ සිදුවීම් ලෙස දැක්විය හැකිය.

නිගමනය

මෙම කොටසින්, අන්තර් වාර්ගික කණ්ඩායම් අතර අන්තර් සම්බන්ධතා පිළිබඳ ධනාත්මක ප්‍රචණතා වාර්තා කරයි. මෙය ඊරානය වශයෙන් වර්ධනයක් නොවන නමුත් එය, (අසාර්ථක) සාම සාකච්ඡා, සුනාමි ව්‍යාසනය, 2009 යුද්ධය අවසන් කිරීම, 2009 න් පසු සියලුම ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් සෑහීමකට පත්වන ආකාරයට වාර්ගික ප්‍රශ්නය ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ආණ්ඩුවලට ඇති නොහැකියාව, LLRC නිර්දේශ මෙන්ම UNHRC යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත් වීම, මුස්ලිම් විරෝධී කෝලාහල, පාස්කු ඉරිදා ප්‍රහාර සහ මෑතකාලීන ආර්ථික අර්බුදය ඇතුළුව රටට මුහුණ දීමට සිදු වූ බොහෝ බාධකවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වර්ධනය වී ඇත. මුස්ලිම්වරුන් සමඟ ඇති සම්බන්ධතාව සාමාන්‍යමය මුහුණුවරක් ගෙන ඇති අතර, සිංහල සහ දෙමළ ප්‍රජාවන්ගේ සබඳතා අතර පැහැදිලි වර්ධනයක් ඇති බව පෙනී යයි.

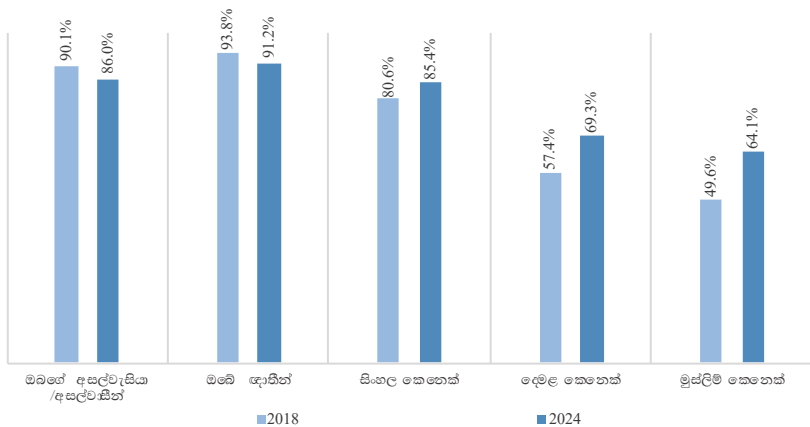
සමාජීය විශ්වාසය

දිග්ගැස්සෙන ගැටුම්වල දී විරුද්ධවාදී සීමාවන් ජය ගැනීමට, ගැටුම්කාරී අන්තරායනා සහ ඒ හා ගොඩනැගී ඇති අභිලාෂයන් ජය ගැනීමට විශ්වාසය අවශ්‍යය වේ (Sagherian-Dickey 2021;Husted and Just 2022). එසේම, අදාළ සන්දර්භය මත දේශපාලනික සංහිදියාව රඳා පවතින අතර, ඒ සම්බන්ධයෙන් ලියැවී ඇති දෑ මගින් ද යෝජනා කරනු ලබන්නේ බෙදුණු ප්‍රජාවන් තුළ සහයෝගීතාව ඇති කිරීම සහ සබඳතා නිර්-දේශපාලනීකරණය කිරීම සඳහා විශ්වාසය වැදගත් අංගයක් විය යුතු බවයි (Sagherian-Dickey 2021;Alon and Bar-Tal 2016; Kelman 2005). Galtung (1969) විසින් ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සෘජු සහ ව්‍යුහාත්මක මානයන් සාකච්ඡා කරමින් පෙන්වා දෙන්නේ, ව්‍යුහාත්මක (නෛතික/ආයතනික) ප්‍රචණ්ඩත්වය හෝ සමාජයක ව්‍යුහය තුළ ගොඩනැගුණු ප්‍රචණ්ඩත්වය, ඇතැම් කණ්ඩායම් පද්ධතිමය වශයෙන් ආන්තිකකරණයට පත් වීමට හේතු වන බවයි. ඔහු තවදුරටත් මෙය සමාජ අසාධාරණය ලෙස හඳුන්වා දෙයි. වසර 20කට පසුව ප්‍රචණ්ඩත්ව/ගැටුම් ත්‍රිකෝණයක් (violence triangle) හඳුන්වා දෙමින් Galtung (1990) සංස්කෘතික ප්‍රචණ්ඩත්වයේ තවත් මානයක් ඊට එක් එකරන ලද්දේ, “සංස්කෘතියක ඕනෑම අංගයක් සෘජු හෝ ව්‍යුහාත්මක ආකාරයෙන් ප්‍රචණ්ඩත්වය නීත්‍යානුකූල කිරීමට භාවිතා කිරීමට හැකිය” (291) යන්න පෙන්වා දෙමිනි. එහිදී, ඒකාකෘතික භූමිකාවල අභ්‍යන්තරකරණයට (internalization of stereotypes) සංස්කෘතික ප්‍රචණ්ඩත්වය හේතු වන අතර එය අන්තර් පුද්ගල සම්බන්ධතා තුළින් ප්‍රකාශ වන අතර ‘අනෙකා’ කෙරෙහි සැකය (සංශයවාදය) සහ විරුද්ධත්වය යන ලක්ෂණවලින් යුක්ත වේ.

ඉහත කොටස් මගින් පැහැදිලි කළ පරිදි, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සුළු ජාතීන්ට එරෙහිව වෙනස් කොට සැලකීමේ ප්‍රචණ්ඩත්වයේ දෛනික වක්‍රයේ ව්‍යුහාත්මක හා සංස්කෘතික මානයන් පවතින බව පෙන්වුම් කරන අතර එය ප්‍රජාවන් අතර අවිශ්වාසයක් වර්ධනය වීමට හේතු වී තිබේ. ජනවාර්ගිකත්වය දේශපාලනීකරණය කිරීම (de Silva, Haniffa, and

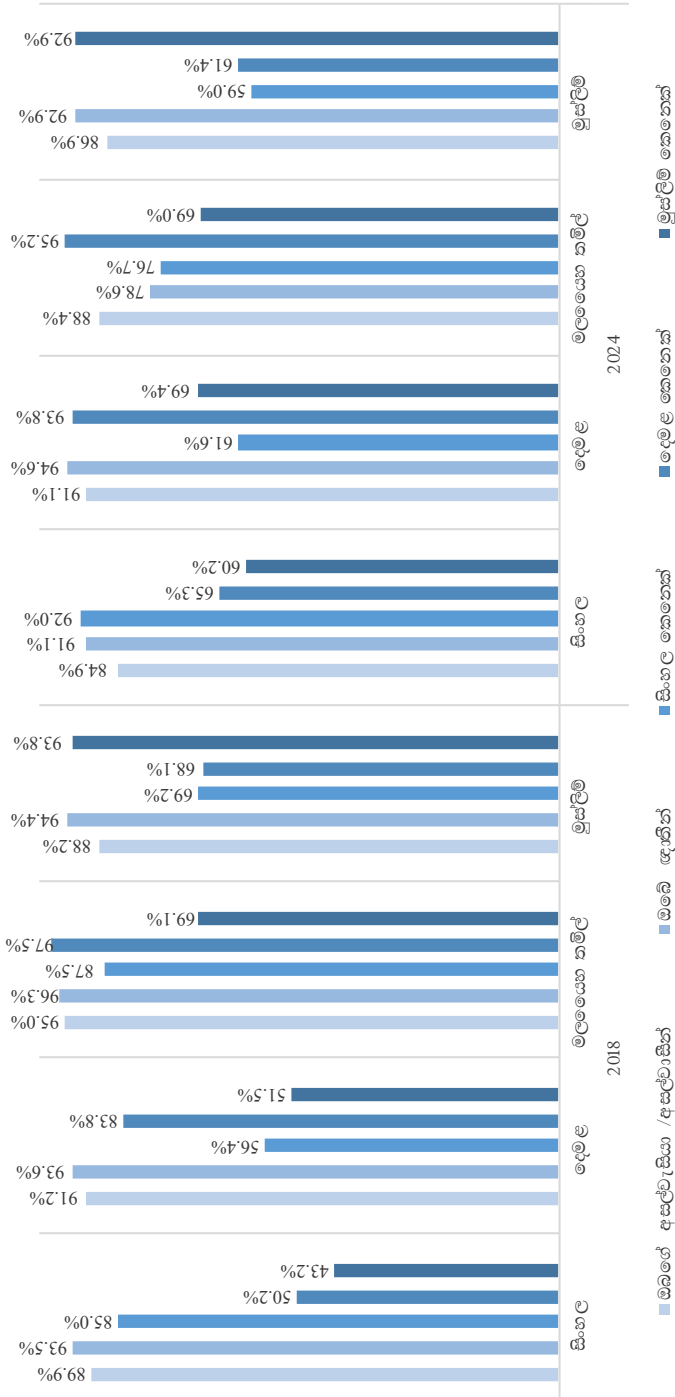
Bastin 2019) ජනවාර්ගික එදිරිවාදිකම් උද්දීපනය කිරීමේ දේශපාලන ප්‍රභූ පැලැන්තියේ භූමිකාව සමඟ (Imtiyaz and Stavits 2008) ශ්‍රී ලංකාව වාර්ගික රාජ්‍යයක් (*ethnocracy*- බහුතරයේ ජනවාර්ගික කණ්ඩායමක් විසින් තම අවශ්‍යතා, බලය, ආධිපත්‍යය සහ සම්පත් ඉදිරියට ගෙන යාම සඳහා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය පාලනය කරන දේශපාලන ව්‍යුහය වාර්ගික රාජ්‍යයක් වේ) බවට පත් කර ඇත (Uyangoda 2011). එසේම, එය “නීත්‍යානුකූල ප්‍රතිවාදී ජාතිකවාදයට” (“legitimate rival nationalisms”) සන්නද්ධ වූ සංස්කෘතියක් ඇත (Ramachandran 1993, 9). විරුද්ධවාදී මතයන් සහ හුදු මැතිවරණ ජයග්‍රහණ සඳහා ප්‍රජාවන් දුරස් කිරීම (Imtiyaz and Stavits 2008) දශක තුනක යුද්ධයකට තුඩු දුන් අතර සුළුතර ප්‍රජාවන් තවදුරටත් රාජ්‍යය අතින් පීඩාවට පත් වීම තහවුරු කරන ලදී. මෙසේ බෙදුම්වාදී මතවාද වලින් උතුරු හා නැගෙනහිර සමඟ අවකාශීය දුරකට පරිවර්තනය කරන ලද අතර ඒවා සුළුතර ප්‍රදේශ ලෙස හැඳින්වේ. ඒ අනුව, මෙම කොටසේ අරමුණ වන්නේ සමාජ තලය තුළ පවතින විශ්වාසය (හෝ විශ්වාසය නොමැතිකම) පිළිබඳ මහජනයාගේ මතය ග්‍රහණය කර ගනිමින් මෙම අවිශ්වාසයේ, ජාතිකවාදී මතය සමාජය තුළ මුල් බැස ගෙන ඇති ආකාරය තේරුම් ගැනීමයි.

ප්‍රස්තාර අංක 07 - යමෙකුගෙන් පුද්ගලික සහාය ලබා ගැනීම පිළිබඳ විශ්වාසය - ජාතික

මහජනයා අතර විශ්වාසය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, ප්‍රතිචාර දැක්වුවන්ගෙන්, “ඔබ යමෙකුගෙන් පුද්ගලික සහය ලබා ගන්නේ නම්, ඔබ පහත සඳහන් පුද්ගලයින් කෙතරම් දුරට විශ්වාස කරන්නේද?” යන ප්‍රශ්නය විමසූ අතර ඊට පිළිතුරු ලෙස අසල්වැසියාගේ සිට ශ්‍රේණියක දක්වා ත්, ඔවුන්ගේ කුලයෙන් කෙනෙකු, සිංහල, දෙමළ හෝ මුස්ලිම් කෙනෙකු දක්වා ත් පිළිතුරු පහක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. ඒ අනුව, ජාතික මට්ටමේ දත්ත මගින් පිළිබිඹු වන්නේ අන්‍යන්‍යතා මත පදනම් වූ විශ්වාසය වර්ධනය වී ඇති අතර සබඳතා මත පදනම් වූ විශ්වාසය අඩු වී ඇති බවයි. 2018 වසරේ දී 80.6%ක් සිංහල ජාතිකයෙකුගෙන් පෞද්ගලික ආධාර ලබා ගැනීම කෙරෙහි විශ්වාසය තැබූ අතර එය 2024 දී 85.4% දක්වා වැඩි වී ඇත. සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් දෙමළ සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාවන්ගේ සංඛ්‍යා පිළිවෙලින් 69.3% සහ 2024 දී 64.1% වන අතර 2018 වසරේ අගය පිළිවෙලින් 57.4% සහ 49.6% ක් වේ. අනෙක් අතට, අසල්වැසියෙකු කෙරෙහි විශ්වාසය 2018 දී 90.1% සිට 2024 දී 86% දක්වා පහත වැටීමක් සමග සබඳතා පදනම් වූ විශ්වාසය සුලු පසුබෑමකට ලක් වී ඇත. ඒ අනුව, සාපේක්ෂ වශයෙන් විශ්වාසය සම්බන්ධයෙන් වන තත්ත්වයෙහි, 2018 දී 93.8% සිට 2024 දී 91.2% දක්වා සාපේක්ෂ පහත වැටීම දැකිය හැකිය.

ප්‍රස්තාර අංක 08 - යමෙකුගෙන් පුද්ගලික සහාය ලබා ගැනීම පිළිබඳ විශ්වාසය - ජනවාර්ගිකත්වය

වාර්ගිකත්වය කුමක් වුවත්, මිනිසුන් සාමාන්‍යයෙන් තම අසල්වැසියන් සහ ඥාතීන් කෙරෙහි වඩාත් විශ්වාස කිරීමට නැඹුරු වෙති. 2018 ට සාපේක්ෂව 2024 දී, විවිධ ජනවර්ග අතර සමස්ත වශයෙන් විශ්වාසය වැඩි වී ඇත. 2018 දී සිදු කරන ලද සමීක්ෂණයෙන් හෙළි වන්නේ මුස්ලිම් ප්‍රජාව කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීමට වඩා සිංහල සහ දෙමළ ජනතාව එකිනෙකා කෙරෙහි විශ්වාසය පල කර ඇති බවයි. 2018 දී සිංහල ප්‍රජාවෙන් 50.2% ක් දෙමළ ප්‍රජාව විශ්වාස කළ අතර මුස්ලිම් ප්‍රජාව විශ්වාස කළේ 43.2% ක් පමණි. දෙමළ ජාතිකයින් 56.4% සිංහල ජාතිකයන් විශ්වාස කළ අතර මුස්ලිම්වරුන් විශ්වාස කරන්නේ 51.5% ක් පමණි. නමුත් 2024 දී, මෙය වෙනස් වී ඇත්තේ සිංහල ජාතිකයන්ට වඩා දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනතාව එකිනෙකා කෙරෙහි විශ්වාසය තබමිනි. ඒ අනුව, 2024 දී දෙමළ ජනතාව 69.4% ක් මුස්ලිම්වරුන් විශ්වාස කරන අතර සිංහල ජාතිකයන් විශ්වාස කරන්නේ 61.6% ක් පමණි. ඒසේම, මුස්ලිම්වරුන් 61.4% ක් දෙමළ ජනතාව විශ්වාස කරන අතර 59% ක් පමණක් සිංහල ජාතිකයන් විශ්වාස කරන ලදී. සිංහල මධ්‍යම පන්තියේ අරගලයක් ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකූ අරගලයෙහි විරෝධතාවලට දෙමළ හා මුස්ලිම් ජාතීන්ගෙන් ආධිපත්‍යය දරණ උතුරු- නැගෙනහිරින් අවම මහජන සහයෝගය ලැබීමේ පදනම් සන්දර්භය මේ අනුව පැහැදිලි වේ.

නිගමනය

මෙම කොටසින්, සමාජයේ පවතින විශ්වාසයේ මට්ටම්වල සමස්ත දියුණුව හසු කර ගැනීමට උත්සාහ කරයි. ජාතික මට්ටමේ දත්තවලට අනුව, සම්බන්ධතා මත පදනම් වූ විශ්වාසයට වඩා වැඩි වර්ධනයක් අනන්‍යතා මත පදනම් වූ විශ්වාසයෙහි ඇති බව ඉස්මතු කරයි. එපරිද්දෙන්ම, ජනවාර්ගික වශයෙන් දත්ත වෙන් කොට බැලූ විට විද්‍යමාන වූයේ, මෙම ප්‍රභේද දෙකෙහිම ධනාත්මක ප්‍රවණතා වාර්තා කරන බවයි. කෙසේ වෙතත්, බහුතර සිංහල ජාතිකයින් විශ්වාස කරනවාට වඩා සුළුතර ජාතීන් එකිනෙකා කෙරෙහි විශ්වාස කිරීමට නැඹුරු වෙයි. සුළුතර

ප්‍රජාවන්ගේ දේශපාලන ඉල්ලීම් ඉටු නොවූ පසුබිමක මෙන්ම නිදහසින් පසු සුළු ජාතික දෙමළ ප්‍රජාවට සහ 2009 යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසු මුස්ලිම් ජනතාවට එරෙහිව දේශපාලන වාසි තකා සංවිධානාත්මක වූ ප්‍රචණ්ඩත්වයේ පසුබිම තුළ මෙම දත්ත වාර්තා වී ඇත.

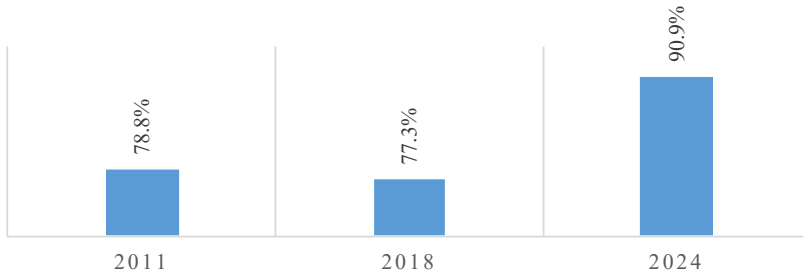
සුළු ජාතීන් සඳහා දේශපාලනික ආරක්ෂාව

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙන් බහුතරවාදී ක්‍රියාපටිපාටිය සඳහා අනුග්‍රහය දක්වයි, එනම් එහි, “එක් මිනිසෙක්, එක් ඡන්දයක්” යන්නෙන් පරිවර්තනය වන්නේ සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් බහුතරය විසින් පාලනය කිරීම යන තත්ත්වයටයි. මිලි තර්ක කළ පරිදි “ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලික ගුණාත්මක අවශ්‍යතාවය” බහුතර පාලනයේ මූලධර්මයයි (Mill 1861 as quoted in Lijphart 1997, 144). නමුත් එය “ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී සුළුතරයන්ගේ පාලනයක්” (ඉහත එම) බවට පත්වීමේ අවදානමක් ඇත. එබැවින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පවතින යථාර්ථවාදී ගුණාත්මකභාවයට අහිතකර ලෙස බලපාන බහුතරයේ පාලනය (Hayek 1978) සීමා කිරීම සඳහා ශක්තිමත් ව්‍යවස්ථාමය සීමා කිරීම් අවශ්‍ය වේ. බෙදී ඇති සමාජවල ඇති ස්ථිර වූ බහුතර ආධිපත්‍ය මඟින්, “බහුතරයේ ඒකාධිපතිත්ව පාලනයක්” ක්‍රියාත්මක නොවීම සඳහා ඵලදායී ව්‍යවස්ථාමය ආරක්ෂාවක් තිබීම වඩාත් වැදගත් වේ. මේ අනුව, පශ්චාත් යටත් විජිත ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ ප්‍රතිසංස්කරණවලින් සෑහීමකට පත් විය නොහැකි අතර සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව පුළුල්ව පැතිරුණු පද්ධතිමය වශයෙන් වෙනස් කොට සැලකීම් ශක්තිමත් කරමින් රාජ්‍යය (Uyangoda 2013) තව දුරටත් වාර්ගිකකරණය වී ඇත. 1950 ගණන්වල සිට, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රභූත්වය විසින් බහුතර සිංහල ඉල්ලීම් සපුරාලීම සඳහා වාර්ගික ලංසු තැබීම” (DeVotta 2005) භාවිතා කරන ලද අතර, එය ආයතනික වශයෙන් පරිහානියකට (ඉහත එම.) හේතු විය. එසේම, එය 1980 ගණන්වල රාජ්‍යයට එරෙහිව දෙමළ තරුණයන්ගේ (පසුව සිවිල් යුද්ධයක් බවට පත් වූ) සන්නද්ධ කැරැල්ල

2 “සමහර ස්ථාවර පූර්ව-දේශපාලන වෙනස්කම් මත පදනම්ව (උදාහරණයක් ලෙස වාර්ගික හෝ ආගමික බෙදීම් මත)”. (Lagerspetz 2017, 173).

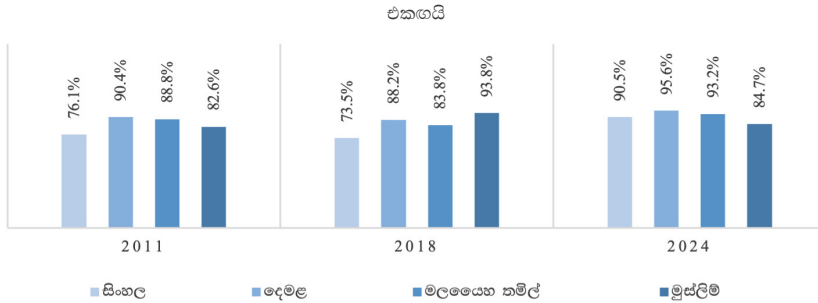
සඳහා කදිම පසුබිමක් බවට පත් විය. මෙහිදී, බලය බෙදාගැනීම හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ 1987 (Srinivasan 2020) ඉන්දු-ලංකා සාම ගිවිසුම හරහා පමණි. මේ අනුව, බැහැර කීරීමේ දේශපාලනයේ දේශපාලනික සාර්ථකත්වය ලෙස ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නය ආමන්ත්‍රණය කරන අර්ථවත් වෙනස්කම් ඇති කිරීමට දේශපාලන ප්‍රභූත්වය බාධාවක් ලෙස ක්‍රියා කරන බව පෙනී යන්නකි. ඒ අනුව, සංහිදියාව සඳහා අත්‍යවශ්‍ය පූර්ව අවශ්‍යතා වන ව්‍යවස්ථාමය සහ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රවල සුළු ජාතික ආරක්ෂාවන්හි අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ මහජන අවබෝධය ග්‍රහණය කර ගැනීමට මෙම කොටසින් අරමුණු කරන ලදී.

ප්‍රස්තාර අංක 09 - ප්‍රදේශයේ බහුතරය එකඟ නොවූවත් සුළු ජාතික කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කළ යුතුය - ජාතික

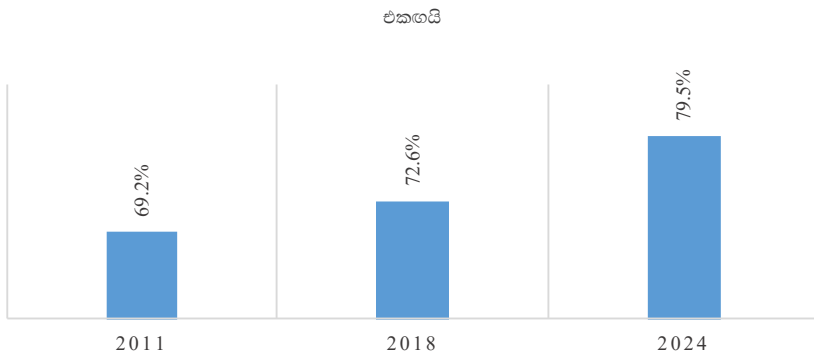
දේශපාලන මට්ටමින් සුළු ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ මහජන මතය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිචාරකයන්ගෙන්, “ප්‍රදේශයේ බහුතරය එකඟ නොවූවත් සුළු ජාතික කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කළ යුතුය” සහ “සෑම ජනවාර්ගික කණ්ඩායමකටම පාර්ලිමේන්තුවට නිශ්චිත මන්ත්‍රීවරුන් සංඛ්‍යාවක් තෝරා ගැනීමේ අයිතිය (ඔවුන්ගේ වාර්ගික ජනගහනයට සමානුපාතිකව) තිබිය යුතු ය” යන ප්‍රකාශයන් සමඟ එකඟ වන්නේ දැයි විමසන ලදී. මෙහිදී, බහුතරය එකඟ නොවූවත් , සුළුතර කණ්ඩායම් ආරක්ෂා කළ යුතු බව යන ප්‍රකාශයට එකඟ වන සංඛ්‍යාවේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ජාතික මට්ටමේ දක්නට ලැබේ වාර්තා කරයි. 2011 දී මෙම ප්‍රකාශය සමඟ 78.8% ක් එකඟ වූ අතර එය 2024 දී 90.9% දක්වා වර්ධනය විය.

ප්‍රස්තාර අංක 10 - ප්‍රදේශයේ බහුතරය එකඟ නොවූවත් සුළු ජාතික කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කළ යුතුය - ජනවාර්ගික

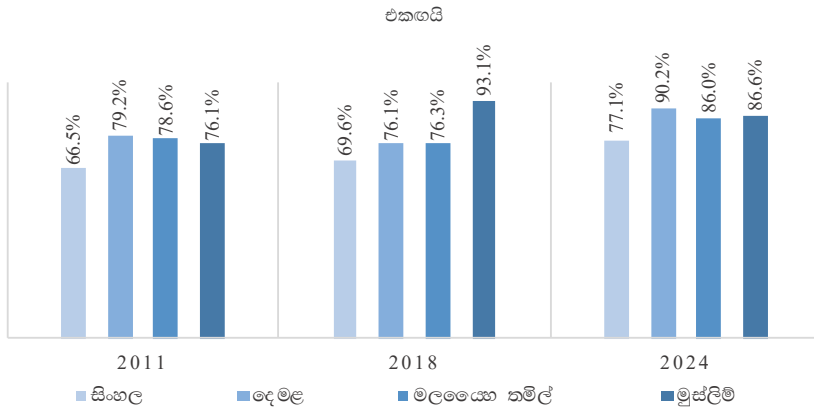
පොදුවේ ගත් කල, පසුගිය දශකය තුළ බහුතරය එකඟ නොවූවත් සුළුතර අයිතීන් සුරැකීමට සහයෝගය වැඩි වී ඇත. මෙම ධනාත්මක පරිවර්තනය සියලුම ජනවර්ග අතර විශේෂයෙන් සිංහල ජාතිකයින් අතර නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. පසුගිය වසර දහය තුළ සිංහල ජාතිකයන් අතර සුළු ජාතිකයන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ එකඟත්වය 15%කින් පමණ වැඩි වී ඇත. අපේක්ෂා කළ පරිදි සුළු ජාතික ප්‍රජාවන් අතර මෙම මතය එලෙසම පවතින අතර බහුතරයේ මතය කුමක් වුවත් සුළු ජාතීන්ගේ අයිතීන් සුරැකිය යුතු බවට ඔවුහු එකඟ වෙති.

ප්‍රස්තාර අංක 11 - සෑම ජනවාර්ගික කණ්ඩායමකටම පාර්ලිමේන්තුවට නිශ්චිත මන්ත්‍රීවරුන් සංඛ්‍යාවක් තෝරා ගැනීමේ අයිතිය (ඔවුන්ගේ වාර්ගික ජනගහනයට සමානුපාතිකව) තිබිය යුතු ය - ජාතික

සෑම ජනවර්ගයකටම ඔවුන්ගේ සංඛ්‍යාත්මක ජනගහන ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව පාර්ලිමේන්තුවට මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත් කර ගැනීමට ඇති අයිතිය සමඟ එකඟ වන ප්‍රමාණයෙහි 10% ක පමණ වැඩිවීමක් ජාතික මට්ටමේ දත්ත මඟින් වාර්තා කරයි. මෙම අගය 2011 දී 69.2% ක් වූ අතර එය 2024 දී 79.5% කි.

ප්‍රස්තාර අංක 12 - සෑම ජනවාර්ගික කණ්ඩායමකටම පාර්ලිමේන්තුවට නිශ්චිත මන්ත්‍රීවරුන් සංඛ්‍යාවක් තෝරා ගැනීමේ අයිතිය (ඔවුන්ගේ වාර්ගික ජනගහනයට සමානුපාතිකව) තිබිය යුතු ය - ජනවාර්ගිකත්වය

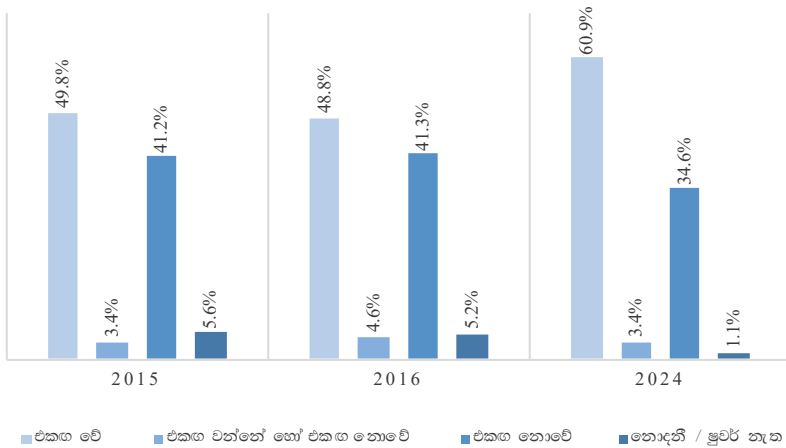

ජනවාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත විසංයෝජනය කිරීම මඟින් හෙළි වන්නේ, සියලුම ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් විසින් ඔවුන්ගේ ජනගහන සංඛ්‍යාවලට සමානුපාතිකව මන්ත්‍රීවරුන් තෝරා පත් කර ගැනීමට අයිතිය ඇති බවට වන අදහසට සහාය දක්වන බවයි. මේ අනුව, ප්‍රතිචාර දැක්වූවන් විසින් එක් එක් ජනවාර්ගික කණ්ඩායමවලට පුළුල් දේශපාලන නියෝජනයක් සඳහා සහාය දැක්වීමෙන්, සංහිදියාව පිළිබඳ මහජන මතයේ වෙනසක් මින් හඟවන්නේය. 2024 දී සිංහල ජාතිකයින් 77.1%, දෙමළ ජාතිකයින් 90.2% සහ මුස්ලිම් ජාතිකයින් 86.6% මෙම අදහසට සහය දක්වයි. 2011 දී මෙම කණ්ඩායම් තුන එම අදහස සම්බන්ධයෙන් පිළිවෙලින් 66.5%, 79.2% සහ 76.1% ක ප්‍රතිශතාත්මක අගයක් වාර්තා විය. මෙසේ මහජන මතයේ වෙනස් වීම මඟින්, අන්තර්ගත කිරීමේ ලිබරල් ප්‍රතිමාන ප්‍රතිරාවය

කරන අතර විවිධ කණ්ඩායම්වල අන්‍යෝන්‍ය පිළිගැනීමක් ද පෙන්වුම් කරයි. කෙසේ වෙතත්, විවිධ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වලින් වැඩි හඬක් ඇතුළත් කිරීම සංහිදියාවේ දිශානතියට සාධනීය යැයි පිළිගත හැකි හොඳ පියවරක් වන අතරම, යටත් විජිත යුගයේ සිට ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනය ක්‍රියාවලිය පීඩා විදි වාර්ගික හේදයේ අවදානම තවදුරටත් ගෙන එන බවද මෙහිදී මතක තබා ගත යුතුය.

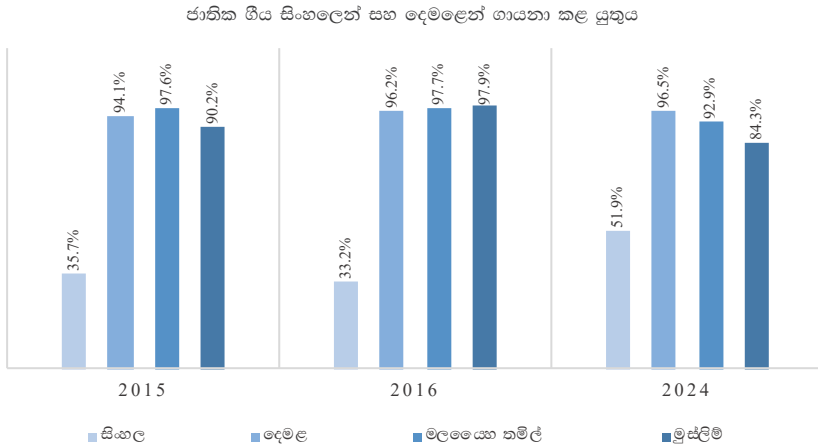
ප්‍රස්තාර අංක 13 - ජාතික ගීය සිංහලෙන් සහ දෙමළෙන් ගායනා කිරීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

ජාතික ගීය සිංහලෙන් සහ දෙමළෙන් ගායනා කළ යුතුය

ජාතික ගීය ප්‍රසිද්ධියේ ගායනා කළ යුතු භාෂාව සම්බන්ධයෙන් මහජනතාවගේ මතය ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා “ජාතික ගීය සිංහලෙන් සහ දෙමළෙන් ගායනා කළ යුතුය” යන ප්‍රකාශය සමඟ එකඟ වන්නේ දැයි ප්‍රතිචාරකයින්ගෙන් විමසා සිටියේය. එකී ප්‍රකාශයට, 2015 දී 49.8% සහ 2016 දී 48.8% ක බහුතර එකඟතාවක් ලබා ගත්තද, එම සංඛ්‍යා තවමත් 50% දක්වා ළඟා වී නොමැත. 2024 දී, මහජන මතයේ ධනාත්මක හැරවුමක් සනිටුහන් කරමින්, මෙම ප්‍රකාශය සමඟ 60.9% ක් එකඟතාවය පළ කළ අතර ඊට එකඟ නොවන සංඛ්‍යාව, 7% කින් පමණ පහත වැටුණි. 2016 දී එය 41.3% ප්‍රතිශතයකි.

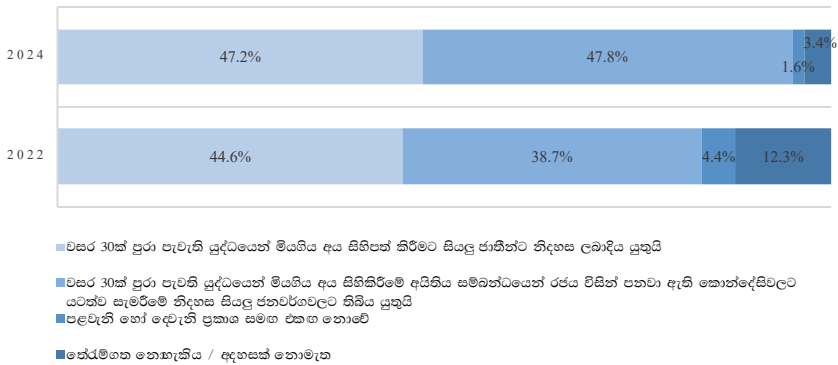
ප්‍රස්තාර අංක 14 - ජාතික ගීය සිංහලෙන් සහ දෙමළෙන් ගායනා කිරීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන්ගේ භාෂාමය අයිතිවාසිකම් සෑම විටම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සහ මහජන කතිකාවන් තුළ මතභේදයට තුඩු දෙන මාතෘකාවකි. ජාතික ගීයේ දෙමළ අනුවාදයේ ඉතිහාසය 1951 දක්වා දිව යන අතර, නිල වශයෙන් එහි දෙමළ පරිවර්තනය පණ්ඩිත් එම්. නල්ලතම්බි (Gonsalkorale) විසින් සිදු කරන ලදී. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ජාතික ගීයේ සිංහල පිටපත, නිල පිටපත ලෙස සම්මත කර ගත්තද, දෙමළ පිටපතට ද ව්‍යවස්ථාපිත පිළිගැනීම ලබා දී ඇත (Senaratne 2019). 2016 දී, සිරිසේන රජය යටතේ පැවති නිදහස් දින සැමරුමේදී (ඉහත එම.) ජාතික ගීය දෙමළ භාෂාවෙන් සිංහල අනුවාදය සමඟ ගායනා කරන ලදී, එය සංහිදියාව සඳහා වූ පිළිගැනීමට වෙනසක් විය. එහෙත්, අවාසනාවකට මෙන්, මෙය 2020 (Jeyaraj 2021) රාජපක්ෂ රජය විසින් නවතා දමන ලද්දේ අවම වශයෙන් සියල්ලන් ඇතුළත් කර ගන්නා වූ ජාතිකත්වයක් පිළිබඳ සංකේතාත්මක ජයග්‍රහණය සිහිනයක් බවට පත් කරමිනි. 2015 සහ 2016 යන දෙවසරෙන් ප්‍රකාශිත මතයන්ට සමානව, 2024 දී ජාතික ගීය භාෂා දෙකෙන්ම (දෙමළ ප්‍රජාවෙන් 96.5% සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාවෙන් 84.3%) ගායනා කිරීමට සුළු ජාතීන් බහුතරයක් එකඟ වන බව දත්ත ජනවාර්ගික වශයෙන් වෙන් කර බැලීමේ දී හෙළි

වේ. මෙම ප්‍රකාශය සමඟ සිංහල ජාතිකයින් 51.9% ක් එකඟවන අතර 2015 දී 35.7% ක් සහ 2016 දී 33.2% ක් වැනි අඩු ප්‍රතිශතයක් වාර්තා කිරීමෙන් සිංහල ජාතිකයන්ගේ මතයේ වඩාත් ධනාත්මක ප්‍රවණතාවක් දක්නට ලැබේ. මෙම දත්ත වාර්තා වන්නේ, ආර්ථික අර්බුදයකට එරෙහිව ඇති වූ පුරවැසි පිබිදීමේ සන්දර්භයක දීය. එබැවින් ජාතීන් අතර තිබූ අන්ත ජාතිකවාදී ස්ථාවරයන් අත්හැරීමට එකී පසුබිම ඉවහල් විය. (“A Brief Analysis of the Aragalaya” 2023).

ප්‍රස්තාර අංක 15 - අනුස්මරණයේ නිදහස පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

සත්‍යයට ඇති අයිතිය මෙන්ම සංහිදියාවේ තීරණාත්මක අංගයක් ලෙස, රාජ්‍ය මැදිහත්වීමකින් තොරව අනුස්මරණය කිරීමේ නිදහස (යුද්ධයෙන් මිය ගිය අය සැමරීමේ) හඳුනාගත හැකිය. අනුස්මරණයේ නිදහස පිළිබඳ මහජන මතය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිචාරකයින්ගෙන් " A) "30 වසරක යුද්ධයෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමට සියලු ජනවර්ගික කණ්ඩායම්වලට නිදහස තිබිය යුතුයි" සහ B) "රජය පනවා ඇති කොන්දේසිවලට යටත්ව වසර 30 ක යුද්ධය හේතුවෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමට සියලු ජනවර්ගික කණ්ඩායම්වලට අයිතිය තිබිය යුතුයි." යන ප්‍රකාශ දෙකට ඔබ එකඟ වේද යන්න පිළිබඳ විමසන ලදී. ඒ අනුව, 2024 දී A) ප්‍රකාශය සමඟ 47.2% ක් එකඟ වන අතර, එය 2022 දී අගය වූ 44.6% ට වඩා සුළු වැඩිවීමකි. එසේම, දත්ත අනුව, B) ප්‍රකාශය සමඟ එකඟ වන මතයන් වල 10% ක පමණ වැඩිවීමක්

වාර්තා වේ. එය සංහිදියාවේ සෘණාත්මක ප්‍රචණ්ඩතාවක් ඉස්මතු කරයි. මේ අනුව, රජය පනවා ඇති සීමාවන් යටතේ මියගිය අය සිහිපත් කිරීමේ අයිතිය සම්බන්ධයෙන් 47.8% පිරිසක් එකඟත්වය පළ කරන ලදී.

වගු අංක 03 - අනුස්මරණයේ නිදහස පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

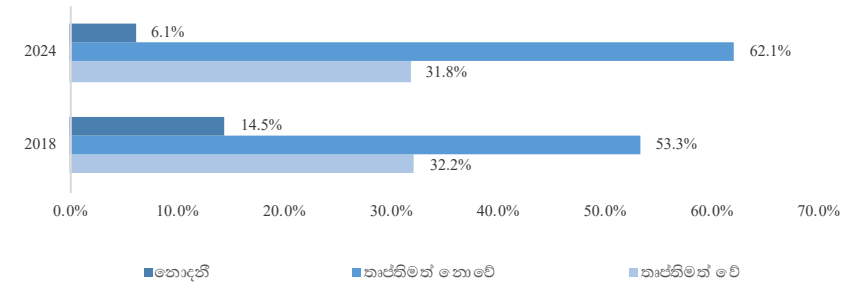
	2022				2024			
	සියලුම	දෙමළ	මලයාන සම්ප්‍රදායික	මුස්ලිම්	සියලුම	දෙමළ	මලයාන සම්ප්‍රදායික	මුස්ලිම්
වසර 30ක් පුරා පැවැති යුද්ධයෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමට සියලු ජාතින්ට නිදහස ලබාදිය යුතුයි	40.1%	85.5%	39.7%	58.8%	42.1%	76.8%	67.4%	45.8%
වසර 30ක් පුරා පැවැති යුද්ධයෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමේ අයිතිය සම්බන්ධයෙන් රජය විසින් පනවා ඇති කොන්දේසිවලට යටත්ව සැමරීමේ නිදහස සියලු ජනවර්ගවලට තිබිය යුතුයි	43.2%	7.9%	35.9%	23.8%	55.4%	10.7%	20.9%	37.3%
පළවැනි හෝ දෙවැනි ප්‍රකාශ සමඟ එකඟ නොවේ	4.6%		10.3%		1.5%	1.8%	4.7%	1.2%
තේරුම්ගත නොහැකිය/ අදහසක් නොමැත	12.1%	6.6%	14.1%	17.5%	1.0%	10.7%	7.0%	15.7%
සමස්ත ප්‍රතිචාරකයින් සංඛ්‍යාව	833	76	78	80	801	112	43	83

ශ්‍රී ලංකාව සිහිපත් කිරීමේ නිදහස සහතික කිරීම ඇතුළුව සත්‍යයට ඇති අයිතිය (“Sri Lanka: Time to Ensure the Right to Truth” 2015) ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ කැපවීමවලින් පසුබෑමකට ලක්ව ඇත. සත්‍යයට ඇති අයිතිය ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ වගකීම පැහැර හැරීමට ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යය දරන බොහෝ උත්සාහයන් අතර, යුද්ධයේ අවසන් අදියරේදී සිදු වූ බව කියන යුද අපරාධ ගැන විමර්ශනය කිරීමට ඇති කැමැත්තේ අඩුවීම, (“Sri Lanka’s President Asks Tamils to ‘Forget the Past’” 2014), බලහත්කාර අතුරුදහන් කිරීම් රැල්ල ආමන්ත්‍රණය නොකිරීම (Fernandes, n.d.) සහ යුද්ධයෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීම සඳහා දෙමළ ප්‍රජාවේ සමරු උත්සව තහනම් කිරීම සහ ඒවා මිලිටරි ක්‍රියාමාර්ග මඟින් මර්දනයට ලක් කිරීම (“Sri Lankan Troops Break up Tamil Remembrance of Civil War Dead” 2021; “Sri Lanka Arrests Tamil MP for Commemorating

Separatist Rebel” 2021) යනාදිය දැකිය හැකිය. යුද්ධයේ අවසන් අදියරේදී (Basu 2022) මියගිය දෙමළ ජාතිකයන් සිහිපත් කිරීමට සිංහලයන් දැරූ උත්සාහයේ කෙටි මොහොතක් 2022 අරගලයේ විරෝධතාවලින් පෙනී ගියේය. කෙසේ වෙතත්, මේ සඳහා, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් තවමත් නිශ්චිත උත්සාහයක් ගෙන නොමැත. ජනවාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත වෙන් කොට බැලීමේදී, සුළු ජාතීන්ගෙන් විශේෂයෙන් දෙමළ ජනයාගෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමට ඇති නිදහස සඳහා දැඩි සහයෝගයක් පෙන්නුම් කරයි. 2022 දී, 85.5% දෙමළ ජනතාව යුද්ධයේදී මිය ගිය අය සිහිපත් කිරීමට සියලු ජනවර්ගවලට නිදහස තිබිය යුතු බවට එකඟ වූ අතර මෙම අගය 2024 දී 76.8% කි. මෙම අදහසට සමගාමීව 2022 දී සිංහල ජාතිකයන් 40.1% ක් සහ 2024 දී 42.1% එකඟත්වය පළ කළේය. 2024 දී දෙමළ ජනතාවගෙන් 10.7% ක් පමණක් රජය පනවන ලද සීමාවන්ට යටත්ව යුද්ධයෙන් මියගිය අය සිහිපත් කිරීමට එකඟත්වය පළ කර ඇත. මෙහිදී 55.4% සිංහල ජාතිකයන් මෙම මතය තහවුරු කළ අතර එය 2022 සංඛ්‍යාලේඛනවලට වඩා 8% ක පමණ වැඩිවීමකි. මේ අනුව, සිහිපත් කිරීමේ අයිතිය සම්බන්ධයෙන් සිංහල ජාතිකයන්ගේ මතය බෙදී ඇති බව පෙනී යයි.

ප්‍රස්තාර අංක 16 - පශ්චාත් යුධකාලයේ සංහිදියාව සඳහා වන ක්‍රියාවලිය වත්මන් රජය විසින් ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

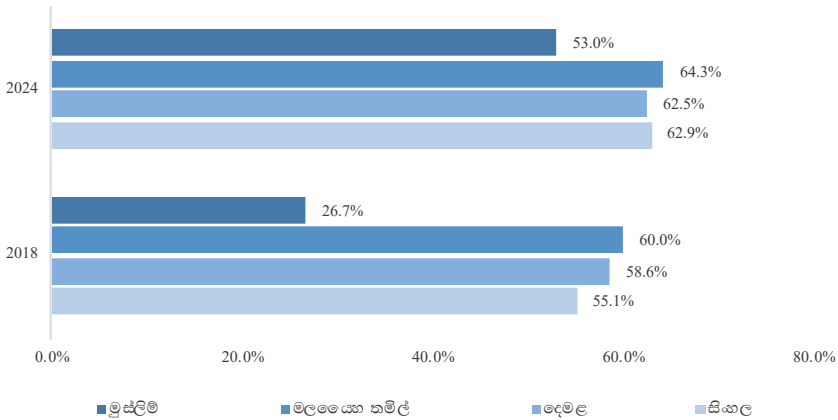
පශ්චාත් යුධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියා ක්‍රියාවලිය ආමන්ත්‍රණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වත්මන් රජයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව ඔබ කොතරම් සැහීමකට පත්වන්නේද ?

2018 යහපාලන පාලන තන්ත්‍රයේ අවසන් අදියරේදී සහ 2024 දී තවත් වැදගත් දේශපාලන කතිකාවන් රැසක් යටපත් කරමින් පවතින ආර්ථික අර්බුදය මධ්‍යයේ, ප්‍රතිචාර දැක්වුවන්ගෙන් “පශ්චාත් යුධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියා ක්‍රියාවලිය ආමන්ත්‍රණය කිරීම සම්බන්ධයෙන්, වත්මන් රජයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව ඔබ කොතරම් සෑහීමකට පත්වන්නේද ?” යන්න විමසන ලදී. එක් දෙවසරේදීම, බහුතර ප්‍රතිචාරය වූයේ (2018 දී 53.3% සහ 2024 දී 62.1%) සෑහීමකට පත් නොවන බවයි. එසේම, ඔවුන් සෑහීමකට පත්වන බව පෙන්නුම් කරන්නේ, ජනගහනයෙන් දළ වශයෙන් 1/3 ක කොටසකි.

ප්‍රස්තාර අංක 17 - පශ්චාත් යුධකාලයේ සංහිදියාව සඳහා වන ක්‍රියාවලිය වත්මන් රජය විසින් ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

පශ්චාත් යුධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිදියා ක්‍රියාවලිය ආමන්ත්‍රණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වත්මන් රජයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව ඔබ කොතරම් සෑහීමකට පත්වන්නේද ? - සෑහීමකට පත් නොවෙයි

2024 දී සිංහල 62.9%, දෙමළ 62.5% සහ මුස්ලිම් 53% යන ජාතිකයන් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ සංහිදියාව සම්බන්ධයෙන් රජය ලබා ඇති ප්‍රගතිය පිළිබඳව ඔවුන් සෑහීමකට පත් නොවන බවයි. සිංහල 55.1% , දෙමළ 58.6% සහ මුස්ලිම් 26.7% යන ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් තුනේ වර්තමානයට අදාළ දත්තවලට වඩා 2018 හි සංඛ්‍යාත්මක ප්‍රතිශතය අඩුය. මින් ගමය වන්නේ, සංහිදියාව සඳහා රජය ගන්නා උත්සාහයන්

පිළිබඳ ඔවුන්ගේ අතෘප්තිමත්භාවය යි. එබැවින්, සංහිදියාව කෙරෙහි ධනාත්මක ආකල්ප පිළිබිඹු වන්නේ පුද්ගල මට්ටමින්ය. එනම්, දෛනික සබඳතා, අන්තර්ක්‍රියා සහ හමුවීම් වලින් පමණක් බව නිගමනය කළ හැකිය. එහෙත්, රාජ්‍ය මට්ටමින් ලබා ඇති ප්‍රගතිය ගැන විමසූ විට, පුද්ගලයන් ලබා දුන් පිළිතුරු තරමක් දුරට නිෂේධාත්මක වේ. ඒ අනුව, සමාජය සහජීවනයේ දිශානතියට යොමුවෙමින් පවතින බව මෙයින් පෙන්නුම් කරන අතර ම ඕනෑම අර්ථවත් සංහිදියා මූලපිරීමක අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන දේශපාලන සංහිදියාව තුළ රාජ්‍යය ලබා ඇති ප්‍රගතිය පිළිබඳ සැක - සංකා ඉස්මතු කරනු ලබයි.

නිගමනය

මෙම කොටසින්, සුළුතර ජාතීන්ගේ ආරක්ෂාවන්හි අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ මහජන මතයේ සැලකිය යුතු ධනාත්මක ප්‍රවණතා වාර්තා කරයි. දේශපාලන නියෝජනය සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වන ආරක්ෂාවේ සිට ජාතික ගීය ගැයිමට අදාළ සංකේතාත්මක ආරක්ෂාව දක්වා සුළු ජාතික ආරක්ෂාව ලබාදිය යුතු බවට සියලුම ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් කැමැත්ත පල කරයි. සුළු ජාතික ආරක්ෂාව සඳහා වන සහයෝගය සුළුතර ප්‍රජාවන් අතර වැඩි වශයෙන් පවතින අතර බහුතර මතය ද ධනාත්මක දිශානතියක ප්‍රගතියක් ලබන බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත්, සියලු ප්‍රජාවන් සංහිදියාව සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය මට්ටමින් ලබා ඇති ප්‍රගතිය පිළිබඳව සැකයෙන් පසුවන අතර එමඟින් අර්ථවත් සංහිදියාවක් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණවලට ප්‍රතිරෝධය දක්වන වාර්ගික රාජ්‍යයේ අනම්‍යතාවය ඉස්මතු කරයි.

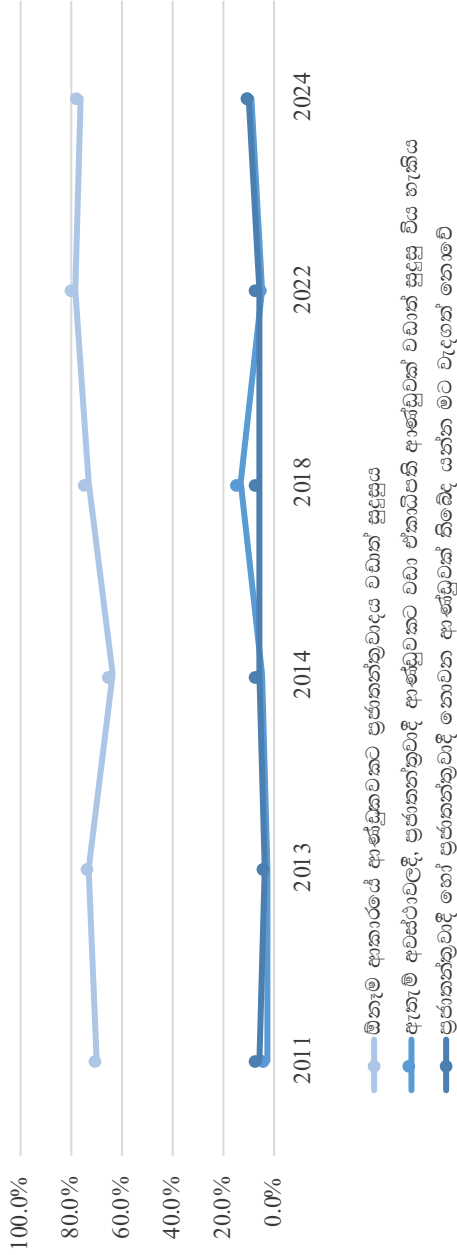
ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ ආයතන කෙරෙහි විශ්වාසය

එලදායි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුකරණය සමන්විත වන්නේ සාමාන්‍යකරණය වූ විශ්වාසය තුළ ය (Jamal and Nooruddin 2010). ඒ අනුව විශ්වාසය; අන්තර් කණ්ඩායම් සබඳතා වැඩිදියුණු කිරීම මඟින් සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග සඳහා දිරිගැන්වීමක් ලබාදෙයි (Ibid.; Putnam, Leonardi, and Nanetti 1994), ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය කෙරෙහි දේශපාලන විශ්වාසය ශක්තිමත් කරයි (Levi and Stoker 2000; Jamal and Nooruddin 2010) සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය සඳහා අගය කිරීමක් ඇති කරයි (Norris 1999; Jamal and Nooruddin 2010). ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා සාමාන්‍යකරණය වූ විශ්වාසය සහ සහයෝගය අතර සම්බන්ධතාවයට පහසුකම් සලසන ශක්තිමත්, එලදායි සහ අපක්ෂපාතී දේශපාලන ආයතන පැවතීම මඟින් සාමාන්‍යකරණය වූ විශ්වාසයෙහි දේශපාලනික උපයෝගීතාව වැඩි දියුණු වේ (Jamal and Nooruddin 2010). එබැවින්, සමාජ සහ දේශපාලන විශ්වාසය (Vallier 2021) මෙන්ම මූලික මානව හිමිකම් ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන විසින් ආරක්ෂා කරයි (ඉහත එම.). දේශපාලන ආයතන කෙරෙහි ඇති අවිශ්වාසය මඟින් එකී ආයතනවල නොහැකියාව මෙන්ම සමාජයේ සියලුම කොටස් අත්විඳින උගත සාධාරණත්වය (“Trust and Democracy” 2020) පෙන්නුම් කරයි.

කෙසේ වෙතත්, සුළු ජාතීන් බලයෙන් සහ අධිපත්‍යයෙන් ස්ථීරවම බැහැර කරන බෙදුණු සමාජවල, දේශපාලන ආයතන ආයතනික නීතිවලට ගරු නොකරන හෝ සමාජයේ කොටස්වලින් දුර්වල සහයෝගයක් ලබන “ නීත්‍යානුකූල උගතකාවයකින්” (Amenta, Nash, and Scott 2012) පීඩා

විදියි. සමාජ කණ්ඩායම් විසින් විවිධාකාරයෙන් අත්විඳින ලද ආයතනික කාර්ය සාධනය අනුව තරගකාරී දේශපාලන දර්ශනවල පැවැත්ම විවිධ තෘප්තිමත් මට්ටම්වලට පරිවර්තනය වේ. එබැවින්, වාර්ගික, ජාතික හෝ ආගමික වශයෙන් බණ්ඩනය වූ විශ්වාසයෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ, අදාළ ප්‍රජාවන්ගේ හමු වේ වෙනස් කොට සැලකීම ආයතනගත ගත වී ඇති බවයි. ආයතන කෙරෙහි සාමාන්‍ය විශ්වාසය නැතිවීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ කාරණයක් වන අතර ආයතන කෙරෙහි බණ්ඩනය වූ විශ්වාසය (fractionalized loss of trust) රාජ්‍යයේ වාර්ගික ස්වභාවය පෙන්නුම් කරයි. ඒ අනුව, මෙම කොටසේ අරමුණ වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාව ගමන් කරන සංහිදියා ගමන් මග ඇගයීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ ආයතන පිළිබඳ මහජන මතය ග්‍රහණය කර ගැනීමයි.

ප්‍රස්තාර අංක 18 - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

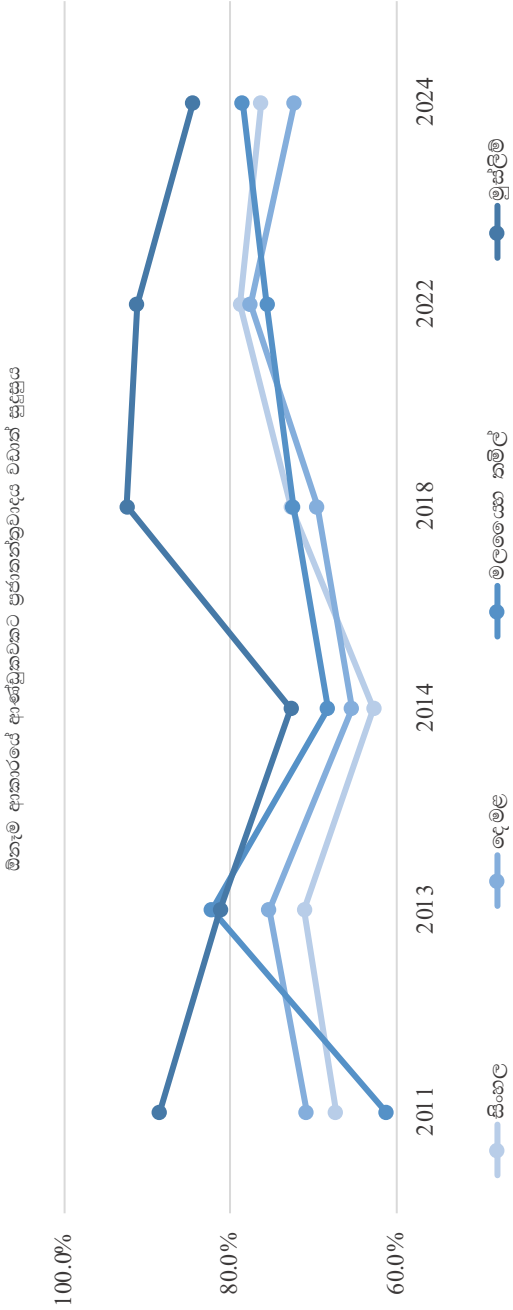

	2011	2013	2014	2018	2022	2024
මූලික ආකාරයේ ආණ්ඩුක්‍රමලේඛයට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය වඩාත් සුදුසුය	70.8%	73.3%	64.3%	74.0%	79.2%	76.7%
ඇතැම් අවස්ථාවලදී, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුවකට වඩා ඒකාධිපති ආණ්ඩුවක් වඩාත් සුදුසු විය හැකිය	3.3%	3.4%	5.3%	13.6%	4.7%	9.4%
ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හෝ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නොවන ආණ්ඩුවක් තිබේද යන්න මට වැදගත් නොවේ	6.6%	3.8%	6.3%	6.2%	6.6%	9.8%

ජාතික මට්ටමේ තත්ත්වය අනුව, ශ්‍රී ලාංකිකයන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා පැහැදිලි සහ ශක්තිමත් සහයෝගයක් ප්‍රකාශ කරයි. 2011 දී 70.8% ක් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට සහාය දුන් අතර එය 2024 දී 76.7% දක්වා වැඩි වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව (එවකට හැඳින්වූයේ සිලෝන් යන නමින්ය) නිදහසින් පසු තුන්වන ලෝකයේ “ආදර්ශ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය”-“model democracy” (Gamage 1993, 107) ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ අතර එතැන් සිට රටේ විධායක සහ ව්‍යවස්ථාදායක බලතල පැවරීම සැමවිටම මැතිවරණ³ හරහා සිදු විය. ඉහළ මට්ටමක දේශපාලන අවිනිශ්චිතතාවයක්⁴ පැතුණද, ශ්‍රී ලංකාව සැමවිටම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියා පටිපාටියකට කැපවී සිටියේය. සාමාන්‍යයෙන්, මැතිවරණවල ඡන්ද දායකයින්ගේ ප්‍රතිශතය ද සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක් ගන්නා මෙය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය සඳහා ප්‍රබල සහයෝගයක් පෙන්නුම් කරන දර්ශකයකි (Keethaponcalan 2022). කෙසේ වෙතත්, ඇතැම් අවස්ථාවල දී, ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් සුළු ප්‍රතිශතයක් ඒකාධිපති පාලන ක්‍රම සඳහා තම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කර ඇත. එනම්, නිදසුනක් වශයෙන්, 2018 ව්‍යවස්ථාමය අර්බුද⁵ පසුබිමේදී, ශ්‍රී ලාංකිකයන් 13.6% ගේ මතය වූයේ, “ඇතැම් තත්ත්වයන් තුළ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුවකට වඩා ඒකාධිපති ආණ්ඩුවක් වඩාත් සුදුසු විය හැකි බවය.”

3 නිදහස ලැබීමට පෙර ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ආභාෂය ලැබූණ අතර දකුණු ආසියාවේ පැරණිතම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට 1931 දී සර්වජන ඡන්ද බලය හිමි කර ගත්තේය (Gamage 1993).
4 නිදසුනක් වශයෙන්ල “2019 සහ 2022 මැද භාගය යේ , හමුදා පාලනය දෙසට විතැන් වීමට අවස්ථාව තිබුණි (Moore 2024).
5 ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදය පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා වැලිකල (2018) ගේ “ශ්‍රී ලංකාව: ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයකින් පසු බැසීම” - බලන්න.

ප්‍රස්තාර අංක 19 - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

වර්ෂය	2011	2013	2014	2018	2022	2024
සිංහල	67.3%	71.1%	62.8%	72.7%	78.8%	76.3%
දෙමළ	70.9%	75.4%	65.4%	69.6%	77.6%	72.3%
මලයෙහ නමිල්	61.3%	82.3%	68.4%	72.5%	75.6%	78.6%
මුස්ලිම්	88.5%	81.2%	72.7%	92.5%	91.3%	84.5%

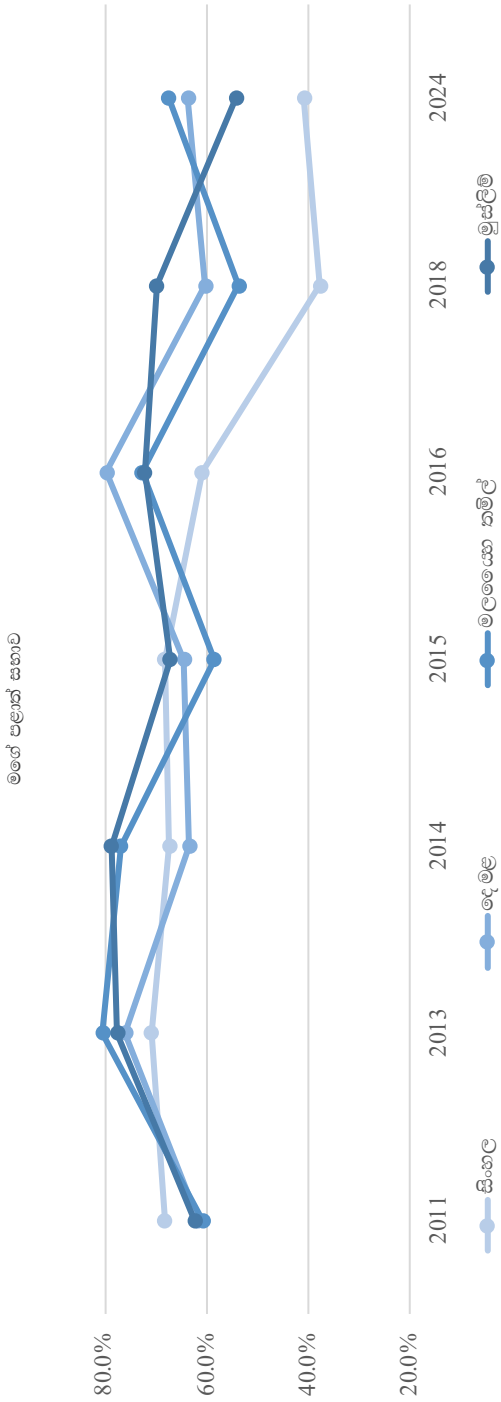
ජනවාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත විසංයෝජනය කිරීමෙන් හෙළිදරව් කරන්නේ, සියලුම වාර්ගික ප්‍රජාවන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා අතිමහත් සහයක් ලබා දෙන බවයි. මෙම සහයෝගය මුස්ලිම් ප්‍රජාව අතර ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සිත්ගන්නා සුලු කරුණකි. මුස්ලිම් ප්‍රජාව, 2011 සහ 2024 අතර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා සහය ලබා දීම අවම මට්ටමකට ළඟා වූ අතර, 2014 දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට සහාය දුන්නේ 72.7% ක් පමණි. මෙය, සියලු ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන් සමාන රටාවක් අනුගමනය කරන බව පෙනෙන කාලයකි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට සහය දක්වන සිංහලයන් 62.8%ක් සහ දෙමළ ජාතිකයන් 65.4%ක් පමණක් වන අතර ඔවුන්ගේ ද අඩුම අගය වාර්තා වේ. මේ අනුව, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වන සහයෝගය ජනවාර්ගික අර්ථයන් රැගෙන නොයන බව මෙයින් හැඟ වේ. 2014 යහපාලන රජය බලයට පත්වීමට පෙර ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වන ඉල්ලීම්වල (මැතිවරණයට පෙර දේශපාලන පක්ෂ විසින් යම් ප්‍රමාණයකට අවස්ථාව ලබා ගන්නා ලදී) උච්චතම අවස්ථාව වූ අතර ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන හු දර්ශනයේ ලක්ෂණ වූ දූෂණය, ඥාති සංග්‍රහය සහ ඒ ආශ්‍රිත ආයතනික පරිහානිය කෙරෙහි විරෝධය ගොඩනැගෙමින් පැවතුණි.

වගු අංක 04 - ආයතන කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

ආයතන - විශ්වාසය	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2024
ජාතික ආණ්ඩුව	76.9	84.2	78.5	74.5	68.7	38.8	-	40.1
මගේ පළාත් සභාව	66.8	72.7	68.2	67.4	64.6	43.6	-	45.5
මගේ පළාත් පාලන ආණ්ඩුව (මහනගර සභා/නගර සභා/ ප්‍රාදේශීය සභාව)	69.2	73.0	66.1	67.9	65.5	51.6	-	54.7
සිවිල් සේවය/ රාජ්‍ය සේවය	78.5	87.3	81.9	84.8	80.2	64.3	-	73.2
පොලීසිය	67.5	73.5	67.8	71.6	63.5	56.4	70.5	66.9
හමුදාව	83.6	86.4	81.4	79.1	79.0	81.9	86.1	84.5
අධිකරණය	77.8	82.8	76.0	86.2	79.7	73.5	85.4	79.2
පාර්ලිමේන්තුව	63.0	68.3	57.9	60.7	48.0	25.5	24.1	22.4
දේශපාලන පක්ෂ	55.6	44.1	42.7	45.1	36.7	22.9	24.1	19.0
මැතිවරණ කොමිසම	46.7	41.8	38.6	62.3	54.8	57.5	64.5	49.2
රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන	45.5	37.8	39.6	41.8	44.1	-	65.4	49.7
සමස්ත ප්‍රතිවාරකයින් සංඛ්‍යාව	1993	2053	1899	1987	2102	1875	1292	1040

ආයතන කෙරෙහි මහජනතාව තබා ඇති විශ්වාසයේ මට්ටම අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, ප්‍රතිචාරකයින්ගෙන්, දේශපාලන හා දේශපාලන නොවන ආයතන 11 ක් විශ්වාස කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳව (වගුව 04 හි සඳහන්) විමසන ලදී. මෙහිදී, දත්ත වඩා හොඳින් අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, අපි දේශපාලන (පාර්ලිමේන්තු සහ පළාත් පාලන) ආයතන දෙකක් සහ දේශපාලන නොවන (යුද හමුදාව, පොලිසිය සහ අධිකරණය) ආයතන තුනක් ඇතුළුව ආයතන පහක් පමණක් තෝරා ගත් අතර පසුව විශ්ලේෂණයේදී ඒවා විස්තර කරන්නෙමු. ජාතික මට්ටමින් බැලූ විට, හමුදාව ඉහළම විශ්වාසය භුක්ති විඳියි (2024 දී 84.5%). අනෙක් අතට, පාර්ලිමේන්තුව කෙරෙහි විශ්වාසය සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටී ඇත. 2011 දී 63% ක් පාර්ලිමේන්තුව විශ්වාස කළ අතර මෙය 2024 දී 22.4% ක් පමණක් වන අතර එය වසර 13 ක් තුළ 40% ක පමණ පහත වැටීමක් ලෙස පෙන්නුම් කරයි. 2024 දී පොලිසිය (66.9%) සහ අධිකරණය (79.2%) ද සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ විශ්වාසයක් භුක්ති විඳිනු ලබයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, මහජනතාවගේ අවම විශ්වාසයක් දේශපාලන අධිකාරීන් ලබා ගෙන ඇති බව පෙනේ.

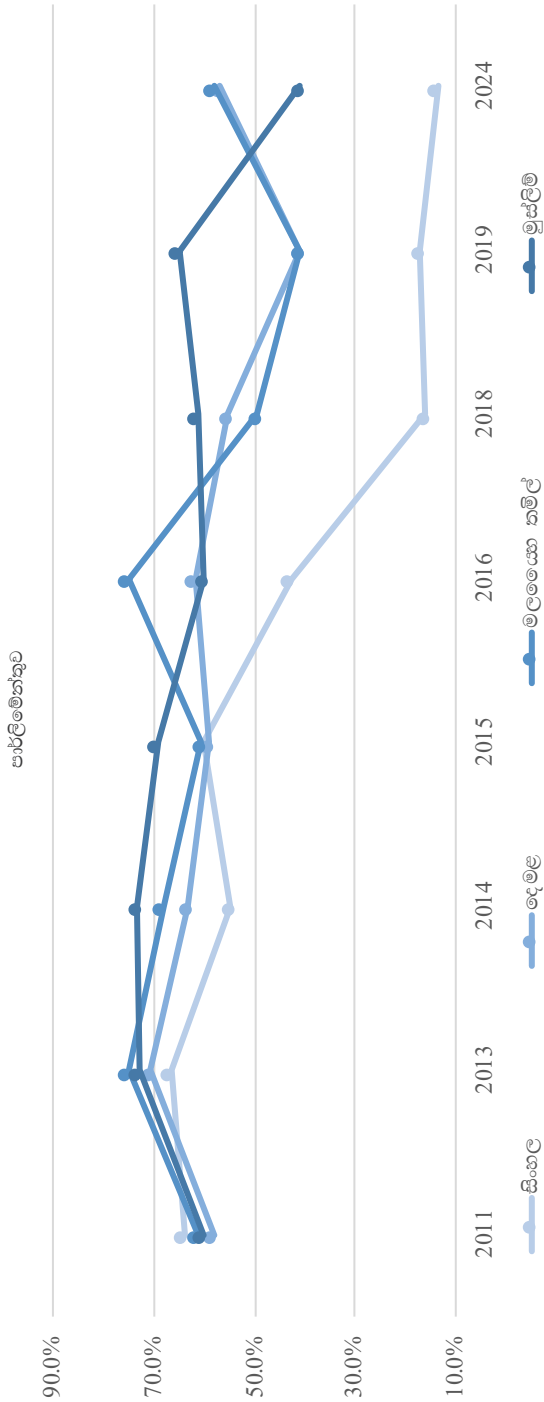
ප්‍රස්තාර අංක 20 - පළාත් ආණ්ඩු සම්බන්ධයෙන් ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2024
සිංහල	68.2%	70.9%	67.3%	68.3%	60.9%	37.8%	40.9%
தேமல	61.8%	76.0%	63.4%	64.4%	79.7%	60.3%	63.7%
මුස්ලිම්	60.8%	80.4%	76.9%	58.5%	72.7%	53.8%	67.4%
මෙලයෙන නමිල්	62.4%	77.6%	78.7%	67.2%	72.2%	69.8%	54.2%

ජනවාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත දෙස බැලීමෙන් හෙළි වන්නේ බහුතර සිංහලයන්ට වඩා සුළු ජාතීන්ට පළාත් සභා කෙරෙහි සාපේක්ෂව ඉහළ විශ්වාසයක් ඇති බවයි. 2024 දී සිංහල 40.9%, දෙමළ 63.7% සහ මුස්ලිම් ජාතිකයන් 54.2% පළාත් ආණ්ඩුකරණය විශ්වාස කළේය. විශේෂයෙන්ම 2015 න් පසු සිංහල ප්‍රජාව අතර පළාත් සභා කෙරෙහි විශ්වාසය අඩු වී ඇත. 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හරහා පළාත් සභා හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ මූලික වශයෙන් දේශපාලන හා පරිපාලන බලතල බෙදා දෙමළ ජනතාවගේ දුක්ගැන්වීම් විසඳීම සඳහාය (De Alwis 2020). එබැවින්, දෙමළ ජාතිකයන් එය දකින ලද්දේ, සුළුතර දේශපාලන ස්වාධීනත්වයේ වැදගත් යාන්ත්‍රණයක් ලෙසයි. කෙසේ වෙතත්, උතුරු-නැගෙනහිර පළාත් සභාවට කෙටි ආයු කාලයක් තිබූ අතර 1990 දී විසුරුවා හරින ලදී (ඉහත එම.) පසුව, 2006 දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ නියෝග යක් මඟින් උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් වෙන් කරන ලද අතර, 2008 දී නැගෙනහිර පළාත් සභාව සහ උතුරු පළාත් සභාව සඳහා මැතිවරණ පැවැත් විය. ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් ලෙස පළාත් සභා ක්‍රමය යෝජනා කළද, දශක දෙකකට ආසන්න කාලයක් සුළුතර ආධිපත්‍යය ඇති පළාත්වල පළාත් සභා මෙලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත් විය. පළාත් සභා ක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් බෙදී ගිය මතයක් පවතී. එනම්, ආරම්භයේ සිටම, පළාත් සභා සම්බන්ධයෙන් බහුතර සිංහල ජනතාව ඊට විරුද්ධ වූ අතර සුළුතර දෙමළ ජනතාව පුළුල් බලතල බෙදීමකට සහය දෙනු ලැබීය (Mudalige and Abeysinghe 2021).

ප්‍රස්තාර අංක 21 - පාර්ලිමේන්තුව සම්බන්ධයෙන් ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2024
සිංහල	64.1%	66.8%	54.6%	59.9%	42.9%	16.0%	17.1%	13.7%
தமிழ	58.1%	70.7%	63.2%	59.0%	61.9%	55.2%	40.9%	56.8%
මුස්ලිම්	61.3%	75.0%	68.4%	60.5%	75.0%	49.4%	41.0%	58.1%
අනෙකු	60.3%	73.1%	73.3%	69.4%	60.1%	61.4%	65.0%	41.0%

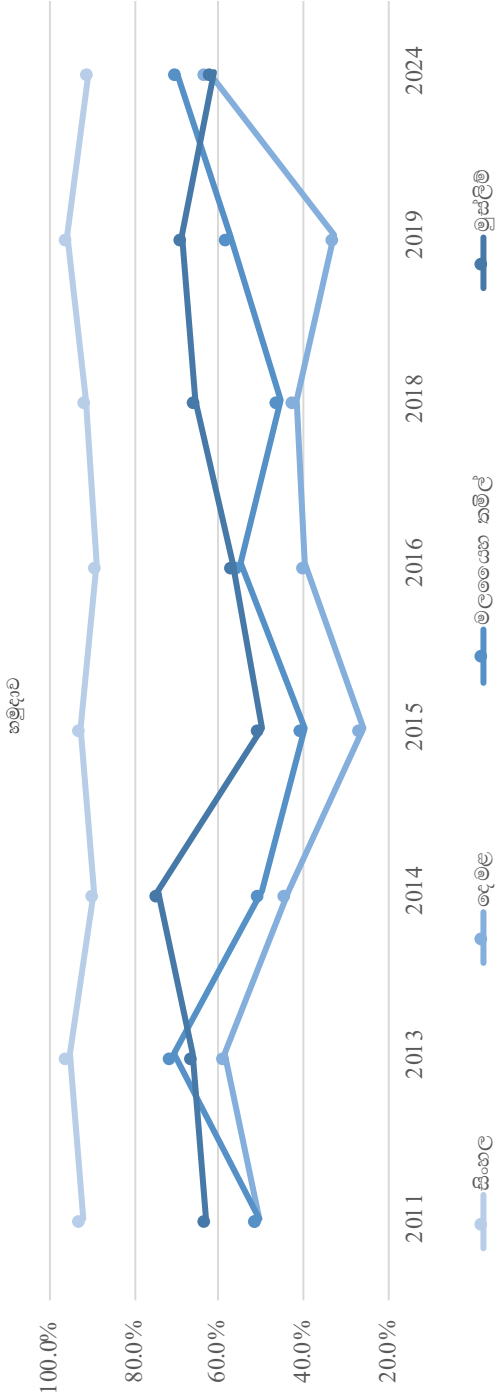
පශ්චාත් යුධ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සුළු ජාතිකයන් පාර්ලිමේන්තුව කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසය විශාල ලෙස වෙනස් වී නොමැත. එහෙත්, ආයතනයක් ලෙස පාර්ලිමේන්තුව කෙරෙහි සිංහල බහුතරයේ විශ්වාසය තවදුරටත් දියාරු වෙමින් පවතින බව දත්ත මගින් අනාවරණය වේ. 2024 දී දෙමළ ජනතාවගෙන් 56.8%ක් සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාවෙන් 41%ක් පාර්ලිමේන්තුව විශ්වාස කරන අතර සිංහලයන් 13.7%ක් පමණක් පාර්ලිමේන්තුව විශ්වාස කරනු ලබයි. තේරී පත් වූ නියෝජනයන් කෙරෙහි අත්විඳින කළකිරීමේ වැඩි විමක් සිංහල ජාතිකයින් අතර පවතින බව දත්ත මගින් පෙන්වා දෙයි. මහා පරිමාණ දූෂණ, වගවීම නොමැතිකම සහ පාර්ලිමේන්තුවේ ස්වාධීපත්‍යයට හානි වන පරිදි ඇතැම් පාර්ශව වල බලය තහවුරු කිරීමට ගත් ව්‍යවස්ථා විරෝධී උත්සාහයන් සහ ව්‍යවස්ථාව අස්ථාවර කිරීම වැනි දේශපාලන පසුබිමක් තුළ මෙසේ විශ්වාසය බිඳවැටී ඇත. රට මුහුණ දුන් විනාශකාරී ආර්ථික අර්බුදයට පාර්ලිමේන්තුව ඇතුළු රජයේ සියලුම තරාතිරම් (Gamage 2023) වගකිව යුතු අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මහජනතාව තුළ මුල් බැසගත් කලකිරීම, 2022 දී පුරවැසි (අරගලයෙන්) නැගිටීමෙන් තහවුරු කළේය.

මෙහිදී සොයාගැනීම් මගින්, ව්‍යවස්ථාදායකය පිළිබඳ මහජනතාවගේ අපේක්ෂාවන් සහ අත්දැකීම් අනුව බහුතර ජාතිය සහ සුළු ජාතීන් අතර පරතරයක් ද ඉස්මතු කරයි. ඒ අනුව, සිංහල ප්‍රජාවගේ විශ්වාසය අඩු වෙමින් පවතියි. එසේම, සුළු ජාතීන් පාර්ලිමේන්තුව කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසය අනුව පෙනී යන්නේ, ඊට පවතින දේශපාලන වතාවරණය සාපේක්ෂව බලපා නැති බව යි. මෙමගින්, දකුණු ආසියාවේ පැරණිතම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ව්‍යවස්ථාදායකයේ ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් තීරණාත්මක ප්‍රශ්න කිහිපයක් මතු කරයි. එනම්, මෙකී විශ්වාසයේ නොවෙනස්භාවයෙන් පෙන්වුම් කරන්නේ සුළු ජාතික අභිලාෂයන් සැබෑ ලෙසම පාර්ලිමේන්තුව තුළ නියෝජනය වන බව ද? එසේත් නැතිනම් පාර්ලිමේන්තුවේ සුළුතර අපේක්ෂාවන් බහුතරයේ අපේක්ෂාවන්ට වඩා වෙනස්ද? යන්නයි. ආයතන ද විශේෂිත වූ වාර්ගික ආධිපත්‍යය දරන

6 විශේෂයෙන්ම වර්ෂ 2018 දී උද්ගත වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදය තුළ දක්නට ලැබුණු පරිදි

අතර, වාර්ගිකවාදී දේශපාලන බහුතරවාදවාදයේ පරිකල්පයක් සපයන බහුතර ජනවර්ගයේ අභිලාෂයෙන්ම නඩත්තු කරන ව්‍යුහයකට මෙම ප්‍රශ්න වඩාත් වැදගත් වේ (Uyangoda 2013).

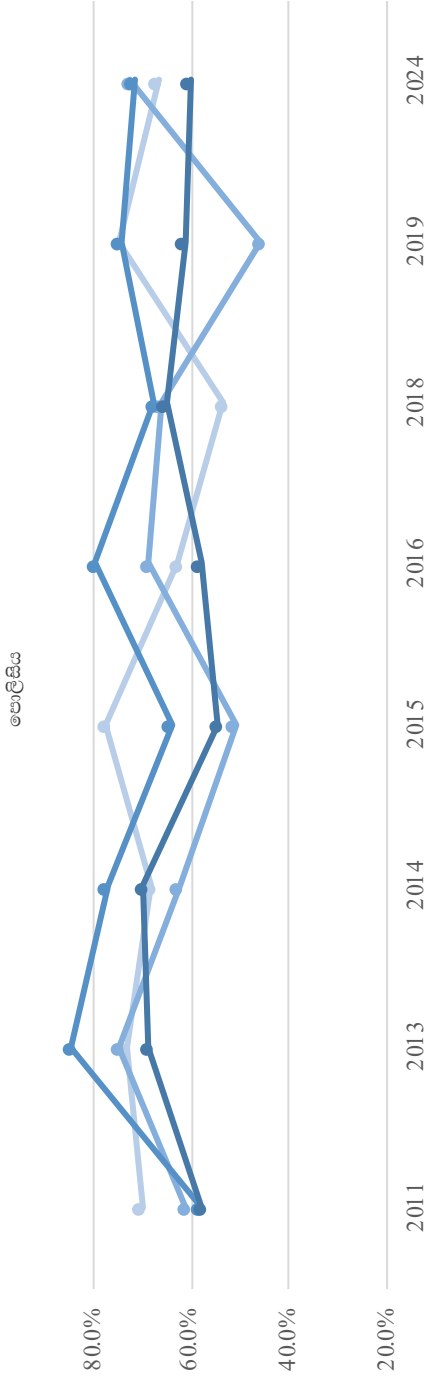
ප්‍රස්තාර අංක 22 - හමුදාව සම්බන්ධයෙන් ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ෂිකත්වය

	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2024
සිංහල	92.2%	95.5%	89.7%	92.6%	89.0%	91.4%	95.8%	90.9%
දෙමළ	50.4%	58.5%	43.7%	26.0%	39.6%	41.7%	32.6%	62.5%
මලයෙහ තමිල්	50.7%	70.8%	50.0%	39.8%	55.2%	45.6%	57.5%	69.8%
මුස්ලිම්	63.0%	66.0%	74.3%	50.0%	56.7%	65.6%	68.6%	61.4%

ජාතික මට්ටමින් ඉහළම විශ්වාසයක් හමුදාව භුක්ති විඳිමින් සිටියත්, දත්ත ජනවාර්ගිකත්වය අනුව බෙදූ විට හමුදාවට ලැබෙන සහයෝගය දැඩි ජනවාර්ගික ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරයි. සුළු ජාතීන්ට හමුදාව පෙනෙන්නේ බහුතර ජාතියට වඩා වෙනස් ආකාරයකින් ය. 2024 දී සිංහල ජනතාවගෙන් 90.9% ක් ආයතනයක් ලෙස හමුදාව විශ්වාස කරන අතර දෙමළ ජනතාව 61.4% ක් සහ මුස්ලිම්වරුන් 62.5% ක් පමණක් හමුදාව විශ්වාස කරන ලදී. 2015 දී (පමණක් 26% ක්) සහ 2019 දී (32.6%) දෙමළ ප්‍රජාව හමුදාව කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසය හි අඩුම අගම වාර්තා කරයි. මේ අනුව දත්ත මඟින් පෙන්වා දෙන්නේ හමුදාවේ නීත්‍යානුකූලභාවය බොහෝ දුරට බහුතර ජාතිය වූ සිංහල ජාතිකයන්ගෙන් ලැබෙන බැවින් ආයතනයක් ලෙස එහි නීත්‍යානුකූලභාවය අඩාල වී ඇති බවයි.

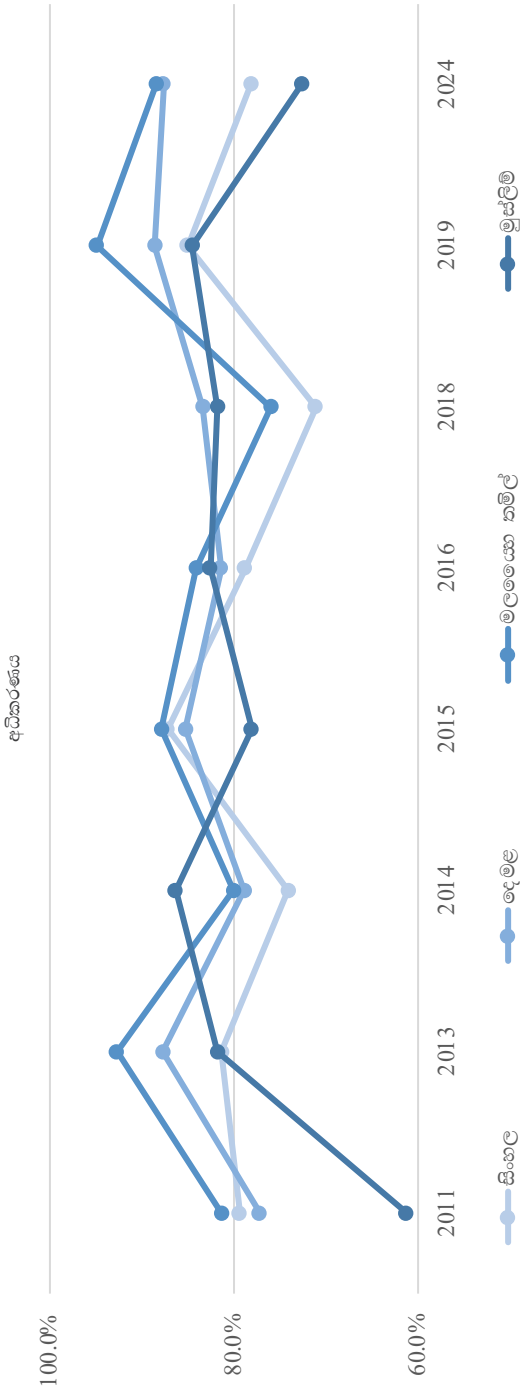
ප්‍රස්තාර අංක 23 - පොලීසිය සම්බන්ධයෙන් ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2024
කොළ	70.0%	73.3%	67.9%	77.3%	62.6%	53.4%	74.5%	66.5%
දෙමළ	60.9%	74.6%	62.4%	50.9%	68.6%	66.2%	45.9%	72.3%
මලයාලම්	57.9%	84.4%	76.9%	63.9%	79.3%	67.5%	74.4%	71.4%
මුස්ලිම්	57.8%	68.5%	69.7%	54.6%	58.0%	65.0%	61.2%	60.2%

හමුදාව මෙන්ම ආයතනයක් ලෙස පොලිසිය කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසය වාර්ගිකත්වය අනුව වෙනස් වී ඇති බවක් නොපෙනේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පොලිසිය සාමාන්‍ය පුරවැසියන් සමඟ කටයුතු කරන බැවින් ඒ සම්බන්ධයෙන් මිශ්‍ර මතයක් පවතී. සමීක්ෂණය පවත්වන ලද කාලපරිච්ඡේදය තුළ, සියලුම ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන් පොලිසිය කෙරෙහි සමාන ආකල්ප දරයි. 2024 දී සිංහල 60.2%, දෙමළ 72.3% සහ මුස්ලිම් 60.2% ක් පොලිසිය විශ්වාස කරයි. දූෂණය, වගවීම නොමැතිකම සහ දේශපාලන අධිකාරීන්ගෙන් ස්වාධීන නොවීම ඇතුළු පොලිසියට එල්ල වී ඇති බොහෝ චෝදනා පසුබිම් කර ගනිමින් මෙම මතය වාර්තා වී ඇති බැවින් දෙමළ ප්‍රජාව පොලිසිය කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසය සංහිදියාව සඳහා පිළිගැනීමේ සලකුණක් ලෙස දැකිය හැකිය. (“SRI LANKA: POLICE ON TRIAL: Exercising Authority without Accountability” 2022).

ප්‍රස්තාර අංක 24 - අධිකරණ සම්බන්ධයෙන් ඇති විශ්වාසය පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

	2011	2013	2014	2015	2016	2018	2019	2024
සිංහල	79.3%	81.3%	74.1%	87.2%	78.8%	71.1%	85.0%	78.2%
මලයෝ කම්ප්	77.2%	87.7%	78.9%	85.2%	81.4%	83.3%	88.5%	87.6%
මලයෝ කම්ප්	81.3%	92.7%	80.0%	87.8%	84.1%	75.9%	94.9%	88.4%
මුස්ලිම්	61.2%	81.7%	86.3%	78.0%	82.6%	81.8%	84.5%	72.6%

ජනවාර්ගිකත්වය නොසලකා, ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය මහජන විශ්වාසය භුක්ති විඳියි. එසේම, විශ්වාසයේ රටාවන්හි කාලානුරූපී උච්චාවචනයන් වාර්තා කරන අතර, සමස්තයක් ලෙස ගත් කල අධිකරණය සම්බන්ධයෙන් ජාතීන් අතර වැඩි විශ්වාසය ඇති කිරීමට සමත් වී ඇති අතර එය ධනාත්මක ප්‍රවණතාවකි. 2024 දී සිංහල 78.2%, දෙමළ 87.6% සහ මුස්ලිම් 72.6% ආදී ලෙස ජනතාව අධිකරණය විශ්වාස කරන බව පෙන්වා දී ඇත. කෙසේ වෙතත්, සමීක්ෂණය ග්‍රහණය කර ගන්නා කාල සීමාව තුළ අධිකරණයේ අඛණ්ඩතාව සහ ස්වාධීනත්වය අඩපණ කළ අවස්ථා ඇති බව සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත්ය. මේවායින් සමහරක් අවස්ථා ලෙස, ශ්‍රී ලංකාවේ 43 වැනි අගවිනිසුරු⁷ ශිරාණි බණ්ඩාරනායක විනිසුරුවරයාට එරෙහිව ක්‍රියාපටිපාටිමය වශයෙන් වැරදි සහගත දෝෂාභියෝගය, අනුප්‍රාප්තික අගවිනිසුරුවරයා ලෙස මොහාත් පිරිස් පත් කිරීම⁸ සහ අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය හැල්ලු කරන පාර්ලිමේන්තු ක්‍රියාපටිපාටි දැක්විය හැකිය. ("Sri Lanka: Parliamentary Action Undermines Independence of the Judiciary" 2023).

7 මේ පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා 2013- "අගවිනිසුරු ආචාර්ය ශිරාණි බණ්ඩාරනායකට එරෙහි දෝෂාභියෝගය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ ගැටලුව" ("Impeachment against Chief Justice Dr. Shirani Bandaranayake and the Issue about the Independence of the Judiciary in Sri Lanka") බලන්න.

8 බලන්න, මෙම නව පත්වීමට ජාත්‍යන්තර නීතීචේද්‍යයේ කොමිසමේ විරෝධය සඳහා 2013- "ශ්‍රී ලංකාව: නව අගවිනිසුරු පත්කිරීම නීතියේ ආධිපත්‍යය යටපත් කරයි" ("Sri Lanka: Appointment of New Chief Justice Undermines Rule of Law")

නිගමනය

මෙම කොටසින් මිශ්‍ර සොයාගැනීම් වාර්තා කරයි. ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් වලින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා සමස්ත සහයෝගය පවතින අතර, ආයතන කෙරෙහි පවතින විශ්වාසය සම්බන්ධයෙන් වන තත්ත්වයට මිශ්‍ර ප්‍රතිචාර ලැබී ඇත. දේශපාලන නොවන ආයතනයක් ලෙස හමුදාවට ඉහළම විශ්වාසයක් ලැබෙන නමුත් හමුදාවට ලැබෙන සහයෝගයේ වාර්ගික බවක් පෙන්නුම් වන අතර එම විශ්වාසය ප්‍රධාන වශයෙන් බහුතර සිංහල ජාතිය හරහා ලැබී ඇත. අනෙකුත් දේශපාලන නොවන ආයතන ද්විත්වය ලෙස පොලිසියට සහ අධිකරණයට, ඒවායේ අපක්ෂපාතීත්වයට සහ ස්වාධීනත්වයට එරෙහිව යම් යම් චෝදනා එල්ල වුවද මහජන විශ්වාසය ඇති කිරීමට සාර්ථක ලෙස සමත් වී ඇත. මෙය සංහිදියාව සඳහා සාධනීය පියවරකි. පොදුවේ දේශපාලන ගැටලුවලට සහ විශේෂයෙන් ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට සාර්ථක පිළිතුරු සැපයීමට දේශපාලන යාන්ත්‍රණය අසමත් වීම පෙන්නුම් කරන, දේශපාලන ආයතන විසින් අවම විශ්වාසයක් ලබාගෙන ඇත. දේශපාලන සංහිදියාව සාර්ථක කර ගැනීමට බාධාවක් ලෙස මෙම විශ්වාසයේ හීනභාවය ක්‍රියා කරනු ලබන්නේ ය.

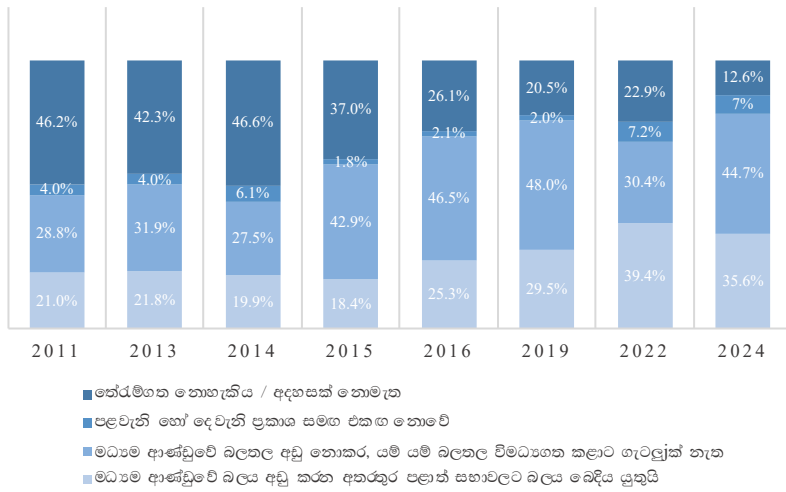
බලය බෙදාගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනවාර්ගික ගැටුමේ ආරම්භය සහ රටේ උතුරට සහ නැගෙනහිරට ස්වයං නිර්ණය ඉල්ලා සිටි දශක තුනක බෙදුම්වාදී යුද්ධයකින් ප්‍රකාශනය වන තෙක් වාර්ගික සුළුතර දුක්ගැනවිලි විසඳීමට මෙරට රජයන්ගේ නොහැකියාව පිළිබඳ පුළුල් සාහිත්‍යයක් ඇත. (Gnawardena and Lakshman 2008; Tambiah 1991; Mayer, Rajasingham-Senanayake, and Thangarajah 2003; Abeysekera and Gunasinghe 1987). බොහෝ දිග්ගැස්සුනු ගැටුම්වල මෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ගික ගැටුමේ සහ දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියෙහි රාජ්‍ය බලය පිළිබඳ ගැටලුව, (Uyangoda 2005) මූලික වශයෙන් පවතී. ඉන්දියානු මැදිහත් වීමෙන්, වත්මන් බලය බෙදාගැනීමේ විවාදය ප්‍රධාන වශයෙන් මතු වූයේ, ජනවාර්ගික ගැටලුවට ප්‍රතිචාර වශයෙන් (Slater 1997) වන අතර එමඟින් 1987 දී 13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හරහා පළාත් සභා ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී. පළාත් සභා ක්‍රමයෙන් සුළුතර දෙමළ ජනතාවගේ ඉල්ලීම්වලට විසඳුම් සෙවීමට උත්සාහ කළ අතර මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ ඇතැම් බලතල පළාත් සභාවලට බෙදීමෙන් දෙවන මට්ටමේ ආණ්ඩුකරණයක් නිර්මාණය කරන ලදී (Gunawardena and Lakshman 2008; Slater 1997).

මෙම ද්විත්ව ව්‍යුහය පළමුවරට යෝජනා කළ විට, එය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්‍රමය සඳහා නව හැඳින්වීමක් විය. එසේම, විමධ්‍යගත කිරීමේ සහ විකේන්ද්‍රණය කිරීමේ පෙර උත්සාහයන්ට, වඩා බලය බෙදා හරින ලද පළමු අවස්ථාව මෙය විය (Gunawardena and Lakshman

2008; De Alwis 2020). කෙසේ වෙතත්, බලය බෙදීම යෝජනා වූ පළාත් වන උතුරු නැගෙනහිරට යුද්ධය හේතුවෙන් දශක දෙකකට ආසන්න කාලයක් ඔවුන්ගේම පළාත් සභාවක් ලබා ගැනීමට නොහැකි විය (Slater 1997; De Alwis 2020). 1990 දී උතුරු-නැගෙනහිර ට ඒකාබද්ධ පළාත් සභාව හඳුන්වා දුන්න ද එය කෙටි කලකට පසු අහෝසි කරන ලදී (De Alwis 2020). වසර 16 කට පසු 2006 දී, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීන්දුවක් හරහා, උතුරු සහ නැගෙනහිර සඳහා පළාත් සභා වෙන් කර පිහිටු වන ලදී. ඒ අනුව 2008 දී නැගෙනහිර සිය පළමු පළාත් සභාව පිහිට වූ අතර 2010 දී උතුර පළාත් සභාව පිහිටුවන ලදී (ඉහත එම.). පළාත් සභා ක්‍රමය හඳුන්වා දී වසර 37කට පසුවත් පළාත් සභා “දුර්වල, උෟන සංවර්ධිත සහ මධ්‍යම ආණ්ඩුවට යටත්ව පවතී” (Uyangoda 2005,984). 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය එලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම මතභේදයට තුඩු දීමට අදාළ හේතුව වී ඇත්තේ, මධ්‍යම ආණ්ඩුව තවදුරටත් පුලුල් බලතල රඳවා තබා ගෙන සිටීමයි. එමඟින් “මධ්‍යගතකරණයේ සහ බලය බෙදීම අතර ගැටුමෙන් දෙවනි පෙළ ආණ්ඩුකරණයේ අකාර්යක්ෂම ද්විත්ව ව්‍යුහයක් නිර්මාණය වේ (Gunawardena and Lakshman 2008,117). කාර්යක්ෂමතා තර්ක පසෙක තබා බලය බෙදීමේ විවාදයේ විශාලතම අසාර්ථකත්වය වන්නේ, ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ සාමූහික දේශපාලන පරිකල්පනය නිර්-ජනවාර්ගිකරණය කිරීමට ඇති නොහැකියාවයි. මන්ද, එය තවමත් පාලනය කරනු ලබන්නේ ප්‍රතිවාදී ජනවාර්ගික-ජාතිකවාදයන් සහ ඒවායේ ප්‍රතිඵලය වන වෙනම ජනවාර්ගික වටපිටාවකින් සැදුම් ලත් දේශපාලන අදහස් විසිනි. (Rajasingham-Senanayake 1999). මෙපරිද්දෙන්, මෙම කොටසේ අරමුණ වන්නේ, බලය බෙදීමේ විවාදය සම්බන්ධයෙන් මහජන මතය ග්‍රහණය කර ගැනීම යි. මෙහිදී, 1987 දී 13 වැනි ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය හඳුන්වා දීමෙන් පසු වෙනසක් ඇති වී තිබේද නැතිද යන්න විමසීමට උත්සාහ ගනී.

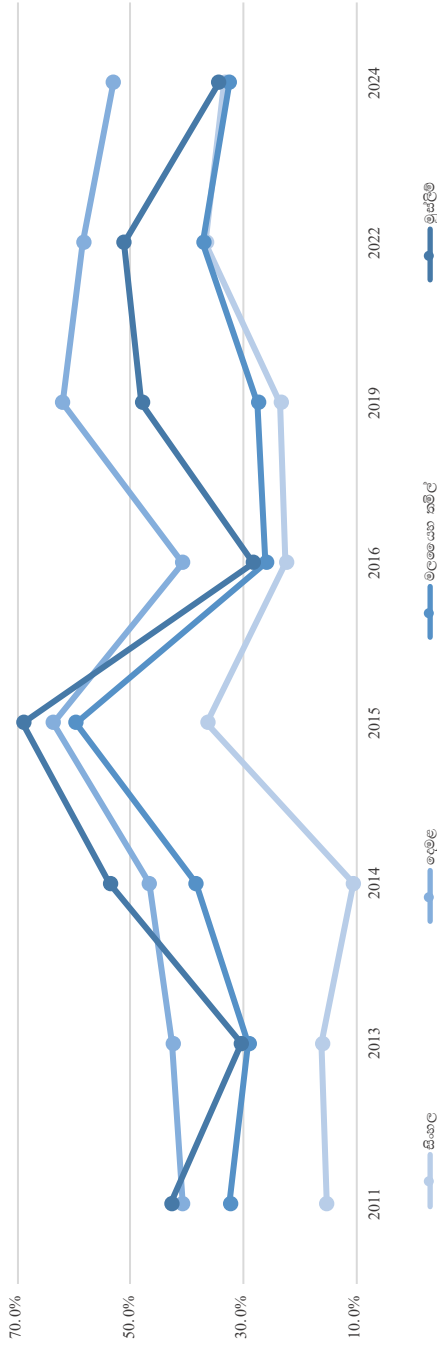
ප්‍රස්තාර අංක 25 - බලය බෙදීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

පළාත් සභා හඳුන්වා දී දශක හතරකට පසුවත් රාජ්‍ය බලතල පළාත්වලට බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් මහජන මතය බෙදී ඇත. ඉහත ප්‍රස්තාරයෙන් දැක්වෙන පරිදි, පසුගිය දශක තුනක කාලය තුළ බලතල බෙදාහැරීම සම්බන්ධ අපැහැදිලි බව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අඩු වී ඇති බව පෙනේ (2011 දී 46.2% ක් වූ අගය 2024 දී 12.6% ක් පමණි). මේ අනුව පෙනී යන්නේ බොහෝ දෙනෙකුට බලය බෙදාගැනීම පිළිබඳ විවාදය දැන් වැටහෙන බවයි. කෙසේ වෙතත්, ඒ පිළිබඳ මහජන මතය තවමත් බෙදී ඇත. මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ බලතල (2024 දී 44.7%) රඳවා ගනිමින් බලය බෙදීමට ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් බහුතරයක් තවමත් සහාය දක්වයි. එහෙත්, මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ බලතල අඩු කර බලතල බෙදීමට අනුබල දෙන සංඛ්‍යාවන්හි ද සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. මෙය සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් 2011 දී 21% ක් වූ අතර 2024 දී 35.6% කි.

ප්‍රස්තාර අංක 26 - බලය බෙදීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ බලය අඩු කරන අතරතුර පළාත් සභාවලට බලය බෙදිය යුතුයි

	2011	2013	2014	2015	2016	2019	2022	2024
සියලුම	15.3%	16.2%	10.7%	36.5%	22.5%	23.5%	36.8%	33.4%
මලයාන කඹුල්	40.9%	42.6%	46.7%	63.7%	40.9%	62.1%	58.4%	53.1%
මලයාන කඹුල්	32.5%	29.2%	38.5%	59.8%	26.1%	27.5%	37.2%	32.6%
මුස්ලිම්	42.9%	30.5%	53.7%	69.0%	28.4%	48.0%	51.3%	34.5%

මෙහිදී, වඩා වැඩි බලයක් පළාත් සභාවලට ලබා දිය යුතුය යන මතයට සිංහල ජන ප්‍රජාවට වඩා ජාතික ප්‍රජාව සිය කැමැත්ත පළකර ඇති බව පෙනේ. විශේෂයෙන්ම මෙම අදහසට ඉහළ කැමැත්තක් දෙමළ ජාතික ප්‍රතිචාරකයන් අතර පවතී. 2024 දී දෙමළ ජාතිකයන් 53.1% ක් මෙම මතයට කැමති වූ අතර සිංහල ජාතිකයන් 33.4% ක් පමණක් මෙම මතයට සහාය දක්වන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, පසුගිය වසර 13 තුළ වැඩි බලතල බෙදීමක් සඳහා සිංහල ජාතිකයන්ගේ සහයෝගය ක්‍රමයෙන් වැඩි වී ඇත. 2011 දී මෙම මතයට සිංහල ජාතිකයන් 15.3% පමණක් සහාය දැක්වූ අතර මෙම අගය 2024 දී 33.4% දක්වා වැඩි වී ඇති බව වාර්තා වේ. මෙහිදී, මැතිවරණ ජයග්‍රහණ සඳහා සුළු ජාතීන් සතුටු කිරීමේ ප්‍රයත්නයක් මෙන්ම ආර්ථික අර්බුදයේදී සැලකිය යුතු සහයෝගයක් ලබා දුන් ඉන්දියාව සනසාලීමේ උත්සාහයක් ලෙස බලය බෙදීමේ විවාදය සම්බන්ධයෙන් අලුත් සංවාදයක් ඇති වී තිබෙන බව ද සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණකි. 2023 අගෝස්තු මාසයේදී ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා සංහිදියාව පිළිබඳ ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් සර්ව පාක්ෂික සමුළුවක් කැඳවමින් 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය අර්ථවත් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කරන අතරම පළාත් සභාවලට ඉඩම් සහ පොලිස් බලතල ආදී සංවේදී කරුණුවලට ප්‍රමුඛත්වය දීම බලය බෙදීමේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් අන්‍යෝන්‍ය ගිවිසුමට ඇති ඉඩකඩට බාධාවක් විය හැකි බව ද පිළිගන්නා ලදී. (“More ‘Practical’ to Start with 13A Amendment Without Police Powers: Sri Lanka President” 2023).

නිගමනය

අර්ථවත් සංහිදියාවක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා තීරණාත්මක පියවරක් වන බලය බෙදා හැරීම පිළිබඳ විවාදයට අදාළ ධනාත්මක ප්‍රවණතා මෙම කොටසින් වාර්තා කරන ලදී. බලය බෙදීමේ විවාදය මැතිවරණ ජයග්‍රහණ සඳහා ආණ්ඩු විසින් දිගින් දිගටම භාවිත කර ඇතත්, වාර්ගික ලංසු තැබීමට ගොදුරු නොවී බලය බෙදීමට වැඩි පිරිසක් සහාය දැක්වීම මෙහිදී වාර්තා විය. මින් පෙනී යන්නේ, මහජන මතය ධනාත්මක දිශාවට වෙනස් වී ඇති බව යි. එසේම, මධ්‍යම ආණ්ඩුවේ බලතල අඩු කර පළාත් සභාවලට බලය බෙදීමට සහාය දක්වන සිංහල ප්‍රජාවේ ද සංඛ්‍යාව ඉහළ යමින් පවතින අතර එයින්, සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ආකල්පවල යහපත් වෙනසක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි.

නිරාගමික ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

බහුවිධ ගැටුම්කාරී සමාජ-දේශපාලනික බෙදීම් සහිතව බෙදී ගිය සමාජවල, පොදු අන්‍යෝන්‍යතාවයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි (Wijayalath 2018). එසේම, ආයතනික ව්‍යුහයන් නියම කිරීම, රාජ්‍යය සහ ආගම අතර සම්බන්ධතාවයට ඇතුළුව රාජ්‍යයේ ස්වභාවය තීරණය කරන පදනම් හා විධිවිධාන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ පවතී (Lerner 2010; Wijayalath 2018). සම්භාව්‍ය ලිබරල් දෘෂ්ටිය යෝජනා කරන්නේ, ආගම වනාහී පුද්ගලයන්ගේ පෞද්ගලික පරිමණ්ඩලයට සීමා වූ ලෞකික දෙයක් විය යුතු අතර එය රාජ්‍යයේ සැලකිල්ලක් බවට පත් නොකළ යුතු බවයි. තරඟකාරී වාර්ගික-ජාතිකවාදී හිමිකම් සහිත බෙදී ගිය සමාජවල, නිරාගමිකත්වය දැඩි විරෝධයකට මුහුණ දෙනු ලබයි. මෙය ශ්‍රී ලංකාවට ද අදාළ කාරණයකි.

සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාව යටතේ නිරාගමික රාජ්‍යයක් ලෙස ආරම්භයක් ලබමින්, 1950 ගණන්වල සිට (Schonthal 2012) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නිරාගමික සම්ප්‍රදායට හානියක් වන පරිදි බහුතරවාදයට අනුග්‍රහය දැක්වූ, ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යටත් විජිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය දැඩි දේශපාලනීකරණ වූ ක්‍රියාවලියක් විය. සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ “ආගම සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි විධිවිධාන තිබුණේ ඉතා ස්වල්පයකි” (ඉහත එම., 204). සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 29 (2)⁹ වගන්තියට

9 සම්පූර්ණ සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාවේ සඳහා <https://www.scribd.com/document/497904755/Soulbury-Constitution-1947> බලන්න. එසේම, සෝල්බරි කොමිසමේ සම්පූර්ණ වාර්තාව සඳහා “සෝල්බරි කොමිසමේ වාර්තාව” 2023 ද බලන්න.

අනුව සුළු ජාතීන්ට වෙනස් කොට සැලකීමේ නීති සම්මත කිරීමට පාර්ලිමේන්තුවට තහනම් කිරීම මගින් රාජ්‍යයේ නිරාගමික ස්වභාවය සුරක්ෂිත කර ගන්නා ලදී. කෙසේ වෙතත් මෙය පිළිබඳ විවේචන නැතුව නොවේ. මින්, එලදායි ලෙස බුද්ධාගම ආරක්ෂා නොකරන බව සිංහල-බෞද්ධයන් විශ්වාස කළ අතර සුළුතරයන් විශ්වාස කළේ ප්‍රමාණවත් තරම් සුළුතරයන් සඳහා ආරක්ෂාවක් නොමැති බවයි (Wijayalath 2018; Schonthal 2012; Schonthal and Welikal 2016). කෙසේ නමුත්, විවේචන පැවතියද, 1972 පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාව හඳුන්වා දෙන තෙක් සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක විය.

1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 1950 සහ 60 ගණන්වල (Schonthal 2012) සිංහල-බෞද්ධ ජාතිකවාදයේ දේශපාලනිකරණ ක්‍රියාවලියේ බලපෑමට ලක් වූ අතර (Coomaraswamy 2012) බෞද්ධ රාජ්‍යයක් බවට පත් විය. එසේම, සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ (Guruparan 2015) සුළු ජාතිකයන් ආරක්ෂා කිරීමේ වගන්තිය ද ඉවත් කරන ලදී. ඒ අනුව, ප්‍රථම ස්වදේශීය ව්‍යවස්ථාව බුද්ධාගම ආරක්ෂා කිරීම රාජ්‍යයේ ස්ථිර රාජකාරියක් බවට පත් කළා පමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත්-නිදහස් පසුබිම තුළ (Coomaraswamy 2012) බුද්ධාගම ඉටු කළ භූමිකාවට ව්‍යවස්ථාපිත ස්ථාවරයක් ද ලබා දුන්නේය. 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 6¹⁰ වැනි වගන්තියෙහි මෙසේ දක්වා ඇත

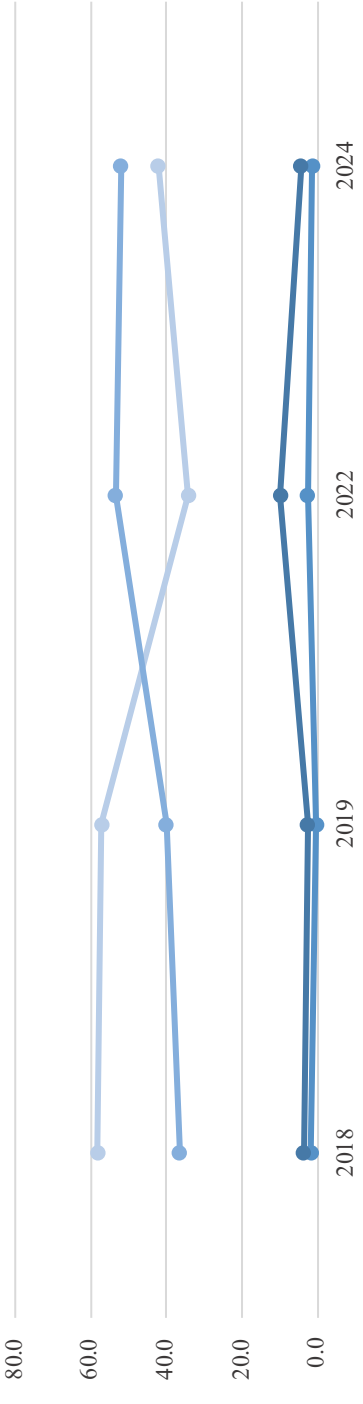
ශ්‍රී ලංකා ජනරජය බුද්ධාගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දිය යුතු අතර 18(1)(ඇ) වගන්තිය මගින් සියලු ආගම්වලට ලබා දී ඇති අයිතිවාසිකම් සහතික කරන අතරම බුද්ධාගම පෝෂණය කිරීම රාජ්‍යයේ යුතුකම විය යුතුය.

මෙම විධිවිධානයන් සමග, සිංහල භාෂාව රාජ්‍ය භාෂාව වීම රටේ සුළුතර ජාතිකයන්ගේ දැඩි විවේචනයට ලක් විය (Coomaraswamy 2012). 1978 දෙවන ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මගින් 10 සහ 14(1)(ඉ) වගන්ති මඟින් සියලු ආගම්වල ආරක්ෂාව සහතික කරන අතරම බුද්ධාගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දුන් 9¹¹ වැනි වගන්තිය හඳුන්වා දීමෙන් ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනයේ බුද්ධාගම

10 බලන්න "ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව-1972", පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ සම්පූර්ණ ලියවිල්ල සඳහා දිනයක් නැත.
11 බලන්න "ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව-සංශෝධිත සංස්කරණය 2023," 1978 ව්‍යවස්ථාවේ සම්පූර්ණ ලියවිල්ල සඳහා දිනයක් නොමැත.

භුක්ති විදි ස්ථානය තවදුරටත් තහවුරු කළේය (“The Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka-Revised Edition 2023,” n.d.). රාජ්‍යය සියලු ආගම්වලට සමානව සැලකීම මේ අනුව අපැහැදිලිව පවතී. බෞද්ධවාදී යුද්ධය, දෙමළ ප්‍රජාවට එරෙහිව ක්‍රමානුකූල වෙනස්කම් කිරීම සහ මෑතක දී මුස්ලිම් ප්‍රජාවට එරෙහි ප්‍රවණ්ඩ සිදුවීම් රැල්ලක් දිග හැරුණේ මෙම බහුතරවාදී පසුබිමට එරෙහිව ය. ඒ අනුව මෙම කොටසේ අරමුණ වන්නේ, මහජන මතය බහුතරවාදයෙන් සංහිදියාවේ දිශානතියට විතැන් වීමක් වී තිබේද යන්න අවබෝධ කර ගැනීමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නිරාගමික ස්වභාවය පිළිබඳ මහජන මතය ග්‍රහණය කර ගැනීම යි.

ප්‍රස්තාර අංක 27 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ආගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

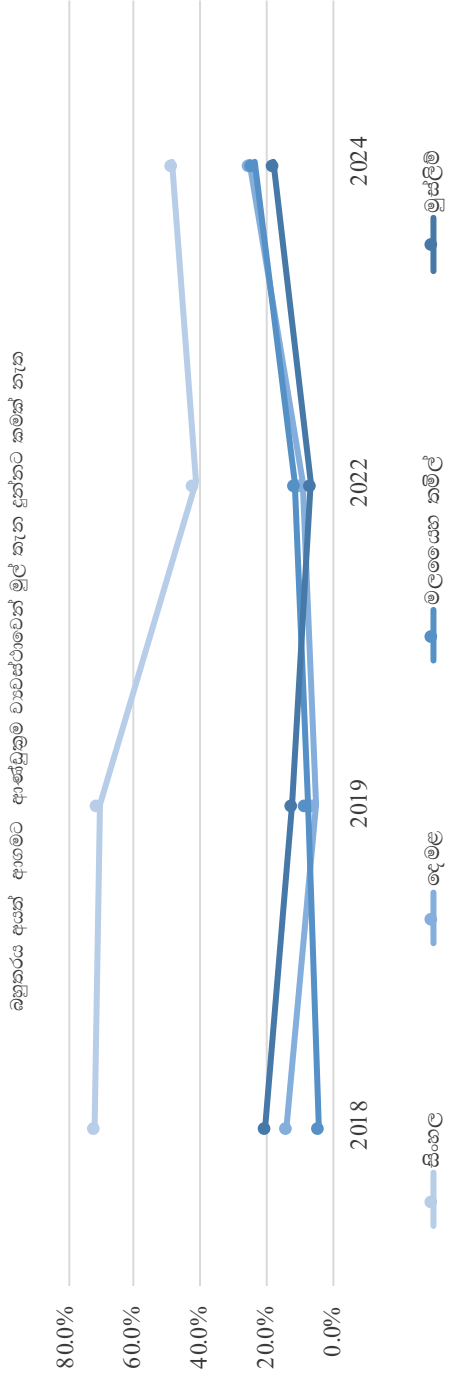

● බහුතරය අයත් ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් මුල් තැන දුන්නට කමක් නැත
● සෑම පුළුල්වියයුතුම සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය පවත්වා ගැනීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් කිසිදු ආගමකට ප්‍රමුඛස්ථානය නොදිය යුතුය
● පළවැනි හෝ දෙවැනි ප්‍රකාශ සමග එකඟ නොවේ

	2018	2019	2022	2024
බහුතරය අයත් ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් මුල් තැන දුන්නට කමක් නැත	58.2	57.1	34.1	42.2
සෑම පුළුල්වියයුතුම සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය පවත්වා ගැනීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් කිසිදු ආගමකට ප්‍රමුඛස්ථානය නොදිය යුතුය	36.5	40.1	53.5	52.0
පළවැනි හෝ දෙවැනි ප්‍රකාශ සමග එකඟ නොවේ	1.6	.3	2.6	1.4
තේරුම්ගත නොහැකිය / අදහසක් නොමැත	3.6	2.5	9.8	4.4

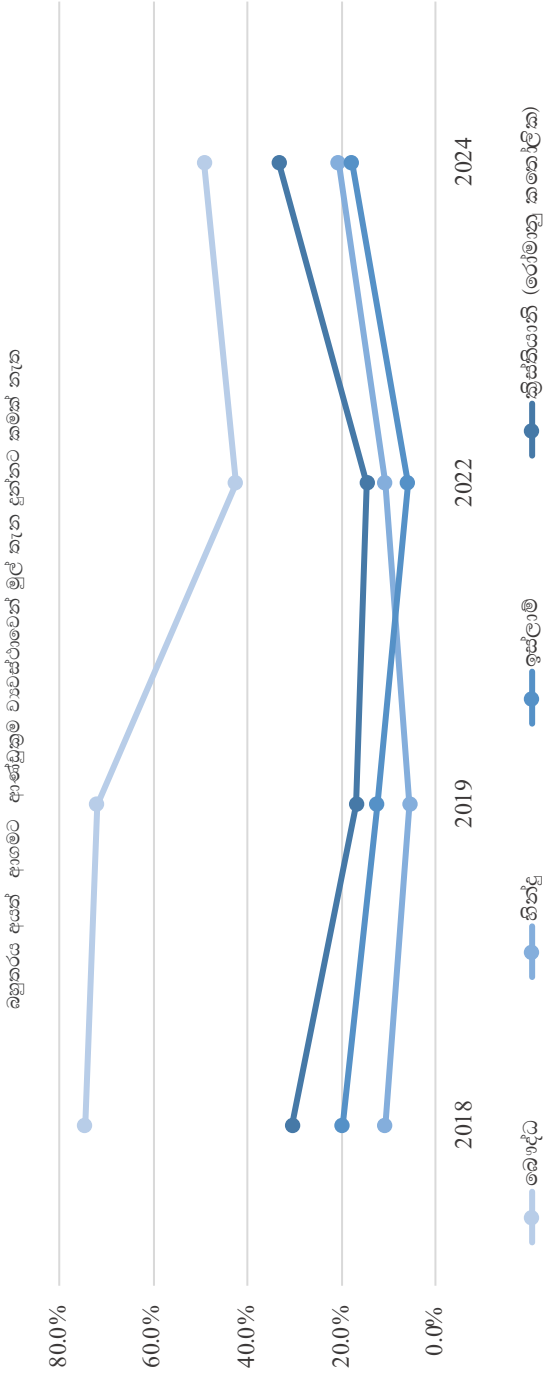
2019 පසු, ආගමික වශයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ලබා දී ඇති ස්ථානය (බහුතර) සම්බන්ධයෙන් ජාතික මට්ටමේ දත්ත දෙස සංහිදියා දෘෂ්ටිකෝණයකින් බැලූවිට ධනාත්මක ප්‍රවණතා පෙන්වයි. 2018 දී 58.2% ක් සහ 2019 දී 57.1% ක පිරිසක් විශ්වාස කළේ “බහුතර ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දීම ගැටලුවක් නොවන බවයි”. මේ කාරණය සම්බන්ධයෙන් බැලූ විට 2024 දී එය 42.2% දක්වා පහත වැටී ඇත. කෙසේ වෙතත් 2022 දී 34.1% ක අඩුම ප්‍රතිශතයක් වාර්තා වී ඇති අතර එමඟින් එම මතයේ කෙටි කාලීන උච්චාවචනයන් පෙන්නුම් කරයි. “සෑම පුරවැසියෙකුට හිමි සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය පවත්වා ගැනීම සඳහා, කිසිදු ආගමකට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දිය යුතු නැත” යන ප්‍රකාශය සමඟ එකඟ වන සංඛ්‍යාව, 2018 දී 36.5% සිට 2024 දී 52% දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. එම අගය 2022 දී ඉහළම අගයට ළඟා වූ අතර එය 53.5%ක් වශයෙන් වාර්තා විය. පාස්කු ප්‍රහාරය සහ 2022 ආර්ථික අර්බුදය ඇතුළු වෙනස්වන දේශපාලන තත්වයන්ට ප්‍රතිචාර වශයෙන් මහජන මතයේ දත්ත වෙනසකට බඳුන් වූ බව මෙයින් පිළිබිඹු කරයි. එබැවින්, මෙම උච්චාවචනාත්මක මතයන් දිගුකාලීන ආකල්පමය වෙනසක් පෙන්නුම් නොකරයි.

ප්‍රස්තාර අංක 28.1 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ආගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම පිළිබඳ මහජන මතය ජනවාර්ගිකත්වය

	2018	2019	2022	2024
සිංහල	13.7%	5.3%	9.2%	24.8%
දෙමළ	20.0%	11.4%	6.3%	17.9%
මුස්ලිම්	70.4%	41.3%	48.1%	23.8%
මෙරෙහෙ නම්ල්	71.8%	20.0%	11.9%	6.3%

ප්‍රස්තාර අංක 28.2 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ආගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම පිළිබඳ මහජන මතය - ආගම

	2018	2019	2022	2024
ලබාදීම	74.6%	72.0%	42.6%	49.1%
හින්දු	10.8%	5.6%	10.8%	20.6%
ඉස්ලාම්	19.9%	12.5%	6.0%	17.9%
ක්‍රිස්තියානි (රෝමානු කතෝලික)	30.5%	16.9%	14.6%	33.3%

ජනවාර්ගික හා ආගමික වශයෙන් දත්ත වෙන් කර බැලීමෙන් පෙනී යන්නේ, බහුතර ජනවර්ගයේ ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් සුළුතර ජනවාර්ගික සහ ආගමික මතයන් නොවෙනස්ව පවතින අතර ම ඒ පිළිබඳ සිංහල බෞද්ධ ප්‍රජාවේ මතය වෙනස් වීමයි. සිංහලයන් සහ බෞද්ධයන් විසින් “ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ බහුතර ආගමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම ගැටලුවක් නොවේ” යන අදහසට දිගින් දිගටම සහයෝගය දක්වන අතර, 2022 න් පසු එකී ප්‍රමාණය සංඛ්‍යාත්මකව කැපී පෙනෙන ලෙස පහත වැටී ඇත. 2018 දී සිංහල ජාතිකයින් 71.8% සහ බෞද්ධයන් 74.6% විශ්වාස කළේ බහුතර ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දිය යුතු බවයි. එසේම, 2024 දී එකී මතය දැරූ සිංහල ජාතිකයන් 48.1% ක් සහ බෞද්ධයන් 49.1% ක ප්‍රතිශතයක් විය. මෙය ප්‍රතිශතාත්මක වශයෙන් 20% ක පමණ පහත වැටීමකි. 2022 සහ 2024 ආර්ථික අර්බුදය සහිත පසුබිමක සිංහල හා බෞද්ධයන්ගේ මතයේ වෙනස් වීම මේ අනුව දැකිය හැකි විය.

නිගමනය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ආගමට හිමි ස්ථානය පිළිබඳ ධනාත්මක අදහස් මෙම කොටසින් වාර්තා කෙරේ. ප්‍රකාශිත බොහෝ අදහස් මගින් පෙන්නුම් කරනු ලබන්නේ සියලු ජනවර්ගවල සමානාත්මතාවයට ගරු කරන නිරාගමික ව්‍යවස්ථාවක් සඳහා ඔවුන්ගේ ඇති කැමැත්තයි. බහුතර ආගමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දීම සඳහා වන කැමැත්ත 2022 සිට අඩුවෙමින් පවතින අතර මේ වන තෙක් මෙම මතය තහවුරු කරන සංඛ්‍යාව බොහෝ දුරට බහුතර සිංහල සහ බෞද්ධ කණ්ඩායම් නියෝජනය කරන ප්‍රතිවාරකයන් වේ. මෙම මතය ආර්ථික අර්බුදය පවතින සන්දර්භයක් තුළ ඇති වූ බැවින් මින් දිගුකාලීන ආකල්පමය වෙනසක් සැබවින්ම පිළිබිඹු නොවේ.

ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහාය

බෙදුණු දේශපාලනයේ දුක්ගැන්විලි විසඳීමේ දී ස්වායත්ත විසඳුමක් ලෙස ප්‍රමාණවත් නොවුනත්, ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි. නීතිමය, දේශපාලනික සහ සමාජීය මෙවලමක් ලෙස, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ රාජ්‍යයක ආයතනික ගොඩනැගීමට වඩා වැඩි යමක් කරයි. ඒ අනුව, ලේඛන මගින් පෙන්වා දෙන පරිදි, (Hedling 2017) වෙනස්වන තත්වයන්ට අනුවර්තනය වෙමින් රාජ්‍යයක ස්වභාවය පරිණාමය වේ. නිදහසේ සිට ශ්‍රී ලංකාව, “ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවාදයේ අර්බුදයකින් පීඩා විඳිමින් සිටියි” (Edrisinha 2015, 932). එසේම, රටේ ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ විවාදය “බලාපොරොත්තුව සහ බලාපොරොත්තු සුන්වීම අතර දෝලනය වෙමින් පවතින අතර බොහෝ විට අර්බුදවලට මුහුණ දෙනු ලබයි” (Peiris 2019, 144). 1972 සහ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවල බොහෝ අසාර්ථකත්වයන් අතර මුල් බැසගත් වාර්ගික බහුතරවාදය¹² (Edrisinha 2015), ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට දේශපාලන විසඳුමක් කරා රට පැමිණීම වළක්වා ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා දෙමළ ජනවර්ගයේ ප්‍රතිචාරය කාලයත් සමඟ වෙනස් වී ඇත.

එපරිද්දෙන්, 1949 ට පෙර නියෝජනයේ සමානාත්මතාවය සඳහා වූ මූලික ඉල්ලීම පසුව ෧෯෬෪ විසඳුමක් සහ ස්වාධීන රාජ්‍යත්වයක් ඉල්ලා සිටීම දක්වා වෙනස් වීම ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යයේ බහුතර ස්වභාවයට අභියෝග කිරීමක් විය (Guruparan 2015, 434). ජනවාර්ගික ගැටලුව ආමන්ත්‍රණය

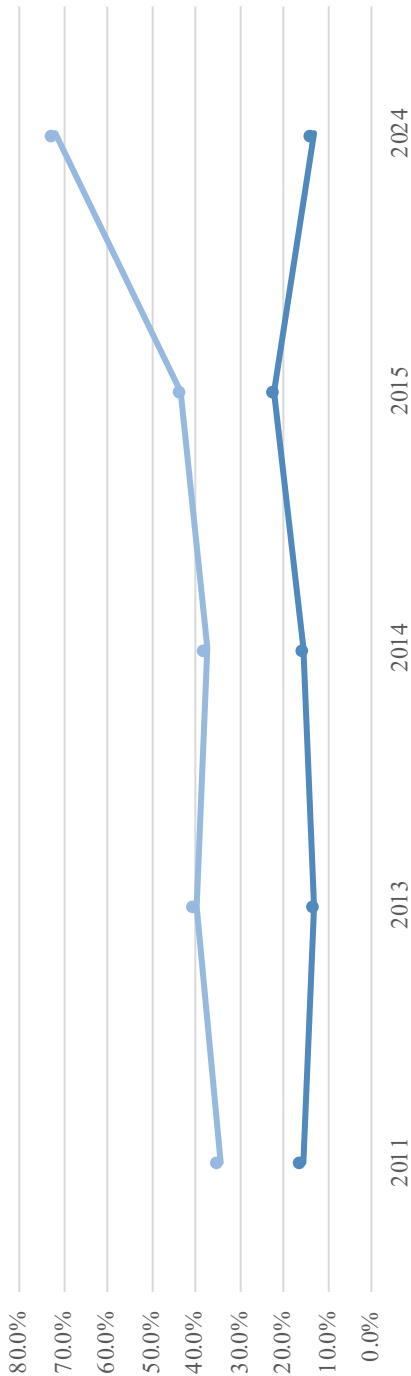
12 උදාහරණයක් වශයෙන්, 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අසාර්ථකත්වය.

කරන ව්‍යවස්ථා සම්පාදනයන් සම්බන්ධයෙන් බහුතර සිංහල ජාතිකයන් (Peiris 2019) දිගින් දිගටම විරුද්ධ වන¹³ අතර ඔවුන් රාජ්‍යයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ස්වභාවය ශක්තිමත් කරන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ සාකච්ඡාවලට සහාය දක්වන ලදී (Wickramaratne 2021; Senaratne 2019; Welikala 2019). නිදසුනක් වශයෙන්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17 වැනි සහ 19 වැනි සංශෝධනවල මූලික අරමුණ වූයේ යහපාලනය තුළ වගවීම නැවත ඇති කිරීමයි¹⁴. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ වටා ඇති සංවාදය හා බෙදී ගිය මතයන් මඟින් දිගින් දිගටම පැහැදිලි වන්නේ, ඇතැමුන් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ඉල්ලා සිටින අතර තවත් කොටසක් වත්මන් ව්‍යවස්ථාවේ යම් යම් වෙනස්කම් සහිතව තබා ගැනීමට කැමැත්ත පළ කරන ආකාරයයි. ඒ අනුව, සියලුදෙනා අන්තර්ගතකරණය සහ සංහිදියාව සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රතිචාර දක්වන ආකාරය ඇගයීමට ලක් කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ මහජන මතය ගවේෂණය කිරීම මෙම කොටසේ අරමුණයි.

13 2019 දී පවත්වන ලද CPA සමීක්ෂණයේ දත්ත විශ්ලේෂණයකින් අනාවරණය වූයේ ජනප්‍රිය මහජන මතය විසින් අනුමත කරන ලද ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියක අඩංගු විය හැක්කේ, අවම, මතභේදාත්මක කරුණු පමණක් බවයි. මෙහිදී සුළුතර දුක්ගැන්වීම් ආමන්ත්‍රණය කරන ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා මෙම සහයෝගය දුර්වල බවත් ඒවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ ලබා ගත හැක්කේ ප්‍රභූත් තරහා පමණක් මිස කේවල් කිරීම සහ ක්‍රියාකාරී මහජන සහභාගීත්වය හරහා නොවේ (Peiris 2019, 178).

14 බලය කේන්ද්‍රගත කිරීමට සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 18 වැනි සහ 20 වැනි සංශෝධනවලදී මෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන දුර්වල කිරීම සඳහා ඇතැම් අවස්ථාවල පාලක ප්‍රභූ පන්තිය විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ප්‍රතිසංස්කරණ හුදු මෙවලමක් ලෙස භාවිතා කරනු ලබයි.

ප්‍රස්තාර අංක 29 - ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දේශපාලන විසඳුමක් ඇති කරගැනීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

රටේ ජනවාර්ගික ගැටලුවට දේශපාලන විසඳුමක් ලබා දීම සඳහා සර්ව පාක්ෂික කමිටුවක් විසින් කරන ලද නිර්දේශ මත පදනම්ව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කළ යුතුය

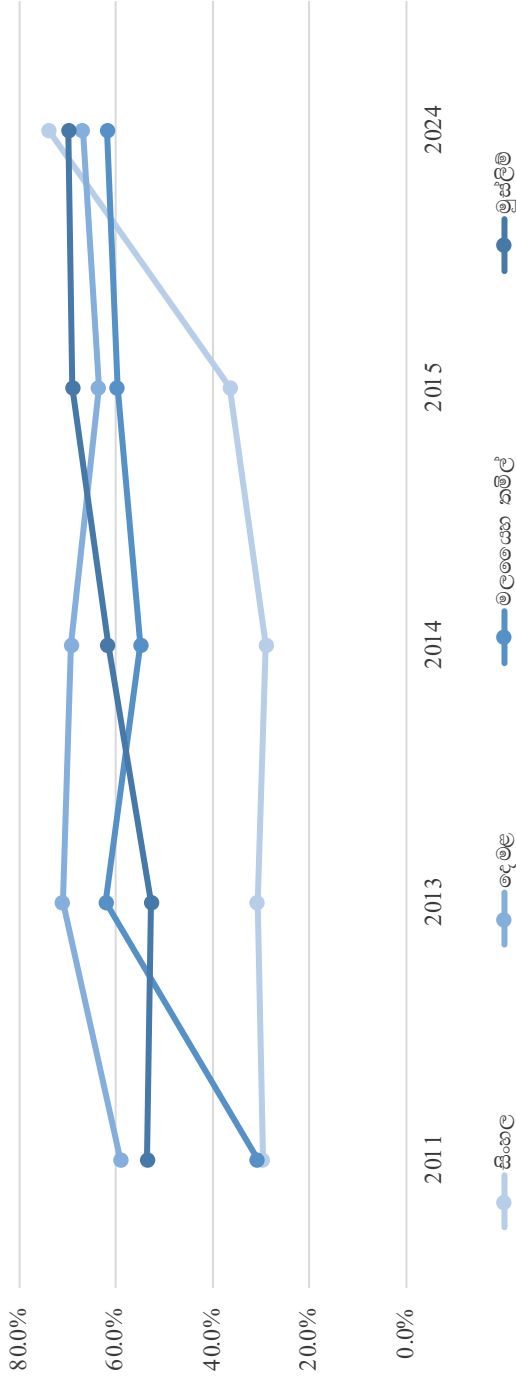
	2011	2013	2014	2015	2024
රටේ ජනවාර්ගික ගැටලුවට දේශපාලන විසඳුමක් ලබා දීම සඳහා සර්ව පාක්ෂික කමිටුවක් විසින් කරන ලද නිර්දේශ මත පදනම්ව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කළ යුතුය	34.6%	39.9%	37.6%	43.5%	72.3%
සුදුමය වශයෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය සම්පූර්ණයෙන්ම පරාජය කළ නිසා දේශපාලන විසඳුමක් අවශ්‍ය නැත	15.6%	13.1%	15.3%	22.2%	13.2%

ජාතික මට්ටමේ දත්ත හෙළි කරන පරිදි, ජනවාර්ගික ගැටලුව සඳහා දේශපාලන විසඳුමක් ඉදිරිපත් කිරීමට සර්ව පාක්ෂික සමුළුව විසින් කරන ලද නිර්දේශ මත පදනම් වූ ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණයට අතිමහත් සහයෝගයක් (2024 දී 72.3%) ලැබී ඇත. එහෙත්, 13.2% ක ප්‍රතිශතයක් තවමත් විශ්වාස කරන්නේ එල්ටීටීපීය පරාජය කර ඇති බැවින් ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට දේශපාලන විසඳුමක් අවශ්‍ය නොවන බවයි. එනම්, මින් පිළිබිඹු වන්නේ, ශ්‍රී ලාංකීය ජනගහනයේ සාමූහික මනෝභාවය පාලනය කරන දෙකොටසකට බෙදුණු වාර්ගික-දේශපාලන කියවීම් වල පැවැත්මයි. බොහෝ පාලන තන්ත්‍රයන් යටතේ වාර්ගික ගැටුම ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ උත්සාහයක් ලෙස සර්ව පාක්ෂික සමුළුවේ යෝජනා අත්හදා බලා ඇත. 1983 දී ජනාධිපති ජේ. ආර්. ජයවර්ධන (Ayub 2022; Rao 1988) යටතේ සර්ව පාක්ෂික සමුළුව කැඳවන ලද නමුත් වාර්ගික ප්‍රවණ්ඩත්වය උත්සන්න වීම හේතුවෙන් 1984 දෙසැම්බර් මාසයේදී එය විසුරුවා හරින ලදී (ඉහත එම.). 1989 දී දෙවන සර්ව පාක්ෂික සමුළුව ආර්. ජේ. මදාස ජනාධිපතිවරයා (Arudpragasam 2013; Ayub 2022) විසින් කැඳවන ලදී. නමුත් එය, 1) “පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට බෙදුම්වාදයට එරෙහිව දිවුරුම් දීම අනිවාර්ය කළ” ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 6 වැනි සංශෝධනය අහෝසි කිරීම (Ayub 2022) සහ 2) ඒකාබද්ධ වූ උතුරු-නැගෙනහිර පළාත් සභාව විසුරුවාහැරීම (ඉහත එම.) යනාදිය සම්බන්ධයෙන් සම්මුතියකට පැමිණීමට නියෝජිතයින්ට නොහැකි වීම හේතුවෙන් අසාර්ථක විය. 2006 දී, ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ යටතේ, දේශපාලන පක්ෂ 15 ක පුළුල් දේශපාලන නියෝජනයක් සහිත තුන්වන සර්ව පාක්ෂික සමුළුව කැඳවන ලදී (Arudpragasam 2013). එය සැසිවාර 63ක් පවත්වා 2007 (Ayub 2022) වර්ෂයේ දී අතුරු වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. සන්නද්ධ ගැටුම්වල ප්‍රවණ්ඩත්වය උත්සන්න වීමත් සමඟ මෙය ද අසාර්ථක විය. 2010 දී රජයේ අනුමැතියකින් තොරව නිකුත් කරන ලද නිල නොවන අවසන් වාර්තාවේ (Arudpragasam 2013) බලය බෙදීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් යෝජනා කිහිපයක් අඩංගු විය. 2023 ජූලි මාසයේදී ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා යටතේ සර්ව පාක්ෂික

සමුළුවක් කැඳවූ නමුත් මෙය ද ඉඩම් සහ පොලිස් බලතල බෙදාහැරීම සම්බන්ධයෙන් එකඟතාවකට පැමිණ නොමැති අතර මෙයද 13 වැනි සංශෝධනයේ සිරවී ඇති බවක් පෙනෙන්නට තිබේ (Kuruwita 2023). මේ අනුව, ජාතික මට්ටමේ දත්ත මඟින් පෙන්නුම් කරනු ලබන්නේ සර්ව පාක්ෂික සමුළුවක නිර්දේශ මත පදනම් වූ ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහාය දක්වන්නේ මෙවන් සන්දර්භයක් තුළ බවය.

ප්‍රස්තාර අංක 30 - ශ්‍රී ලංකාව සඳහා දේශපාලන විසඳුමක් ඇති කරගැනීම පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

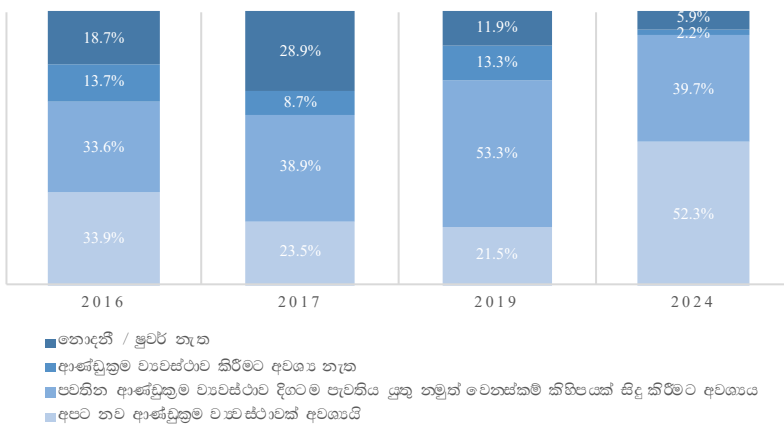
රටේ ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට දේශපාලන විසඳුමක් ලබාදීම සඳහා ස්ථාවර පාක්ෂික කමිටුවක් මගින් කරන ලද නිර්දේශ මත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කළ යුතුයි

	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
සිංහල	29.7%	30.8%	29.0%	36.5%	74.0%								
දෙමළ	59.1%	71.0%	69.3%	63.7%	67.0%								
මලයේයා නමිල්	30.8%	62.1%	55.0%	59.8%	61.9%								
මුස්ලිම්	53.5%	52.8%	61.7%	69.0%	69.9%								

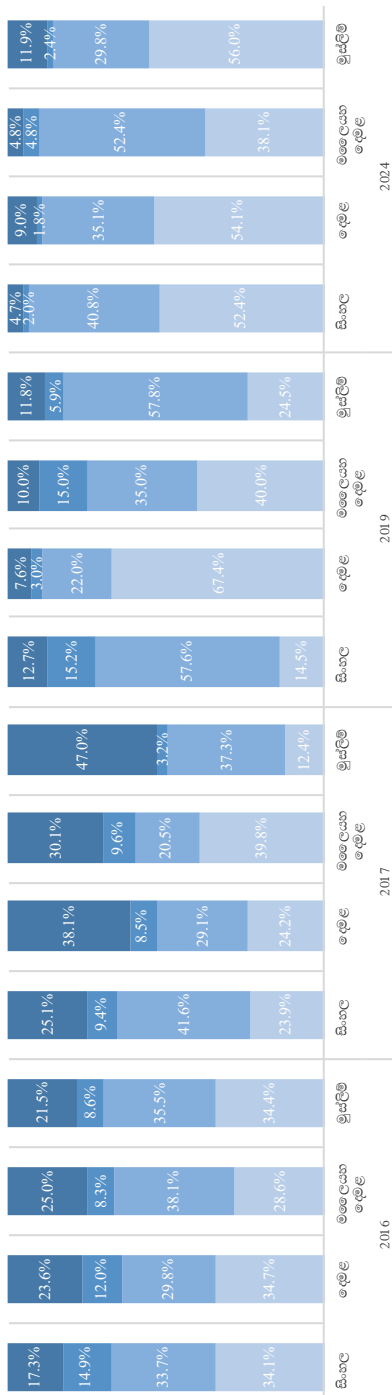
වාර්ගිකත්වය අනුව දත්ත වෙන් කරන ලද දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී පෙන්නම් කරන්නේ, සුළු ජාතීන් සර්ව පාක්ෂික සමුළු නිර්දේශ මත පදනම් වූ ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහයෝගය දක්වා ඇති බවයි. 2024 දී දෙමළ ජනතාවගෙන් 67% ක් සහ මුස්ලිම්වරුන් 69.9% ක් මෙම අදහසට සහාය දක්වන ලදී. මෙහිදී, වඩාත්ම කැපී පෙනෙන වෙනස වන්නේ මෙහි 74% සිංහල ජනවර්ගයේ මතය වන අතර ම ඒය මෙම අදහසට සහය දක්වන වැඩිම ප්‍රතිශතයක්ම අගය ද වීමයි. මේ සඳහා සිංහල ජාතිකයන්ගේ සහයෝගය සෑම අවස්ථාවකදීම පැවතියේ නැත. 2011 දී, සර්ව පාක්ෂික සමුළුවේ නිර්දේශ මත පදනම් වූ ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහාය දැක්වූයේ 29.7% ක් වූ සිංහල ජාතිකයන් ප්‍රමාණයක් පමණක් වන අතර මෙම අගය පසුගිය වසරවල් පුරා ම ක්‍රමයෙන් වැඩි විය. එපරිද්දෙන් දශකයකට වැඩි කාලයක් තුළ ඒකී මතය 44% ක පමණ වැඩිවීමක් වාර්තා කර ඇත. එහිදී, පුරවැසි පිබිදීමක් හටගත් සහ ආර්ථික වශයෙන් අර්බුදකාරී සන්දර්භය තුළ සිංහල ජාතිකයන්ගේ මතය සටහන් වී ඇති බව ද සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත් වේ.

ප්‍රස්තාර අංක 31 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ මහජන මතය - ජාතික

ජාතික මට්ටමින් වූ දත්ත සම්බන්ධයෙන් බැලූ විට, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ කරුණට ප්‍රබල සහයෝගයක් පවතී. නවතම සමීක්ෂණ දත්ත පෙන්වා දෙන්නේ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගෙන් 90% කට වඩා වැඩි පිරිසකගේ අදහස වන්නේ, වත්මන් ව්‍යවස්ථාවේ යම් වෙනස්කම් සහිතව තබා ගැනීම මගින් හෝ නව ව්‍යවස්ථාවක් සමඟින් ව්‍යවස්ථාමය වෙනසකට සහාය දෙන බවයි. 2024 දී 52.3% ක් නව ව්‍යවස්ථාවක් ඉල්ලා සිටි අතර 39.7% ක් වත්මන් ව්‍යවස්ථාවේ වෙනස්කම් ඉල්ලා සිටියහ. පසුගිය වසරවල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කිරීමට බහුතරයේ සහයෝගය ලැබුණ ද නව ව්‍යවස්ථාවක් අවශ්‍ය බව හැඟුණු ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගේ ප්‍රතිශතය සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු විය. නමුත් දැන් වත්මන් ව්‍යවස්ථාව කෙරෙහි විශ්වාසය නැතිවීම පෙන්නුම් කරන ප්‍රතිශතය ඉහළම ප්‍රමාණයක් බවට පත් වී ඇත.

ප්‍රස්තාර අංක 32 - ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ මහජන මතය - ජනවාර්ගිකත්වය

■ අපට තව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් අවශ්‍යයි ■ පවතින ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව දීමටම පැවැත්විය යුතු නමුත් වෙනස් කළ හැකියාව තිබීමට අවශ්‍ය නැත ■ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව කිසිවකට අවශ්‍ය නැත ■ තෝරා නැත

නවතම සමීක්ෂණයට අනුව නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකට සියලුම ජනවර්ග දැඩි ලෙස සහය පළ කරයි. 2022 පුරවැසි නැගීම් සමඟ සිවිල් විඥානය මෙන්ම පෙර බොහෝ භේදකාරී කාරණා සම්බන්ධයෙන් බහුතර ස්ථාවරය යහපත් අතට හැරුණු බව පෙනේ. 2024 දී, 50% කට වඩා වැඩි සිංහල ජාතිකයන් ප්‍රමාණයක් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සඳහා සහය දක්වන්නේ වර්තමාන තත්ත්වය යටතේ ඇතිවන මහජන අතෘප්තිය පිළිබිඹු කරමිනි. දෙමළ ජාතීන් 54.1% ක් සහ මුස්ලිම් ජාතීන් 56% ක් ද මෙම මතයට සහය පළ කරයි. ජනවාර්ගිකත්වය, කුලය සහ ආගම් හේදයකින් තොරව සියලුම ශ්‍රී ලාංකිකයන් ඇතුළත් කර ගන්නා සහ සාධාරණ සමාජයක් සහතික කළ හැකි නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් හඳුන්වා දීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතිය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලිය නව මාවතකට හැරවීමට ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රභූත්වයට ඓතිහාසික අවස්ථාවක් දැන් ලැබී ඇති බව සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යයි.

නිගමනය

මෙම අවසාන කොටසින් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ, මීට දශකයකට පෙර නව ව්‍යවස්ථාවකට සහ නව ව්‍යවස්ථාවක් පිළිබඳ සර්ව පාක්ෂික සමුළු නිර්දේශවලට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ද සහය දැක්වීමෙන් සංහිදියාවේ දිශාවේ ධනාත්මක ප්‍රවණතා පෙන්නුම් කරන බවයි. එසේම, බහුතර සිංහල ජාතිකයන් සුළුතර ජාතීන්ගේ මතයන් සමඟ පෙළගැසෙන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් ද සිදුවී ඇත. එමඟින් ශ්‍රී ලංකා දේශපාලනය නිර්-ජනවාර්ගිකරණය කළ හැකි අර්ථවත් දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ඓතිහාසික අවස්ථාවක් මින් ඉදිරිපත් කරයි.

References

- “A Brief Analysis of the Aragalaya.” 2023. Colombo: Centre for Policy Alternatives. <https://www.cpalanka.org/a-brief-analysis-of-the-aragalaya/>.
- Abeysekera, Charles, and Newton Gunasinghe. 1987. *Facets of Ethnicity in Sri Lanka*. Social Scientists Association.
- Ahrens, Leo. 2024. “The Impact of Public Opinion on Voting and Policy-making.” *Zeitschrift Für Politikwissenschaft*, March. <https://doi.org/10.1007/s41358-024-00366-w>.
- Aliff, S. M. 2015. “Post-War Conflict in Sri Lanka: Violence against Sri Lankan Muslims and Buddhist Hegemony.” *International Letters of Social and Humanistic Sciences* 59 (September): 109–25.
- Alon, Ilai, and Daniel Bar-Tal, eds. 2016. *The Role of Trust in Conflict Resolution*. Peace Psychology Book Series. Cham: Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-43355-4>.
- Amenta, Edwin, Kate Nash, and Alan Scott, eds. 2012. *The Wiley-Blackwell Companion to Political Sociology*. 1st edition. Chichester Malden, MA Oxford: Wiley-Blackwell.
- Anketell, Niran. 2012. “Sri Lanka and the Urgent Need for Accountability.” Faculty of Law, University of Oxford.
- Arudpragasam, Amita. 2013. “The APRC: A Forgotten Resolution.” *Groundviews* (blog). August 3, 2013. <https://groundviews.org/2013/08/03/the-aprc-a-forgotten-resolution/>.
- Ayub, M.S.M. 2022. “APC: Just Another Gathering?” *Daily Mirror*, March 26, 2022. <https://www.dailymirror.lk/print/news-features/APC:-just-another-gathering-/131-233892>.
- Basu, Nayanima. 2022. “‘Sinhala Only’ to Remembering Tamil Minority Victims — How Sri Lanka Changed This Week.” *ThePrint*. July 16, 2022. <https://theprint.in/opinion/newsmaker-of-the-week/sinhala-only-to-remembering-tamil-minority-victims-how-sri-lanka-changed-this-week/1040877/>.
- Bopage, Lionel. 2023. “Nation Building Is Possible with Full Implementation of 13th Amendment Part 5.” *Groundviews* (blog). October 23, 2023. <https://groundviews.org/2023/10/23/nation-building-is-possible-with-full-implementation-of-13th-amendment-part-5/>.

- Collier, David, and Steven Levitsky. 1997. "Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research." *World Politics* 49 (3): 430–51.
- Colombage, Dinouk. 2014. "In Pictures: Sri Lanka Hit by Religious Riots." Al Jazeera. June 18, 2014. <https://www.aljazeera.com/gallery/2014/6/18/in-pictures-sri-lanka-hit-by-religious-riots>.
- Coomaraswamy, Radhika. 2012. "The 1972 Republican Constitution in the Postcolonial Constitutional Evolution of Sri Lanka." In *Sri Lankan Republic at 40: Reflections on Constitutional History, Theory and Practice, Volume I*, edited by Asanga Welikala, 125–44. Colombo: Centre for Policy Alternatives.
- De Alwis, Ranjane. 2020. "Federalism or Devolution of Power? Sri Lanka's Perspectives." *Asia & the Pacific Policy Studies* 7 (1): 124–30. <https://doi.org/10.1002/app5.289>.
- DeVotta, Neil. 2003. "Ethnolinguistic Nationalism and Ethnic Conflict in Sri Lanka." In *Fighting Words: Language Policy and Ethnic Relations in Asia*, edited by Michael E. Brown and Sumit Ganguly, 109–76. The MIT Press. <https://direct.mit.edu/books/edited-volume/1911/chapter/52559/Ethnolinguistic-Nationalism-and-Ethnic-Conflict-in>.
- . 2005. "From Ethnic Outbidding to Ethnic Conflict: The Institutional Bases for Sri Lanka's Separatist War." *Nations and Nationalism* 11 (1): 141–59. <https://doi.org/10.1111/j.1354-5078.2005.00196.x>.
- . 2021. "Sri Lanka: The Return to Ethnocracy." *Journal of Democracy* 32 (1): 96–110.
- "Doctor Arrested For 'Sterilising' Women In Sri Lanka Was Framed: Probe." n.d. NDTV.Com. Accessed March 25, 2024. <https://www.ndtv.com/world-news/doctor-arrested-for-sterilising-women-in-sri-lanka-was-framed-probe-2064837>.
- Edrisinha, Rohan. 2015. "Constitutionalism and Sri Lanka's Gaullist Presidential System." In *Reforming Sri Lankan Presidentialism: Provenance, Problems and Prospects*, edited by Asanga Welikala, 931–51. Colombo: Centre for Policy Alternatives.
- Ethirajan, Anbarasan. 2019. "Sri Lanka's Muslims 'demonised' after Easter Bombings." *BBC News*, August 13, 2019. <https://www.bbc.com/news/world-asia-49249146>.

- Fernandes, Aaron. n.d. "Tamil Families Fear They'll Never Find Missing Loved Ones after Sri Lanka Election Result." SBS News. Accessed March 11, 2024. <https://www.sbs.com.au/news/article/tamil-families-fear-theyll-never-find-missing-loved-ones-after-sri-lanka-election-result/ltduv290a>.
- Galtung, Johan. 1969. "Violence, Peace, and Peace Research." *Journal of Peace Research* 6 (3): 167–91.
- . 1990. "Cultural Violence." *Journal of Peace Research* 27 (3): 291–305.
- Gamage, Siri. 1993. "Democracy in Sri Lanka: Past, Present and Future." *Asian Studies Review* 17 (1): 107–16. <https://doi.org/10.1080/03147539308712906>.
- Gamage, Sujata. 2023. "Emerging Modes of Participatory Democracy in the Parliament of Sri Lanka." LIRNEasia. June 30, 2023. <https://lirneasia.net/2023/06/emerging-modes-of-participatory-democracy-in-the-parliament-of-sri-lanka/>.
- Ganguly, Meenakshi. 2021. "Covid-19 Forced Cremations Continue in Sri Lanka." *Igths Watch* (blog). February 16, 2021. <https://www.hrw.org/news/2021/02/16/covid-19-forced-cremations-continue-sri-lanka>.
- . 2022. "As Sri Lanka's Tamils Remember War Dead, Justice Remains Elusive." *Human Rights Watch* (blog). May 16, 2022. <https://www.hrw.org/news/2022/05/16/sri-lankas-tamils-remember-war-dead-justice-remains-elusive>.
- Gonsalkorale, Raj. 2020. "Why Not Sing the National Anthem in Sinhala and Tamil at the Independence Day Celebration?" *Daily FT*, January 21, 2020. <https://www.ft.lk/columns/Why-not-sing-the-National-Anthem-in-Sinhala-and-Tamil-at-the-Independence-Day-celebration/4-693949>.
- Gunawardena, Asoka, and Weligamage D. Lakshman. 2008. "Challenges of Moving into a Devolved Polity in Sri Lanka." In *Foundations for Local Governance: Decentralization in Comparative Perspective*, edited by Fumihiko Saito, 113–36. Heidelberg: Physica-Verlag HD. https://doi.org/10.1007/978-3-7908-2006-5_6.
- Guruparan, Kumaravadivel. 2015. "Flawed Expectations: The Executive Presidency, Resolving the National Question, and Tamils." In *Reforming Sri Lankan Presidentialism: Provenance, Problems and Prospects*, edited by Asanga Welikala, 425–54. Colombo: Centre for Policy Alternatives.

- “Halal Certificate Not Required, SLS Is Sufficient – Gnanasara Thero.” 2020. Ada Derana. September 11, 2020. <https://www.adaderana.lk/news/67150/halal-certificate-not-required-sls-is-sufficient-gnanasara-thero>.
- Hayek, Friedrich A. 1978. *The Constitution of Liberty*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Hedling, Nora. 2017. “The Fundamentals of a Constitution.” International Institute for Democracy and International Assistance. <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-fundamentals-of-a-constitution.pdf>.
- Huntington, Samuel. 1970. “Democracy’s Third Wave.” *Journal of Democracy* 2 (2): 12–34.
- Husted, Emil, and Sine Nørholm Just. 2022. “The Politics of Trust: How Trust Reconciles Autonomy and Solidarity in Alternative Organizations.” *Organization Theory* 3 (2): 26317877221098769. <https://doi.org/10.1177/26317877221098769>.
- “Impeachment against Chief Justice Dr. Shirani Bandaranayake and the Issue about the Independence of the Judiciary in Sri Lanka.” 2013. Transparency International Sri Lanka. https://www.tisrilanka.org/pp/pdf/Rule_of_law_English.pdf.
- Imtiyaz, A.R.M., and Amjad Mohamed-Saleem. 2015. “Muslims in Post-War Sri Lanka: Understanding Sinhala-Buddhist Mobilization against Them.” *Asian Ethnicity* 16 (2): 186–202. <https://doi.org/10.1080/14631369.2015.1003691>.
- Imtiyaz, A.R.M., and Ben Stavis. 2008. “Ethno-Political Conflict in Sri Lanka.” *Journal of Third World Studies* 25 (2): 135–52.
- Jamal, Amaney, and Irfan Nooruddin. 2010. “The Democratic Utility of Trust: A Cross-National Analysis.” *The Journal of Politics* 72 (1): 45–59. <https://doi.org/10.1017/s0022381609990466>.
- Jayasinghe, Pasan, Peter Reid, and Asanga Welikala. 2021. *Parliament: Law, History and Practice*. Colombo: Centre for Policy Alternatives. http://constitutionalreforms.org/wp-content/uploads/2021/07/Parliament_final.pdf.

- Jennings, W. Ivor. 1948. "The Government of Ceylon." *India Quarterly* 4 (1): 21–29.
- Jeyaraj, D.B.S. 2021. "Excluding National Anthem in Tamil on Independence Day." *Daily FT*, February 4, 2021. <https://www.ft.lk/columns/Excluding-National-Anthem-in-Tamil-on-Independence-Day/4-712560>.
- . 2023. "How the Wanda Pethi Canard Fomented 2018 Anti-Muslim Violence." *Daily Mirror*. April 22, 2023. <https://www.dailymirror.lk/opinion/How-the-Wanda-Pethi-canard-fomented-2018-anti-Muslim-violence/172-257983>.
- Keethaponcalan, S. 2022. *Electoral Politics in Sri Lanka: Presidential Elections, Manipulation and Democracy*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003304685>.
- Kelman, Herbert C. 2005. "Building Trust among Enemies: The Central Challenge for International Conflict Resolution." *International Journal of Intercultural Relations*, Special Issue: Conflict, negotiation, and mediation across cultures: highlights from the fourth biennial conference of the International Academy for Intercultural Research, 29 (6): 639–50. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.07.011>.
- Kumarasingham, Harshan. 2013. *Political Legacy of the British Empire: Power and the Parliamentary System in Post-Colonial India and Sri Lanka*. I.B. Tauris.
- Kuruwita, Rathindra. 2023. "Sri Lanka's Reconciliation Efforts Get Stuck in the 13th Amendment, Again." *The Diplomat*. July 27, 2023. <https://thediplomat.com/2023/07/sri-lankas-reconciliation-efforts-get-stuck-in-the-13th-amendment-again/>.
- Lagerspetz, Eerik. 2017. "Kelsen on Democracy and Majority Decision." *ARSP: Archiv Für Rechts- Und Sozialphilosophie / Archives for Philosophy of Law and Social Philosophy* 103 (2): 155–79.
- Lerner, Hanna. 2010. "Constitution-Writing in Deeply Divided Societies: The Incrementalist Approach†." *Nations and Nationalism* 16 (1): 68–88. <https://doi.org/10.1111/j.1469-8129.2010.00435.x>.
- Levi, Margaret, and Laura Stoker. 2000. "Political Trust and Trustworthiness." *Annual Review of Political Science* 3 (Volume 3, 2000): 475–507. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.3.1.475>.

- Levitsky, Steven, and Daniel Ziblatt. 2018. *How Democracies Die*. New York: Crown.
- Lijphart, Arend. 1997. "Back to Democratic Basics: Who Really Practices Majority Rule?" In *Democracy's Victory and Crisis*, edited by Axel Hadenius, 143–62. Cambridge University Press.
- Mayer, Markus, Darini Rajasingham-Senanayake, and Yuvi Thangarajah, eds. 2003. *Building Local Capacities for Peace: Rethinking Conflict and Development in Sri Lanka*. New Delhi: Macmillan India.
- Mihlar, Farah. 2022. "Sri Lanka: Representation of the North and East Is Critical for a Genuinely Transformative Aragalaya - Europe Solidaire Sans Frontières." *Europe Solidaire Sans Frontières*. June 3, 2022. <https://www.europe-solidaire.org/spip.php?article62765>.
- Mohammed, Rehana, Aloka Kumarage, and Gehan Gunatilleke. 2014. "Sri Lanka: LLRC Implementation Monitor," December. <https://archive.veriteresearch.org/handle/123456789/1197>.
- Moore, Mick. 2024. "Democracy in Sri Lanka: Backsliding or Inching Forward?" *Groundviews* (blog). March 23, 2024. <https://groundviews.org/2024/03/23/democracy-in-sri-lanka-backsliding-or-inching-forward/>.
- "More 'Practical' to Start with 13A Amendment Without Police Powers: Sri Lanka President." 2023. *The Wire*. August 10, 2023. <https://thewire.in/south-asia/more-practical-to-start-with-13a-amendment-without-police-powers-sri-lanka-president>.
- Morrison, Chas. 2020. "Buddhist Extremism, Anti-Muslim Violence and Civil War Legacies in Sri Lanka." *Asian Ethnicity* 21 (1): 137–59. <https://doi.org/10.1080/14631369.2019.1610937>.
- Mudalige, Priyantha W., and Chaminda Abeysinghe. 2021. "Assessing the Efficacy of the Provincial Councils System on Its Local Service Delivery: Issues, Challenges and the Way Forward." *KALAM-International Journal of South Eastern University of Sri Lanka* 14 (3): 70–91.
- Norris, Pippa, ed. 1999. *Critical Citizens: Global Support for Democratic Government*. 1st edition. Oxford England; New York: Oxford University Press.

- “Peaceful Coexistence More Important than Halal-ACJU.” 2013. Daily Mirror. February 21, 2013. <https://www.dailymirror.lk/breaking-news/peaceful-coexistence-more-important-than-halal-acju/108-25915>.
- Peiris, Pradeep. 2019. “Possibilities of Democratic Constitutional Reforms.” In *Constitutional Reform and Crisis in Sri Lanka*, edited by Asanga Welikala, 143–78. Colombo: Centre for Policy Alternatives.
- . 2022. *Catch-All Parties and Party-Voter Nexus in Sri Lanka*. Singapore: Palgrave Macmillan. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-16-4153-4>.
- Perera, Sasanka. 2001. “The Ethnic Conflict in Sri Lanka: A Historical and Sociopolitical Outline.” The World Bank. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/727811468302711738/pdf/677060WP00PUBL0io0political0Outline.pdf>.
- Pilapitiya, Shenali. 2022. “The Ethnic Outbid: Capturing the Voter Since Independence.” *Groundviews* (blog). February 4, 2022. <https://groundviews.org/2022/02/04/the-ethnic-outbid-capturing-the-voter-since-independence/>.
- Putnam, Robert D., Robert Leonardi, and Raffaella Y. Nanetti. 1994. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rajasingham-Senanayake, Darini. 1999. “The Dangers of Devolution: The Hidden Economies of Armed Conflict.” In *Creating Peace in Sri Lanka: Civil War and Reconciliation*, edited by Robert I. Rotberg, 1st edition, 57–69. Cambridge, Mass., Washington, D.C: Brookings Institution Press.
- Ramachandran, Sujata. 1993. “The Fragmented Island: Ethnic Conflict and the Politics of Culture in Sri Lanka.” *Refuge: Canada’s Journal on Refugees / Refuge: Revue Canadienne Sur Les Réfugiés* 13 (3): 9–14.
- Rao, P. Venkateshwar. 1988. “Ethnic Conflict in Sri Lanka: India’s Role and Perception.” *Asian Survey* 28 (4): 419–36. <https://doi.org/10.2307/2644736>.
- “Report of the Soulbury Commission.” 2023. Ministry of Defence Sri Lanka. <https://www.defence.lk/upload/ebooks/Report%20of%20The%20Soulbury%20Commission.pdf>.

- Sagherian-Dickey, Thia M. 2021. "The Importance of Trust in Achieving Positive Peace." In *The Palgrave Handbook of Positive Peace*, edited by Katerina Standish, Heather Devere, Adan Suazo, and Rachel Rafferty, 1–20. Singapore: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-15-3877-3_52-1.
- Schonthal, Benjamin. 2012. "Buddhism And The Constitution: The Historiography and Postcolonial Politics of Section 6." In *Sri Lankan Republic at 40: Reflections on Constitutional History, Theory and Practice, Volume I*, edited by Asanga Welikala, 201–18. Colombo: Centre for Policy Alternatives.
- Schonthal, Benjamin, and Asanga Welikala. 2016. "Buddhism and the Regulation of Religion in the New Constitution: Past Debates, Present Challenges, and Future Options." Centre for Policy Alternatives. <https://www.cpalanka.org/wp-content/uploads/2016/08/Buddhism-and-the-regulation-of-religion-in-the-new-constitution-Working-Paper-3.pdf>.
- Senaratne, Dishani. 2019. "The Fate of Sri Lanka's Tamil National Anthem." *The Diplomat*, November 22, 2019. <https://thediplomat.com/2019/11/the-fate-of-sri-lankas-tamil-national-anthem/>.
- Senaratne, Kalana. 2019. "The Executive and the Constitutional Reforms Process in Sri Lanka." *The Round Table* 108 (6): 625–38. <https://doi.org/10.1080/00358533.2019.1688500>.
- Shanmugathas, Pitasanna. 2023. "Crackdown on Tamil Commemoration: How Sri Lanka's Use of Terrorism Law Sparks International Concern." *Jurist*. December 8, 2023. <https://www.jurist.org/features/2023/12/08/crackdown-on-tamil-commemoration-how-sri-lankas-use-of-terrorism-law-sparks-international-concern/>.
- Silva, Premakumara de, Farzana Haniffa, and Rohan Bastin. 2019. "Ethnicity and Violence in Sri Lanka: An Ethnohistorical Narrative." In *The Palgrave Handbook of Ethnicity*, edited by Steven Ratuva, 1–23. Singapore: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-13-0242-8_47-1.
- Slater, Richard. 1997. "Approaches to Strengthening Local Government: Lessons from Sri Lanka." *Public Administration and Development* 17 (2): 251–65. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-162X\(199705\)17:2<251::AID-PAD932>3.0.CO;2-2](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-162X(199705)17:2<251::AID-PAD932>3.0.CO;2-2).

- “Soulbury Constitution - 1947.” n.d. Scribd. Accessed March 31, 2024. <https://www.scribd.com/document/497904755/Soulbury-Constitution-1947>.
- “Sri Lanka: Appointment of New Chief Justice Undermines Rule of Law.” 2013. *International Commission of Jurists* (blog). January 15, 2013. <https://www.icj.org/sri-lanka-newly-appointed-chief-justices-long-record-of-blocking-justice/>.
- “Sri Lanka Arrests Tamil MP for Commemorating Separatist Rebel.” 2021. Al Jazeera. September 24, 2021. <https://www.aljazeera.com/news/2021/9/24/sri-lanka-arrests-tamil-mp-separatist-rebel>.
- “Sri Lanka: Parliamentary Action Undermines Independence of the Judiciary.” 2023. *International Commission of Jurists* (blog). March 13, 2023. <https://www.icj.org/sri-lanka-parliamentary-action-undermines-independence-of-the-judiciary/>.
- “SRI LANKA: POLICE ON TRIAL: Exercising Authority without Accountability.” 2022. Asian Human Rights Commission. November 10, 2022. <http://www.humanrights.asia/AHRC-FAT-003-2022>.
- “Sri Lanka: Promoting Reconciliation, Accountability and Rights.” 2023. OHCHR. June 21, 2023. <https://www.ohchr.org/en/statements/2023/06/sri-lanka-promoting-reconciliation-accountability-and-rights>.
- “Sri Lanka: Stepping Back from a Constitutional Crisis.” 2018. 152. Crisis Group Asia Briefing No. 152. Brussels: International Crisis Group. <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/sri-lanka/b152-sri-lanka-stepping-back-constitutional-crisis>.
- “Sri Lanka: Time to Ensure the Right to Truth.” 2015. ARTICLE 19. September 16, 2015. <https://www.article19.org/resources/sri-lanka-time-to-ensure-the-right-to-truth/>.
- “Sri Lanka: UN Human Rights Council Resolution Upholds the Need to Maintain International Scrutiny and Seek Justice and Accountability.” 2022. Amnesty International. October 6, 2022. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/10/sri-lanka-un-human-rights-council-resolution-upholds-the-need-to-maintain-international-scrutiny-and-seek-justice-and-accountability/>.

- “Sri Lanka War Memorial to Be Rebuilt after Tamils Protest.” 2021. Al Jazeera. January 12, 2021. <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/12/sri-lanka-war-memorial-to-be-rebuilt-after-tamils-protest>.
- “Sri Lankan Troops Break up Tamil Remembrance of Civil War Dead.” 2021. Al Jazeera. November 29, 2021. <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/29/sri-lanka-troops-tamil-remembrance-civil-war-dead>.
- “Sri Lanka’s President Asks Tamils to ‘Forget the Past.’” 2014. Arab News. December 18, 2014. <https://www.arabnews.com/node/676151/amp>.
- Srinivasan, Meera. 2020. “The Hindu Explains | What Is the 13th Amendment to the Sri Lankan Constitution, and Why Is It Contentious?” *The Hindu*, September 5, 2020, sec. World. <https://www.thehindu.com/news/international/the-hindu-explains-what-is-the-13th-amendment-to-the-sri-lankan-constitution-and-why-is-it-contentious/article32531844.ece>.
- Suryanarayan, V., N. Manoharan, and Sugeeswara Senadhira. 2013. “Sri Lanka and the 13th Amendment: Tamil Disenchantment.” Institute of Peace and Conflict Studies. <https://www.jstor.org/stable/resrep09364>.
- Tambiah, Stanley Jeyaraja. 1991. *Sri Lanka--Ethnic Fratricide and the Dismantling of Democracy*. Chicago, IL: University of Chicago Press. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/S/bo5960167.html>.
- “The Constitution of Sri Lanka-1972.” n.d. The Parliament of Sri Lanka. [https://www.parliament.lk/files/ca/4.%20The%20Constitution%20of%20Sri%20Lanka%20-%20-%20201972%20\(Article%20105%20%E2%80%93134\)%20Chapter%20XIII.pdf](https://www.parliament.lk/files/ca/4.%20The%20Constitution%20of%20Sri%20Lanka%20-%20-%20201972%20(Article%20105%20%E2%80%93134)%20Chapter%20XIII.pdf).
- “The Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka-Revised Edition 2023.” n.d. The Parliament of Sri Lanka. <https://www.parliament.lk/files/pdf/constitution.pdf>.
- “The Politics of Hate.” 2021. Daily FT. October 21, 2021. https://www.ft.lk/ft_view_editorial/The-politics-of-hate/58-724616.
- “The Tragedy of Dr. Shafi Shihabdeen.” 2022. Latest in the News Sphere | The Morning. February 13, 2022. <https://themorning.lk/articles/188887>.
- “Trust and Democracy.” 2020. Observer Research Foundation. September 22, 2020. <https://www.orfonline.org/research/trust-and-democracy>.

- Uyangoda, Jayadeva. 2005. "Ethnic Conflict, Ethnic Imagination and Democratic Alternatives for Sri Lanka." *Futures*, Futures beyond nationalism, 37 (9): 959–88. <https://doi.org/10.1016/j.futures.2005.01.018>.
- . 2011. "Travails of State Reform in the Context of Protracted Civil War in Sri Lanka." In *Liberal Peace In Question: Politics of State and Market Reform in Sri Lanka*, edited by Kristian Stokke and Jayadeva Uyangoda, 35–62. London, New York, Melbourne and Delhi: Anthem Press. <https://anthempres.com/liberal-peace-in-question-hb>.
- . 2012. "Healing after War: Thinking beyond the Solitudes." In *Healing the Wounds: Rebuilding Sri Lanka after the War*, edited by D. Herath and K.T. Silva, 18–32. International Centre for Ethnic Studies.
- , ed. 2013. *State Reform in Sri Lanka : Issues, Directions and Perspectives*. Colombo: Social Scientists' Association.
- Vallier, Kevin. 2021. *Trust in a Polarized World*. Edited by Kevin Vallier. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190887223.003.0003>.
- Welikala, Asanga. 2018. "Paradise Lost? Preliminary Notes on a Constitutional Coup." *Centre for Policy Alternatives* (blog). October 27, 2018. <https://www.cpalanka.org/paradise-lost-preliminary-notes-on-a-constitutional-coup/>.
- . 2019. "Constitutional Reforms in Sri Lanka – More Drift?" *The Round Table* 108 (6): 605–12. <https://doi.org/10.1080/00358533.2019.1687964>.
- Wickramaratne, Jayampathy. 2021. "Assuring Equality, Autonomy and Territorial Integrity in Sri Lanka." In *The Principle of Equality in Diverse States*, 158–94. Brill Nijhoff. https://doi.org/10.1163/9789004394612_008.
- Wijayalath, Ayesha. 2018. "Constitutional Contestation of Religion in Sri Lanka." National University of Singapore. <https://law.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2020/04/CALS-WPS-1803.pdf>.
- Wijeyeratne, Roshan de Silva. 1998. "Citizenship Law, Nationalism and the Theft of Enjoyment - A Post-Colonial Narrative." *Law Text Culture* 4: 37.

අමුණුම

Year	Project	Sample size	Field Duration	Sample Selection	Districts
2003	Knowledge, Attitudes, Practice (KAP) Survey on the Sri Lankan peace process	2980	From 1st of June to 31st June 2003	Random sampling technique Within each GN, interviewers followed a random-walk procedure, beginning at a selected landmark such as a school or a hospital, and Interviewing every second household. *	21 districts
2004	Knowledge, Attitudes, Practices (KAP) Survey on the Sri Lankan Peace Process	3513	From July to August 2004	Random sampling technique **	21 districts
2011	Survey on Democracy in Post-War Sri Lanka	2000	From 23rd of March to mid-June 2011	Random sampling technique In the case of the Mullaitivu, Killinochchi, Mannar and Vavuniya districts, respondents were selected using the snowball sampling method	All 25 districts
2013	Survey on Democracy in Post War Sri Lanka – Wave 2	2200	From 14th of August to mid-September 2013	A multi-stage stratified random sampling technique A maximum of 15 respondents were selected for interviews using the 2008 Voter Registry of the Department of Elections. Respondents in the Northern Province were selected from each polling booth using the snowball sampling method.	All 25 districts
2014	Survey on Democracy in Post-War Sri Lanka – Wave 3	2000	From 9th June to 31st July 2014	A multi-stage stratified random sampling technique	All 25 districts
2015	Survey on Democracy in Post- War Sri Lanka – Wave 4	1987	From 03rd of March to 31st of March 2015	A multi-stage stratified random sampling technique A semi-structured questionnaire was administered through face to-face interviews.	All 25 districts
2016	Survey on Democracy in Post- War Sri Lanka – Wave 6	2102	From 18th of February to March 03rd 2016	A multi-stage stratified random sampling technique At each selected household, a respondent was determined using the last birthday method.	All 25 districts
2016	Opinion Poll on Constitutional Reforms	2002	From 29th of August to 23rd of September, 2016	A multi-stage stratified random sampling technique From each selected polling Centre the starting point (first household selected for the survey) of the survey was selected randomly from the 2008 Voter Registry. At each selected household, a respondent was determined using the last birthday method.	All 25 districts
2017	Survey on Constitution Reforms (Wave 3)	1992	From 14th to 19th March 2017	A multi-stage stratified random sampling technique The Population Proportionate Sampling (PPS) method was used.	All 25 districts
2018	Values and Attitudes Survey on Post-Independence Sri Lanka	2300	From 10th of August to the 10th of October 2018	Random sampling technique	All 25 districts

2019	Survey on the Constitution of Sri Lanka (Wave 4)	1300	From the 24th of January to the 14th of February 2019	A multi-stage stratified random sampling technique	All 25 districts
2022	Survey on Aragalaya	1000	From 22nd of September to 10th of October 2022	A multi-staged random stratified sampling technique	All 25 districts
2024	Survey on Democracy and Reconciliation	1350	From 4th to 22nd of January 2024	A multi-staged random sampling technique	All 25 districts

*Minority ethnic group members were systematically over-sampled, and interviews were conducted with 494 Tamil, 439 Up-Country Tamil and 472 Muslims. Excluding only those areas in Ampara, Batticaloa, Trincomalee and Jaffna which at the time of the survey were not under Government control.

**Excluding only those areas in Ampara, Batticaloa, Trincomalee and Jaffna, which at the time of the survey were not under government control. These restrictions prevented interviews from being conducted in LTTE controlled areas in the North and East. Shortly after the Colpetty bombing and the departure of Karuna from Batticaloa.

*** Fieldwork in the Southern Province, as well as interviews with the Muslim community in other districts were temporarily halted after the communal riots in Aluthgama on the second week of June (15th) and resumed in the second week of July.

සෝෂල් ඉන්ඩිකේටර් යනු විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයෙහි (CPA) සමීක්ෂණ පර්යේෂණ ඒකකය වන අතර එය වර්ෂ 1999 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ආරම්භ කෙරුණි. එමගින් සමාජ හා දේශපාලන කරුණු සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථිර, වෘත්තීය සහ ස්වාධීන සමීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක් සඳහා දීර්ඝ කාලීනව පැවැති රික්තකයක් පුරවා ඇත. මත විමසීම් හරහා අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සවිබල ගැන්වීමේ මෙවලමක් යන දැඩි විශ්වාසයෙන් යුක්තව සෝෂල් ඉන්ඩිකේටර් ආරම්භයේ සිටම සමාජ-ආර්ථික හා දේශපාලන ගැටළු රාශියක් පිළිබඳව මත විමසීම් පවත්වනු ලබයි.

ලිපිනය: නො. 6/1 B, 1/1, ලෙයාර්ඩ්ස් පාර, කොළඹ 5.
 දුරකථන: +94 (11) 2584050
 වෙබ්: www.cpalanka.org.survey-research

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය යනු ස්වාධීන දේශපාලන පක්ෂවාදීත්වයෙන් තොර සංවිධානයක් වන අතර එය මූලික වශයෙන් රාජ්‍යකරණය සහ ගැටුම් නිරාකරණය හා සබැඳි ගැටලු කෙරෙහි සිය අවධානය යොමු කරයි. 1996 දී විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය පිහිටවනු ලැබුයේ මහජන ප්‍රතිපත්තීන් පිළිබඳව වූ කතිකාවත සඳහා සිවිල් සමාජයේ සජීවී දායකත්වය අත්‍යවශ්‍ය වන බවට හා එය ශක්තිමත් කළ යුතුව පවතින බවට වන දැඩි විශ්වාසය පෙරදැරි කොට ගෙන ය. මහජන ප්‍රතිපත්තීන් විවේචනාත්මක විමර්ශනයට භාජන කරන, විකල්පයක් හඳුනා ගන්නා හා ඒවා ව්‍යාප්ත කරන පර්යේෂණ හා බලපෑම් කිරීමේ වැඩසටහන් වෙනුවෙන් විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය කැපවී සිටී.

ලිපිනය: නො. 6/5, ලෙයාර්ඩ්ස් පාර, කොළඹ 5.
 දුරකථන: +94(11)2081384-6
 වෙබ්: <http://www.cpalanka.org>

